

په ناورین پسی ناورین

Ketabton.com

دروېش دډانۍ

پھٹاورین پسی ظاورین

در وہش درانے

Published by
Sahaf Book Publishing Institution
Quetta
2005-

حقوق ئې د مصنف دی

په ناورین پسی ناورین	::	كتاب
دروپش درانج	::	شاعر
۲۰۰۵ء لو مرے چاپ	::	د چاپ کال
(۱۱۰۰) توكه	::	د چاپ شمېر
صحاف كمپيوټر كوتاه	::	كمپوز/ ديزاين
"لطف الله" صحاف	::	كمپوزر
نصرت "منگي"	::	د پښتی انځور
الحق پرس لاهور	::	د چاپ څای
(۱۵۰) روپى	::	بيه

چاپوونکع او خپروونکع صحاف نشراتي مؤسه کوتاه
 کاسي رود نور مسجد ته مخامنخ
 فون - ۶۶۴۲۳۶ - ۸۱

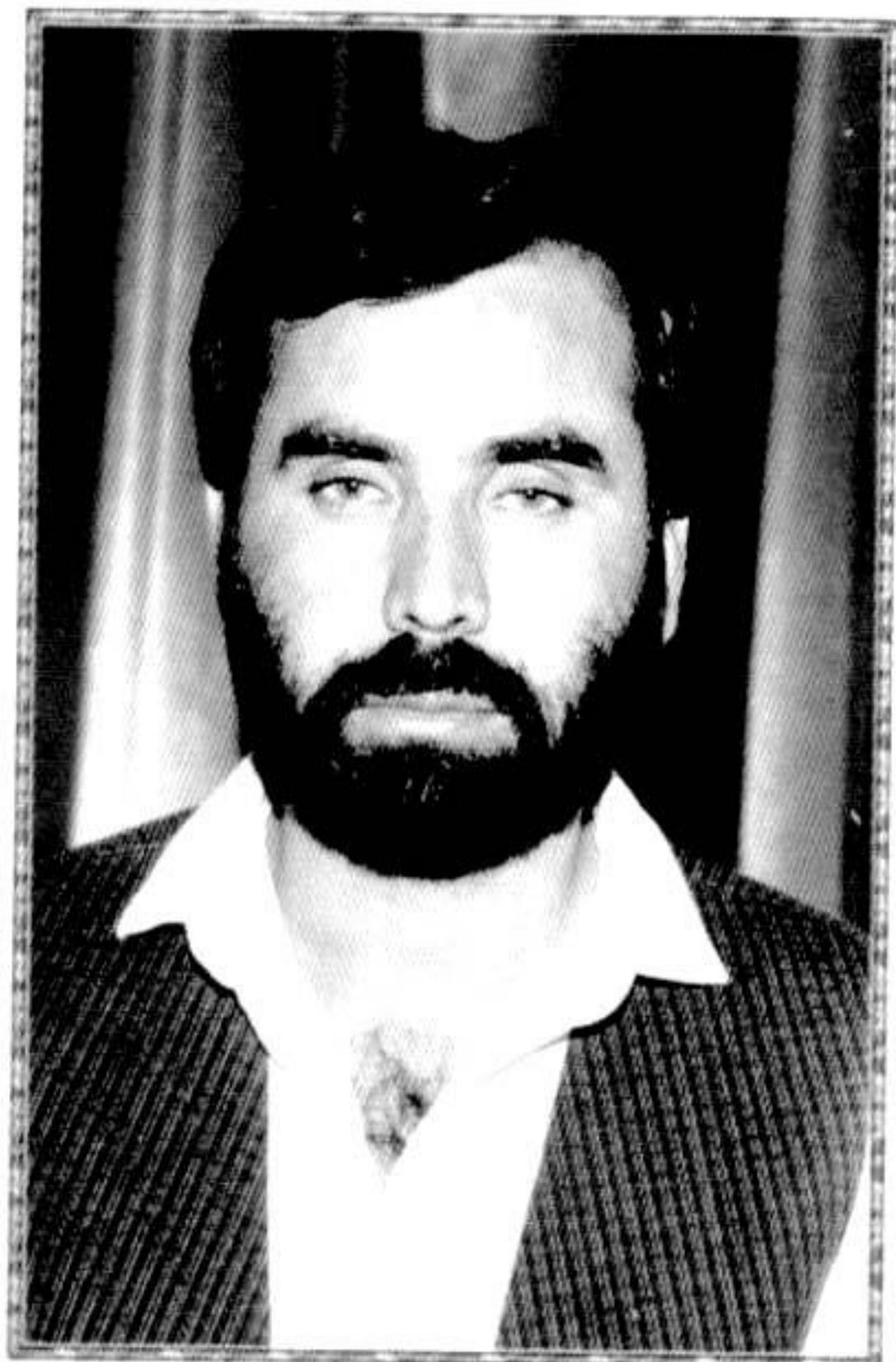
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فَاقْصُصِ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

نویان کړه (دویته) دغه قصې . بسايې چې دوی فکروکړي.

القرآن (١٧٦-٧)

خلق واره د اندوه په دریاب ډوب دي
کله کله له دریابه سر بلند کا
(خوشحال خنک)

خانه کتابتون

شماره سریک

مختصر

۹	۱. ویرلی داستان
۳۱	۲. حوالی
۳۵	۳. وورس
۴۱	۴. ددبمنی تراخه
۴۷	۵. دونی
۵۳	۶. دهارس
۵۹	۷. ایره
۶۵	۸. زرسوئ
۷۱	۹. دریم زوی
۷۷	۱۰. بلا پر بلا وا وبنته
۸۳	۱۱. خوب
۸۹	۱۲. درندو گزار
۹۵	۱۳. خواست
۱۰۱	۱۴. عذاب
۱۰۷	۱۵. سورست ریگ
۱۱۳	۱۶. شاگرد
۱۱۹	۱۷. اووم سر
۱۲۵	۱۸. یورس
۱۳۱	۱۹. دسرنو دوه خلیلی

۱۳۷	۲۰. کوده پیغله
۱۴۳	۲۱. خط
۱۴۹	۲۲. آخره خاتمه
۱۵۵	۲۳. شاعر
۱۶۱	۲۴. لعلونه او سکروتی
۱۶۷	۲۵. پر مُحکمہ پروت زرگر
۱۷۳	۲۶. او ومه گنبدہ
۱۷۹	۲۷. د جنت او بہ
۱۸۵	۲۸. دوہ مری
۱۹۱	۲۹. لاروئے
۱۹۷	۳۰. یوسر پہ یوہ غمی
۲۰۳	۳۱. خلم سردار
۲۰۹	۳۲. رومبے باران
۲۱۷	۳۳. ددی منظوموزنی

ویولر داستان

(۱)

د هلکوالی په زمانه کي ما يو وور غوندي کتاب لوسته و موده
 دېره تېره شوي ده اوس مي نه د هغه کتاب نوم په ياد ده او نه
 د هغه د ليکونکي خو دا مي ياد دي چي کتاب په پښتو زبه و
 او د شيخ عبدالقادر جيلاني خالده سره ترل شوي کرامتونه پکي بيان
 شوي وو په دغه کرامتونه کي يو کرامت دا هم بسول شوئه و چي يو
 وخت يوه بخه شيخ ته په چيغو راغله او ويل نې چي زه په دنيا کي
 هيڅوک نه لرم يو زوي مي و هغه هم نن مر شو اوس به ته کوي
 خدای به کوي زما دغه مر زوي به بيرته را زوندي کوي د بخه فريد
 دومره دردوونکه او اغږه ناك و چي د شيخ جيلاني خالده زره ورباندي
 وسو او غزراييل الله ته نې ويل چي د دي د زوي روح به را پړېدي
 چي هغه بيرته زوندي شي خو عزراييل الله ته وکره او جواب نې ورکړه
 چي داسي به هيڅکله و نه شي شيخ که هر خود هغه د پوهه کولو هڅه
 وکره خو عزراييل د ده په خبره خان نه پوهه کاوه خکه نو ده دي ته
 اړووټ چي له زوره کار واخلي پاي نې دا شو چي د دي دواړو زوروړو
 تر منځ د کشلو را کشلو په مهال هغه تول روحونه د عزراييل الله
 لاسه و وتل کوم چي ده په دغه ورځ اختي وو او هر روح خان بيرته
 خېل هغه بدن ته ور ساوه چي ده په توګه نې ترشا پري ايښه و دا دول
 چي خومره خلک په دغه ورځ مره وو هغه تول بيرته بر خېل خل خای

باندي په ژوندي کېدو شول چا به له روانی جنازي خخه سر
 را پورته کړ او ناري به ئي کړي جي چرته مې وړي چا به د قبر پر غاره
 لاس او مخ له کفنه را و ایستل او د چا مر وجود به لا په خپل کور کي
 پر خپل بستر باندي پروت و چي بيرته به را ژوندي شو او
 را کښي به نوست دا دوں چي په دغه ورخ هر خوک مر و د هغه مرے
 هر چرته چي و په هماغه خاي کي بيرته را ژوندي شو لکه خنګه چي
 مې وراندي و ويل دا کتاب ما دېر پخوا لوسته و په دي دومره اوږده
 موده کي ئي قصي نوري تولي زما له ذهن و تلي دي دغه یوه قصه مې
 ئي تراوسه پوري په ذهن کي پانه ووه چي دلته مې دا ده په خپلو تکو
 کي بيان کړه او له یاده مې د هغه نورو قصو په رنګه بایي خکه و تلي
 نه ده چي دا هغه وخت ما په خپل ذهن کي دېر اړولي را اړولي ووه
 ولې چي په دي کي دوي خبری داسي وي چي زه به ئي په زره کي
 خورولم یوه دا چي ما به ويل چي کله چي د عزرايل له لاسه
 روحونو تول و وتل نو کوم خلک چي په دغه ورخ مره وو په هعو کي
 خو به دېر مري دغه وخت قبرونو ته هم سپارل شوي وو او دنه به په
 قبرونو کي بند وو نو دغسي خلک چي په قبرونو کي را ژوندي شوي
 وي خومره به په زاوال شوي وي او بله به مې دا خبره هم بيا بيا
 ذهن ته را تله چي خدائي نو ولې انسان ته دومره واک او اختیار
 ورکوي چي د ده په کارونو کار و لري او که ئي ورکري نو بيا دغه
 سړے جي خدائي دومره بنه ورسه کري دي، دې ولې خپل حد نه
 پېښي او د خدائي په کارونو کي بېخایه لاس و هنه کوي هغه وخت
 زه په دي نه پوهبدم چي نه خدائي چا ته دومره واک ورکوي او نه
 د خدائي نازولي د هغه په کارونو کي د لاس وهني خه شوق لري

دا خو د خورمنو، خپلو او خکلبدلو انسانانو د تخیل دنیا ده چي دغسي
گرندی پکي ژوند کوي. کوم انسانان چي خواريو، دربدريو او تکسريو
په مخه اخستي دي. هفو پخپله خپلي دي خيالي دنیا ته دغسي گرندی
خپرولي دي او وس نې ورکړئ ده چي په هره تنه کي چي نې
دُوي ونټکوي نو هنغوی خان ور ته را و رسوي او له هر دول بلا سره
چي دوي مخامنځ وي له هغې خخه نې خلاص کړي. دا جي رښتیا هم
دغسي کېږي که نه په دي پسي دُوي نه شي ګرځبدای. د دغو بي
اسري وګرو خو بس یوه اسره په کار ده. اسره که خيالي هم وي. د بلا
نر رارسپدو پوري د دُوي زړه ورباندي داده وي.

د دا کومي خيالي دنیا یادونه چي ما پورته وکړه. د دي پوله
تش د یوه اولس تر خلکو یا د یوه دین تر منونکو چاپېره نه ده
راخرخبدلي. په دي کي له لویه سره تول انسانان راخې. له آدمه
تر دي دمه انسان هر مهال هر چرته چي شوئ ده، ویر او درد نې
دومره بېحده او بېحسابه او سختري نې داسي یو تر بل بتري وي
چي دغه او بو اخسته بس هر خګ ته لاس اچوي. د مخکي پرمخ
باندي د خدائی^{غله} دغه مخلوق خواريو او دربدريو داسي په مخه
کرته وي چي سره به وايې په رښتیا د پندورا هغه سندوخ ور پسي
دا خلاص شوئ ده چي قصه نې د یونان په اساطيرو کي راغلي ده
د دغې قصې له رویه دا کوم رنځونه، خوارۍ او آفتونه چي په دنیا
کي په انسان پسي دي. دا تول د دنیا په لومړي سر کي په دغه
سندوخه کي تولې له آسمانه مخکي ته رالېول شوي وو. چي پندورا
په ناخبرتیا کي سندوخ پرانست نو دا هرڅه په وتو او په دنیا کي
په خوربندو شول. تر خو چې پندورا بورته د سندوخ د ترلو په کار کې

بریالی کېدله نو آفتونه تول وتلي وو. تشن یو شے داسی و چې د دغۇ غورزو بىزۇ پە حال كې پە وتلو كې پاتە راڭلۇر و او پە سندوخته كە دننە پاتە شومە و دغە شەر و أميد (ھىلە). چې لاتر او سە د انسان پە زرە كې دننە دى. نور تول آفتونه دياندى (بەر) دى. او پە انسان پى دى. قرار تە ئىي نە پەپەدى (۱).

د پىنھورا پە دغە قصە كې مور د هغۇ خوارىبو، وېرونو او ستۇنزو يو پە زرە بۇرى انخور وېنۇ. د كوم مختە جى انسان پە تشن لاس درول شومە دى. دغە انسان چې پە لومۇرى خل د مخكى پە مخ باندى پل كېبىبۇ نو نە ئى پە خلە كې داسى خەرمن وە چې د موسم سختى و زغملاى شي. نە ئى پە خلە كې داسى خابسونە يا پە سۈتو كې داسى نو كونە وو چې د نورو خېرونکو او دارونکو خناورو پە شان بىكار پى و كې. او نە ئى داسى گۈندى او چابكى بېنى درلۇدى چې د خطر پە وخت پە مندە خېل سر خلاص كې. هەنە پە جەمانى توگە د مخكى د مخ پە خوارخواكه ژۇو كې حساب و خە كە ورسە وو. نو ھەمدەنگە أميد و چې پە زرە كې ئى دننە و يابىا هەنە پوھە وە چې بىلا ئى پە سر كې پېتە وە. د دغۇ دوو او زارو پە مىستە هەنە لىكىا شو چې پە خان باندى خە داسى دېۋالونە را و گەرخوي چې دى پەكى خوندى وي. او دغە دېۋالونە يابا هەنە د كور، كورنى، قبىلى او وطن پە نومونو و نومول. پە كور كې ئى غەمخوارە مور و پلاز وو. قبىلە پە سردار باندى راغوندە وە. او وطن باچا چلا وە. او تر دى ھەرخە چاپېرە يابا د لوى خدائى خەدايى را خەرخەبدلى وە. لە خدائى سره د دوى ترۇن د دىن پە دايىرە كې و دا دېۋالونە كە خە ھەم پە خېل خەل خای باندى تول كەتۈر

او به خپله سمه بنه د ارزبست ور وو خو زیاتره داسی شوي دي او کېرى) چي د ۇغۇرنىي دغە دبوالونه بە داسى زىدان بدل شى چى انسان د بلا گانو مختە پكى تىلى لار وي او بى لە خدايە بل هيچۈك داسى نە وي چى د دە سترگىي ور واوري.

(۲)

هو، دا خبره ربىتىا ده. چى كله چى پر انسان باندى داسى يوه بده ورخ او سخت وخت راشى چى د پناھ هىشخ خاي پاتە نە وي نو سترگىي ئى د خدای ﷺ لور تە ور اوري. خو پە دغىي حال كىي دېر خلە هەفە خدای ﷺ ھم خطاكىي. هەفە د يوه مىسحى پادري وينا ده چى د خواشىنى خبره دا نە ده چى خلکو خدای ﷺ ھېر كە دە بلکە دا ده چى د هەفە خاي ئى داسى خدای تە ور كە دە چى خدای نە دە (۲) او كله چى داسى وشى نو دومره ستونزى، خوارى او بدى ورسە را و بەھىرى. چى هىشخ بند ور تە نە شي تېل كېدای. خكە خو اسلام خېلۇ منونكۇ تە بە كلمە كىي لوئى د غلطا خدايانو انكار (لا الله) او وروستە بىا د ربىتونى خدائى ﷺ اقرار (الا الله) ورنسىي. غلط او د درواغو خدای چى لە خېلۇ منونكۇ خخە كوم خە غوارى. يانى منونكىي د هەفە د راضىي كولو دپارە ورتە ور اندى كوى هەنە يو دېر پە وينو لىلە داستان لرى. ھېرلەلەم چى د لوى سايرس (كورش) بە نامە كوم كتاب لېكلى دە او د خېل تخيلى بە مرستە ئى دېر و خورو ورو معلوماتو تە يو بىكلى ترتىب سره ور كە دە بە هەنە كىي ئى د سمرقند د هەفە وخت د يوه سردار لە خۇلى لېكلى دى. چى كومو وحشى قبايلو چى د لوپ مار دپارە هر كال پر سمرقند باندى يېغىل كاوه. هەفە سېر كال د دغە سار د سلامت بېنىسلو بە عوض كىي

فديه هم نه قبلي. ملي چي د دوي سردارانو نذر منلخ ده چي چيل
 لوی خدای ته د قرباني د وراندي کولو په نيت به دوي
 د سمرقند بشار سوخي او د دغه خای د خلکو زر آسونه او زر قيديان به
 د چيل دغه وري خدای د خوشحاله کولو دپاره ژوندي اور ته غورخوي
 (۳) د انسان د قرباني دغسي رواج په زمانو زمانو د نري
 په بيلابيلو سيمو کي روان پاته شوم ده یو وخت و چي د یونان خلکو
 به له چيلو بشارونو خخه د بلا گانو د شيلو دپاره هر کال دوه داسي
 کان چي له لاندنی طبقي سره به نې تراو درلود او په مالي توګه به
 دهه خوار او لوبدلي و د قرباني د پسونو په شان د سرکار
 په خرڅ به ساتل رنگ رنگ خواره به نې پري خورل دغه دوه تنه
 به یو د نرو او بل د بخو دپاره و چي کال به پوره شو نو نوي
 او پاکي جامي به نې ور واغوستي او په بشار به نې روان کړل په بشار
 د ګرخولو په وخت به نې ور سره ور سره دا دعا هم کوله چي د دي
 بشار د ټولو خلکو بلا گاني دي په دوي پسي شي دا دول چي به نې
 د خلکو بلا گاني ور په شا کړي نو له بشاره به نې و ايستل او هلتله
 به نې په کابو و وزل داسي به د دوي په خيال دوي له بلا گانو خلاص
 څول هر کله چي به دوي له وجکالي، وبا يا خه بل آسماني آفت سره
 مخامخ کېدل، نو دغسي بېوزله او ساتل شوي وکړي به نې قربانول (۴).

د ربستوني خدای خای چي په بيلابيلو زمانو کي بيلابيلو
 اولسونو د درواغو کومو خدايانو ته ورکړي وو هغه دومره دهه دي
 چي سه شمېر نې هيڅوک هم نه شي بنوولاي او دغسي خدايان
 هر یو هر چرته چي شوم ده د خلکو دپاره نې دا رنکه خواري
 او ستونزي زېرولي دي چي په اور بدلو سره نې د سري زړه لرزېږي

لکه دا جي د ونو به هم خلکو عبادت کاوه او د لرغونو جرمنیانو
 به قانون کي چا ته اجازه نه وه. جي د يوي وني پوستکه با خور واروي
 که به نې واراوه نو د هغه دپاره په سزا دا وه جي نو (ناف)
 به نې په خه خاصه توګه داسي تړي را ويست چي کولمه به نې
 ور پوري وه او د دغه وني په ډډ کي به نې چرتنه ټک واھه بیا به نې
 دغه سړے پر دغه ونه باندي شا و خوا دا رنګه راګرخاوه چي کولمه
 به نې له خښي راوته او د وني پر ډډ باندي به پېچل کېده (۵) خښي
 اولسونه بیا داسي وو چي هر سري به نې دا خبره د خان دپاره ډېره
 حطرناکه ګنه چي یو خوک دے د خورلو يا خبلو به حال کي و وني
 نردي حده چي د دغسي یوه اولس باچا به هم خوراک او خبائک له هر
 چا پېت کول او په قانون کي د هغه چا سزا مرگ وه چي باچا به نې
 د خبلو يا خورلو به حال کي ولید په دې لړ کي فریزره د یوه باچا حال
 داسي بيانوي چي یوه ورخ هغه لکیاوه شراب نې خبل چي دولس
 ګلن يا خوارلس ګلن زوی نې په نا خبرتیا کي ورباندي ورغه او دې نې
 د شراب خبلو په حال کي ولید باچا هغه دم امر وکړ چي شہزاده ته
 سکلي جامي ور وا غوندۍ او خوندور خواره پري و خورئ ګله چي
 دغسي وشول نو بیا د باچا په څيل امر د دغه شہزاده بدنه خلور توتی
 کړل شو او دغه خلور توتی مړے بیا په داسي حال کي په بسار و ګرخول
 شو چي دا دمامه ور سره وهل کېده چي دا هغه هلک ده چي باچا
 نې د شراب خبلو په حال کي ليدلې ده (۶).

د ناوره عقیدو یو بل اړخ هم او هغه دا چي خینو اولسونو به
 له لویو لویو آفتونو خخه د خان ڙغورلو دپاره څيل باچهان قربانوں
 او د دغسي قربانيو په بېلا بېلو خایونو او وختونو کي بېلا بېلي طریقې

پاته شوي دي خيني وختونه به د باچا د قربانولو يو خاص تاکلے
 وخت و هسي د قرباني دغه تکع بو عجبيه غوندي زره راکبون لري
 به هره زمانه کي داسي خلک وي چي د دغه تکي به اوربدو
 سربندني ته تيار شي دغه باچهان به هم به خوبه سربندني ته
 تياربدل او د وطن او اولس د نېكمرغى دپاره به ئې خېل خاي خېل
 خلمى وارت ته پېښو خوانسان داسي دې چي خان ته د هرگران
 کار د اسانه کولو دپاره ورو ورو خە لاره چاره لئوي دغه دودونه هم
 بيا خينو باچهانو كله به زور او كله به پوهه بدل كري دي يو وخت
 د بابل خلکو به کال کي يو پنخه ورخنخ اختر درلود به دغه اختر کي
 تر تولو په زره پوري خبره دا وھ چي د پنخو ورخو دپاره به ئې باچهي
 يوھ داسي مجرم ته ورکوله چي د مرگ سزا به باندي ختلي وھ دغه
 لند مهاله باچا به هسي تش به نامه باچانه ود هرڅه واک به ورسه و
 تردي حده چي د اصلي باچا حرم ته به هم وريله و او د هفه له بسخو
 سره به ئې هر دول اريکي ساتلای شوي او هر رنگ كته به ئې تري
 پورته کولاي شوه چي پنخه ورخي به پوره شوي نو بيا به لي ووازه
 د دغه رسم به اره هم د بشرياتو د عالمانو خيال دې چي دا وخت به
 د باچا د قربانولو وخت و اصلي باچا به خان وبوست خوک چي به
 د قرباني په دغه تاکلي وخت کي باچا و هفه به ئې قربان کر داسي
 به اصلي باچا هم بچ شو او خوک چي به و وزل شو د هفه وزنه به
 هم د يوھ بې گناه انسان وزنه نه وھ (۲) هسي د بابل نوم سري ته
 حضرت ابراهيم ﷺ ور يادوي چي زوي ئې د قرباني دپاره ببوله و
 خود زوي پر خاي باندي ئې پسه حلال شو له دغى قرباني خخه
 داسي بسكاري چي خدائي پاك د دغى قرباني په ذريعه اسانانو ته

دا سوول غواړي چې انسان وژل یو ناوره کار دے د قرباني سمه طریقه دا ده چې پسونه حلالوئ

(۳)

دا خو مو تر یو حده وکتل چې خنګه خواریو په مخه اخسته انسان کله د غیبی قوتونو د مرستي په لټون مندي وهی او کله بیا د هغو د قهرېدلو له وپري په کندو کپرو کې خغلې او تیبدکونه خوري. اوس به لو وکورو چې د خواریو د مخ نیوی په لړ کې پچلې انسان د انسان خومره په بنه ورغلې دنے یا تر کومه حده په بنه ور تلای شي. د مخکي په مخ باندي چې د خان ڙغورني په نیت انسان تر تولو لویه او تر تولو توګه کومه کلا جوړه کړي ده. هغې ته ئې د وطن نوم ورکړئ دنے وطن د دې دپاره وي چې په دې کې او سپدونکې خلک تول یو بل ته لاس سره ورکړي او په ګډه خپل تول واک او وس د ستونزو د مخ نیوی دپاره په کار واچوي. دغه کار چې د چا په مشري کې تر سره کېږي هغه د زمان په اوږدو کې باچا بلل شوئ دنے باچا چې خپلې دنده کله په سمه توګه تر سره کړي ده. نو پر اولس باندي د وطن راخردېلې پوله د او سپني دهوال ثابته شوي ده. او نه یواخې دا چې د خلکو سر او مال پکي خوندي شوي دي. بلکه په مادي او معنوی توګه تولنې وده پکي کړي ده. او پر مخېگ ته ئې لاره هواره شوي ده. خو د نېکمرغۍ دغسي دورونه په تاریخ کې دېر کم لیدل کېږي. زیاتره دا شوي دي. چې باچا د اولس مال او متې د اولس د ترلوا او سپکولو دپاره په کار اچولي دي. د تاریخ پانې د باچهانو له لاسه په منځ ته راغلو داسي پې شمېره پېښو دکې دی. لکه د دېلې آد باچا سلطان محمد تغلق

جي پر خه شي باندي ددغه ببار او سپدونکو ته خوابده شوه. کورونه
 نې تول په بيه تري واختل او امر نې ور کړي چي تول دي دولت آباد
 ته وکوجيري او ديله دي خالي کري. د تاکلي وخت له تبردو
 وروسته د باجا خلکو ته دوه تنه، چي یو کود او بل روند و په لاس
 ورغلل. چي لا کوچبدلي نه وو. هنوي نې باجا ته ور وستل. کود
 خو سمدستي په منجنيق والوزول شو او د رانده په اړه امر دا وشو
 چي په کشلو کشلو نې تر دولت آباده پوري ورسوئ. له دغه امره
 سره سم د باجا خلکو روند تر پنه ونبو او په کشلو نې د دولت آباد
 خوا ته روان کړ. تر دولت آباده پوري له ديلی خخه د خلوبنتو
 ورخو د مزل لاره وه. خلوبنتمه ورخ دُوي د دغه رانده یواхи یوه
 پنه دولت آباد ته و رسوله. نور بدنه نې تول په کشدو کې په خاشه
 خاشه دلته هلتله او هلتله دلته پاته شوئ و^(۸).

خرگنده ده جي دغسي خرمستي باجهان د اولس او وطن
 دهفو خزانو په زور کوي چي کالخوايې نې توله له دوي سره وي
 او د خزانو په اړه وبل کېږي چي باماران ور پسي راخې. خکه نو
 په زياتره باجهانو پسي د ازدها په شان دېر بي زرسویه یړغلکر راغلي
 دي. د دغو ېړغلکرو له لاسه چي پخېله دغو باجهانو ته هر خه پېښ
 شوي دي. هغه خو پېښ شوي دي خو بدنه داوي چي د اولسونو
 هغه بي شمېره وګري چي نه په خه خبر وي نه اتر. په دغسي وختونو
 کې تل په وينو لمبول شوي دي. که سرت د تاريخ په مرسته یواخي
 په چنگيزخان پسي پل واخلي. نو بشاني د هغه ناورين په ليدو نې زړه
 وچوي. چي دغه انساني بلا پر نيمه نړۍ باندي راوستلې و. هغه
 دومره ويني بهبولي وي او مخکه نې داسي له مرو دکه کړي وه. چي

پای به د هغه هر سپایی خلکو ته د مرگ داسی یو استارم بسکار پده
 چې تر عزراييل به نې هم د بدبه زياته وه. چاته چې به نې مخه شوه نو
 هغه به تر مر کېدو مخکي لا خپل خان مرکانه. کله چې دغې یو سپایي
 ېوه ورخ یوه کلې ته ورنووت او هلته لکبا شو په یواخې سر نې خلک
 یو یو له کورنو را ایتل او وزل نې. نو په دغه خلکو کې هیچا هم و نه
 کړۍ شول چې د هغه په لاس له وزل کېدو خخه نته وکړي (۹) تاریخ
 د افسه هم په خپلو پانو کې خوندي کړي ده. چې د چنګیز یوه سپایي
 یو سرے ونیو خو هغه وخت داسی خې ورسه نه و چې پري مر نې
 کړي. نو پر مخکه باندې نې پري یوست او ور ته و نې وبل چې له دا
 خایه به بسورې نه. هغه سرے پر دغه خای باندې تر هغه وخته پروت و
 چې ده توره راوره او هغه نې پري و واژه (۱۰) اوس نو د یوه لبکر
 د عام سپایي چې دا حال وي. هلته سرے دا اندازه په به توګه لکولاي
 شي چې د باچا به نې نو خومره بدبه وه او د چنګیزیانو بدبه په
 ژوند کې خو وه چې وه جناري به نې هم د بې شمهره خلکو مینې
 ورسپیرې کړي. په سر کې د هغه دا معمول و چې د خپل باجا مرے به
 نې خپل پلارني تاتوبې ته رسواه او د داسې مړي د ورلو په وخت چې
 به په لاره کې هر خوک جناري ته په مخه ورتلل نو هغه به نې په دې
 تغیده وزل چې په بل جهان کې به دې مره باچا ته په به ور شي
 او چوپر به نې و وهې یواخې د منکوقا آن د جناري د ورلو په وخت
 دارنکه شل زره تنه وزل شوي وو (۱۱).

امير تيمور چې به کله په کومه درنه چاره لاس پوري کاوه نو
 فال به نې له قرآنې یوست (۱۲) خو کله چې به نې بیا دغه چاره
 په عملې د ګر کېږي مخ باندې بیوله نو هغه وخت به نې هم قرآن
 کتابتون ټولنه (www.kitabtoon.com)

هېر و او هم د خدای د هغه لوی استازی و بنا چې دغه قرآن باندي راغلے ده د اصفهان په بسار کي چې نې کله د بساريانو د یومخ وزني امر وکر او لبکريانو نې په خلکو پسي توری را و ايستي نو د وزني دغه لري دومره اوږده شوه چې لاري او کوشې تولي له مړو د کې شوي خو دغه ناورين دغسى روان و او پاي ته د رسپدو نوم نې نه اخست. په دغه حال کي چې دغه امير پر داسي یوه خاي باندي راغه چې ګن شمېر وېرېدلې او په لرزا اخته ماشومان پکې ولار و نو پونته نې وکړه چې دا دلته خه ته ولاړدي؟ کله چې ده ته و ويل شول چې دا تول هغه ماشومان دي چې مور، پلار، کورنۍ او هر خه نې د نن په دې روانه عامه وزنه کې له منځه تللي دي. او دوی تا ته فرياد راوري ده د دې بسار دپاره امان غواړي. نو تېمور مخامنځ چې آس پر دغه ماشومانو باندي ورسم کړ. کوم سپاره چې په ده پې وو هغو هم دغسى وکړل. پر ماشومانو باندي نې قيمت جور کړ. آسونه نې باندي خغلول راخغلول. د ماشومانو چيغو او غلبلو د عرش کنګري لرزولي. خو تېمور د زړه په کنو غورو هېڅ هم نه اورېدل. لو ګړئ وروسته دغه چيغې ورکي شوي چې چېتيا شوه. ماشومان تول د آسونو تر پښو لاندي وژل شوي وو. او تېمور له خپلو سپرو سره مخته تللي و (۱۳)

(۴)

انسان چه د مخکي پر مخ باندي کومو بلاکانو تر تولو زيات خوبوله ده. په هغو کي تر تولو لویه بلا پخله انسان ده. په انسانانو کي تر تولو زورور باچا وي. باچا چې کله د بلا په بهه شي نو د اولس نې بیا خبر نه وي. خو لکه خنګه چې انسان له هري بلا سره ورو ورو

چل زده کړے دے او هغه نې په یو دول بوتل کې بنده کړي ده
 دغه رنګه نې دا بلا هم پای یوه بوتل ته نه ایسته او دغه بوتل نې
 حمهوریت یا اولسوکې وباله په اولسوکې کې د واک او خواک
 سرچینه اولس وي د اولس د وکرو دېرنې جي د چا پر ورہ باندي
 لاس کښودي هغه د هيواو د واکمن شي خو دغه واکمن د هيواو
 دنورو او سپينو داسي کالخوايه نه وي چي بس خرنګه چي ده
 عوارې هغه رنګه ګته خني پورته کړي دلته واکې د اولس په لاس
 کې وي اولس چي چا ته څله مثري ورکوي نو په دي شرط نې
 ورکوي چي هغه به د دوى په خونه خي خکه نو اولسوکې د نوي
 اسان دېره لویه لاس ته راورنه ګنه کېږي خو دا لاس ته راورنه نې
 یواخنی لاس ته راورنه نه ده نوي انسان په دېر لنډ وخت کې نور
 هم دومره خه لاس ته راوري دي چي عقل ور ته حبرانېري او
 د هغه په برکت نې یوه جنتي غوندي نوي نړۍ جوره کړي ده چي
 نور ور ته پرمخ تللي نړۍ وايو خو داسي بسکاري چي په خپل دي
 مخکنې جنت کې هم د آدم دغه اولاده له خوشحالۍ او خوند
 اخستلو خخه بې برخې او زړه چاودون ته مخامنځ ده او کوم درد
 او خور چي باندي تېږېري هغه نې د دېرو مخکنبو پوهانو په وېناګانو
 کې داسي خان بسکاره کوي لکه کرکېکارد (۱۸۱۳-۱۸۵۵) چي وايې
 چي د لنکواله په وخت د یوې مور چېغې بغي واوره او
 د خکندين په شېو کې د مرگ خلې ته د تلونکې اسان لاس و پښې
 وهل وکوره او بیا و وايې چي کوم خه (ژوند) چي په دا توګه پېل
 کېږي او په دا دول پای ته رسېږي ایا هغه به د دي دپاره وي چي
 سره خوند پکی واخلي (۱۴)

پورته چی مور دا کومه د نوی انسان او نوی نړی خبره وکړه،
 دغه نومه واله نې له هغه تحریکه سره سم پېل کېږي. چې ریناسانس
 (Renaissance) ورته وايې. د ریناسانس له دیرو اړخونو خخه یو
 دیر خرګند اړخ دا و چې د کلیسا زور نې ور مات کړ. د عائیت تر
 راتګ وړاندی چې په اروپا کې خلکو له یونانی او لاطینی لارو چارو
 سره سم ژوند تبراوه. دا وخت یو خل بیا ژوند پر هغه دګر باندی
 مخ په وړاندی ګام واخت. او پر دین نه ولاړه یوه تولنه مخ په ودد
 شوه او د خلکو زړه عقیده په ماتېدو او د الحاد سایه په خورپدو شوه.
 پر خدای ګله باندی چې عقیده په کمېدو شوه نو د دغې سیمې خلکو
 ته انسان د مځکې پر مخ باندی د رنا تر تولو لوې او رښتونې مناره
 بسکاره شو او د دغې مناري مینه او درنېست تر تو'و لوی ارزښت وکړل
 شو چا چې انسان تر هر خه لور ګانه او تر هر شې نې زیات ارزښت
 ورکاوه. هغه ته په درنه سترګه کتل کيدل. دا دول د انسان دوستی
 غزبدونکۍ تحریک هغه وخت د وینو په سېلاپ کې لاهو شو چې نړی
 پړله پې دوه خله جهاني جنګ ته مخامنځ شو. په دغو دوو لویو او
 جهاني جنکونو کې انسان د انسان داسي یود ناوره، کرغېرنه او په
 وینو ککره خهره ولیده چې تاریخ نې سارے نه شي وړاندی کولای
 او هغه انسان چې د انسان مینه نې د ایمان د منځ تکړو. د انسان
 له نومه په ترهبدو شو کوم انسانان چې دغه مهال د وینو سېلاپ
 یووړل هغه خو نې یووړل. کوم چې ژوندي پاټه شول. هغه د غرونه
 غرونه عذاب او وېړی سره مخامنځ وو. د دغه ڏهني عذاب او درد دیر
 لړزوونکې انځورونه د دغه وخت په ادبیاتو کې راغلي دي. چې مور

دلته ورباندي د دبر خه ويلو دپاره وخت نه لرو. تشن د نموني په توګه له پوره خرواره خخه یو دوي داني را اخلو. لوړئ به همدغه د انسان له انسانه د بیزاری به اره د ژان پال سارت د یوی درامي خبره وکرو. چې درې کردارونه لري. یو پکي سره او دوي ئې بشخي دي. دا درې واړه انسانان مړه دي او له مړیني پس د دوزخ سزا ورکول شوي ده. دوزخ ته چې راشي نو دلته نه اور شته اونه دوي ته د عذاب ورکولو دپاره خه بل شې بسکاري. بس یوه خونه ده چې د دوي د ناستي دپاره پکي درې سوفي پرتۍ دي. دُوي چې سره کښې او یو له بله سره خبرې پېل کړي. نو په دي باندي ورو ورو پوهه شي چې خبره دومره اسانه نه ده. دوي په ربستيا هم دوزخ ته راغلي دي. او له یوه لوېه عذابه سره مخامنځ دي. خو دغه عذاب له کوم بل شي خخه نه ده. پخله د دُوي هر یوه وجود د دانورو دوو دپاره عذاب ده. او دغه عذاب به دوي هر یو تل تر تله دلته زغمي. او د دوي دغه عذاب یو له بله سره په خبرو وار په وار زياتېږي. او درامه له دغو درو کردارونو خخه د یوه په دي وبلو پاي ته رسېږي. چې دوزخ په اصل کې دغه نور خلک دي (۱۵) مطلب دا که یوه انسان ته سزا ورکوي نو د نورو انسانانو په منځ کې ئې واجوه. ولې چې د انسانانو په منځ کې او سبدل داسي یو عذاب ده چې د دوزخ تر عذاب په کمه نه ده.

موږ پر نوي انسان باندي په ذهنې توګه د تېرېدونکي عذاب د اندازې د لکولو دپاره د العادي وجودېت دستر استازې ژان پال سارت د هرامې لنډېخ و لوست. اوں یه له لوېه سره د نوي تهدیب او نوي نړۍ په اره د یوه بل داسي غږې لېکوال خبرې ته غور شو

جي د پوهی او ادب په فوي کي دبر لوی نوم لري. دغه ليکوال د انگریزی ژبی نامتو شاعر اوکره کتونکع تي ايس. ايلیت دے جي له ديني ارزښتونو خخه د خالي نوي تهذيب او به ذهني او روحاني توګه د رنځور نوي انان غمیزه لي په دبره زوره توګه په خله شاعري کي انځور کړي ده. په دي اره د ده تر تولو مشهوره نظام "شاره مخکه" ده په دغه نظام کي دنه پخبله د نوي تهذيب په رنګه یوه داسي پېچلي او سره اره را اره غوندي نري ودانه ده جي که ورننه وزو نو بیا ژر او په اسانه بېرته نه شو تري را وتلای. خکه نو ده جي کوم ورکونه عبارت (Epigraph) د نظام تر پېل کېدو له مخه ورکړے ده که موږ نش هفه و ګورو او خان ورباندي پوهه کرو. نو داسي به وي لکه په پوره نظام جي تر یو حده پوهبدلي یو. دغه عبارت په لاطيني ژبه ده زهه نې دلته له یوی انگریزی ژباري خخه پښتو ته را اروم په دي عبارت کي یو خوک واني جي ما پخبله یو خل سبيل په خپلو سترګو ولیدله چي په یوه قفس کي خربده. کله جي هلکانو ورخخه و پوبستل جي سبيل ته خه غواړي نو دې وېل زهه غواړم جي مره شم (۱۶) دغه عبارت جي سره ولولي نو په لومري سر کي داسي ور ته و بربني لکه ژوند چي پخبله په یوه قفس کي ترلې وي او د خان خانمه غواړي خود شاعر مطلب هفه وخت نور هم سري ته زبات خرگند شي جي په دي خبر شي جي د یوناني اساطيرو له رویه سبيل خبله لپه په رېگ دکه کړي وه او اپالو ته نې خواست کړئ و جي ما ته دومره کلونه ژوند راکره لکه دا زما په لاس کي د رېگ ذري او هفه نې دا خواست منلې و خو تاوان دا شوې و جي د سبيل دي ته نه وو پام شوي جي له دغه اوړده ژونده

سره سمه خوانی هم و غواصی خکه نو د هفی ژوند خو اورد شو
 مگر خوانی نې پر خپل وخت پای ته و رسیده او هفه بیا وروسته
 د زرتیا داسی حال ته و رسیده چي نه مره او نه ژوندی وه (۱۷)
 تې ایس ایلیت نومه تهدیب دغی په ژوند کی د مرگ به حال
 مبتلا یو تهدیب بولی او د دغه په ژوند کی مره تهدیب یو دبر رزه
 خود وونکه انخور په خپله شاعری کی وړاندی کوي

(۵)

لکه خنکه چي مور وینو، نوي انسان دبر خه لاس ته راوري
 دی خو دبر خه نې له لاسه وتلي هم دي او دا کوم خه چي نې
 له لاسه وتلي دي په هفو کي د انسان تر تولو لوي هغه مورچل او
 تر تولو غته هغه پناه ګاه هم راخی چي مور ور ته کور او کورنۍ وايو
 کور او کورنۍ د ټولنې لومړي خښته وي او نړۍ ته د راتلونکي
 هر ماشوم بېوسي هغه شه ده چي د کور او کورنۍ بنست ګرځي
 د دغه بېوسه ماشوم روزنه او ژغورنه د پوره انساني نسل د روزنې
 او ژغورنې معنا لري او فطرت دغه روزنه او ژغورنه د هفی مور
 په لاس کوي چي دغه ماشوم نې له ویني او له غوبسي خخه جور
 ده دول دبورانت وپنا ده چي د نسل د روزنې کار د بسخي پر غاره
 وي او د بسخي او د ماشوم چوپر وهل بیا د نر دنده ده (۱۸)
 د دغه نر، بسخي او ماشومه خخه کور او کورنۍ جورېږي خو د نوي
 زمانې نر د خپلې دنسې د پوره کولو پر خای بسخه دې ته و هڅوله
 چي هغه هم د نر په شان خپله روزې و ګنجي او چي بسخه په روزې
 ګټلېو پسي و وته نو خړګنده خبره ده چي په سمه توګه د خپل ماشوم
 خیال سائل بیا د هفی د وس خبیه نه وه دا دول چي کومه دنده

فطرت د مور په لاس پوره کوله. هغه حکومت ته پاته شوه او نوئے انسان چي د کومو حکومتونو په سایه کي ژوند کوي هغه د دېر خه کولو وس لري د ماشوم د روزني دپاره نې "ورکتون" جور کړ ماشوم چي په ورکتون کي لوی شو نو بیا نې له مور او پلاره سره هغه ترون نه وو پاته کوم چي د زاره دور اولاد له مور او پلاره سره درلود خکه نې نو د هغو د مریني تر ورخې پوري له هغو سره په یوه کور کي اوسبدو ته غاره کښي نه بشووه. دغسي چي دغه د منځ ستون له منځه و ووت نو کور بیا هغسي تېنګ ولاړ پاته نه شو چي مور او پلار د ژوند وروستي ورخې او شې په بېغمۍ سره پکي تېږي کړي ٻ دوي خیال ساتل هم د حکومت غاري ته ور و لوپد. او حکومت د دغه کار د تر سره کولو دپاره "د زړو خلکو د اوسبدو خایونه" جور کړل که خه هم په دغه ورکتونونو او د زړو خلکو د اوسبدو په خایونو کي د ژوند تولی اسانټیاواي شته. خو د یوه شي پکي کمح ده او هغه دا چي یوه ماشوم ته چي یوه مور د خپل تن له غونسو جوري کومي شودې ورکوي. په هغو کي چي کومه لبونی مورنی مینه گده وي. دغه مینه د ورکتون په پودري شودو کي نشه. همدغه راز د زړو دپاره چي کوم سرکاري خایونه جور دي. په دغه خایونو کي چي کوم خلک د دغه زړو چوپر و هللو ته ولاړ وي. هغه له دوي سره د وښي او ميني هغه ترون نه لري. کوم چي په کور کي اولاد له مور او له پلاره سره لري. دا دول چي دوي دلتنه د یواختنوب، ناهيلۍ، بېچارګۍ او دغه د کوم ذهنې حالته سره مخامنځ کېږي. هغه د یوه امریکن داکټر پال ارنست ادولف په دې وينا کي مور کتلای شو چي واني چي ما په روغتون کي د ہوي داسي بودي دارو درمل کول

چي د تن یوه برحه نې تېي شوي او هد نې مات و زما له دارو
درملو سره هغه مخ په بنه کېدو شوه. چي پر خپلو پېو باندي
د گرځبدلو ور شوه نو زمور د روغتون مثر ما ته و ويل چي دا سپين
سرې اوس دلته نوره پاته کېدو ته اړتیا نه لري. په شواروز کې دنه
نې پکار ده چي فارغه کړي. ما هغې ته مبارکې ورکړه او چي لور نې
raigله نو پر هغې باندي مې هم زبرې وکړ لور نې د مور خوا ته ور
تېره شوه او هغې ته نې و ويل چي ما او زما مېره وخت نه لرو چي
په کور کې ستا خیال وساتو مور پېړکړه کړي ده چي تابه د زړو
څلکو خای" ته بیايو د دې خبری په اورېدو بودی دومره خواشینې
شوه چي تې او مات هد نې بېرته په خرابېدو شول او په شواروز کې
دننه مره شوه نومورئ داکټر واني چي د دغې بودی مرګ که خه هم
په خرګنده د مات هد له کبله و خو که رښتیا پونتی نو د مرګ اصل
سبب نې مات زړه و، نه چي مات هد (۱۹).

له موره سره د نوي انسان د مېني دغه سوروالې ته که مور اړ
نور هم خير شو نو پوه به شو چي دغه دايره نوره هم فراخه ده.
دا خبره بېخایه نه ده که خوک واني چي له لویه سره مخکه د ټول
انسانیت مور ده. انسان له دې زړۍ، د دې په غونسو پانی او چي مر
شي نو هم دا په خپله سینه کې بېرته هغه خایبوی. خو نوي انسان
د خپلي دغې مور وجود له داسي وسلو دک کړئ ده چي هره شبې
هغه د تباہ کېدو خطر ته مخامنځ ده. خو داسي بسکاري چي د دغې
مور د آزارو له کبله نوئه انسان هم پر بنه باندي نه ده پېښ شوئ
دا خپله وسله ده ته هم بلا ده. ولې چې وسله د بدمرغى داسي یوه
مرغى ده چې وي به ستا په کور کې خواکې. به ستا د دېمن کړه

اچوی او د دغی مرغی اگی ده وېرہ که ستا کره وسله راشی نو ستا
 د دېمن په کور کي به ارو مرو دا وېرہ پېدا کېږي چې دا وسله
 به د دوی خلاف کارول کېږي. خکه نو دغه وېرہ ستا د دېمن په کور
 کي ستا خلاف وسله پېدا کوي. ستا د وسلې د مخ نیوی دپاره هغه
 هم وسله اخلي يا نېي جوروی چا چې اتم به جور کړ نو دېمن ئې
 هم اتم به جور کړ او د دغه اتم به له وېري بیا بل چا هم دغه کار
 وکړ او د هغه له وېري بیا بل چا وکړ دا دول د اتم به نسل مخ
 په زیاتېدو ده نوئه انسان په دې لکیا ده چې د انسانو زوکړه
 په قابو کي وساتې او په څېلو هېوادونو کي نېي ساتلي هم ده حو
 د اتم به د زوکړي مخه داسې بنکاري چې هغه نه شي نیولای دعي
 بالا اوس د یوډه داسې لبونی سېي بهه اخستې ده چې نوي انسان
 نرلکي نیوله ده که نېي تیکوی نو تیکولاۍ نېي نه شي او که نېي
 پېړودی نو ده پختله داري. بائی چې له همدشي وېري هغه لکیا
 ده چې له مخکي خان و باسي او په آسمانونو کي خان له کور جور
 کړي په دغه لټون نېي د سپورمۍ، مریخ او زحل دېستې وکتی نور
 به هم مخته خي خو که چرته ده په څېله دغه هڅه کي بریاله هم
 شي او د آسمان کومه سیاره په څېله غېړ کي خای ور کړي نو هلتہ
 به هم خدای خبر چې خان له جنت جوروی ولی چې د پنډورا
 کوم سندوخ چې له آسمانه مخکي ته پې راغلې و هغه له مخکي
 ور پې آسمان ته هم رسیدلای شي هلتہ به بیا ده وي او دغه
 آفتوونه، ستونزې او خواری به وي

هو، په دې دنيا کي دا خبره شونې نه بنکاري چې انسان دي
 خان لره چرته داسې یو جنت ودان کرای شي چې ده به د خپل

زوند ورخی او شپی په بېغمى سره پکي تېروي. داسى بربىنى لکه
 د مخکىي د مخ دغه ژوئى چى لە اصلى جىته هم په دې را اىستل
 شوئە وي چى د بېغمى په حال كى دە وده او په بىرە تىگ نەشى
 كولاي د دغه كار دپارە همدا دنيا مناسب خاي بىكارى، ولې چى
 دلتە انسان هر وخت، هر خاي چى شوئە دە، بلا تە مخامخ پاتە
 شوئە دە، خو بلا هر خومره چى لوېھ او زورۇرە وي دە نە يواخى
 دا چى لە هەغى خەخە د خان ڙغۇرلۇ ھەخە كېرى دە. بلکە پە پېلە پى
 توگە ئى دا كوبىن كەرە دە چى خېل زور دومرە زيات كېرى چى
 د بلا سر و وھلائى شى. خو د بلا سر چى ئى وھلى دە د ھەغى
 پر وجود باندى دوه نور سرونە را پېدا شوي دى. او دغۇ دوو سرونۇ
 كە هەرخو دە تە خطر يو پە دوه كەرە دە. بلا بىا هم توانىدىلى نە دە
 چى دە لە منخە يو سى. بلکە ورو ورو دە خېل وس دومرە ورتە زيات
 كەرە دە چى د بلا دغه دوه سرونە ئى هم وھلى دى. او چى وھلى
 ئى دى نو د بلا سرونە بىا خلور شوي دى. دا دول د انسان ستۇنزا
 او خوارى چى خومره زياتېرى. ھەغە د دە د زور د زياتېدو سبب
 گرخى او چى د دە زور خومره زياتېرى. ھەغە پە ھەغە اندازە د دە
 ستۇنزا او خوارى زياتوى. داسى د دە زور او د دە خوارى يو د بل
 پە مقابىل كىي تىل پە زياتېدو پاتە شوي دى. او دا وخت چى انسان
 پە خېل دى مخ پە بىرە مزل كى خومره پورتە ختلە دە د خېل زخم
 زخم وجود پر زىنە باندى پە داسى حال كى ختلە دە چى لە يوە
 زخمە پىنه اخلى پورتە ئى پە بل زخم كى بىدى. او له بلە ئى اخلى
 بىا ئىپە بل كى بىدى. پە دغە پە وينو لولى لار كى چى پر دغە اتل
 باندى خە تېر شوي دى. پە دى كتاب كى هەمدەغە غەمىزە پە داستان

پسي د داستان په شکل نظم شوئه ده. دغه داستانونه که خه هم هر يو پر خپل خاي باندي يو پشپر داستان ده. مگر له لوبيه سره دا تول داستانونه د هغې لوبيي غميزي بېلا بېلي ننداري دي. جي وړاندي نې يادونه وشه او زه نې دلته تاسي ته وړاندي کول غواړم. بله دا جي دي هر يوه داستان ته ما د داسي يوې منظومي شکل ورکړئ ده جي سل مصريعي لري او زه غواړم جي د دي منظومو شمېر هم تر سلو پوري ورسوم داسي به دا توله غميذه ۱۰۰×۱۰۰ يا لس زره مصريعي شي. خودا وخت په دي لوړي کتاب کې تشن دېرش منظومي راغلي دي. که خدای ~~خنځ~~ ژوند او وس راکړل، نو د دغه کار پاته برخه به په نورو دوو کتابونو کې وړاندي کوم دا وخت خودا يو کتاب تیار ده دا تاسي ته در سپارم او زه په خپل کار پسي مختنه خم د خدای په امان

دروېش درانۍ

پوسټ بکس نمبر ۵۳۱

جي بي او

کونه

حوالې

په دې حوالو کې خینې حوالې داسې دې چې ما له خېلو ماخدونو خخه تکه په نکي نه دې را زیارلي بلکه را اختنې خبره مې په خېلو تکو کې داسې بیان کړي ده چې ترجماني نې هم سمه وشي او عبارت زما په دې لیکنه کې هم سه خای شي لله دا چې د حواله ورکولو په وخت ما د کتاب او د هغه د لیکونکې د نومونو تر خنګ یواخې د باب شمېره ورکړي ده سطلب دا چې حواله مې په هغه دول نه ده ورکړي خنګه چې نن سا دود دے ولې چې ما ته د خېلې دې لیکنې دپاره دغه لنډه غوندي حواله زیاته پر خای بسکاري

باب	د لیکونکې نوم	د کتاب نوم	د حوالې شمېره
دویم باب	L.S Hyde	Favorite Greek Myths	۱
شپارسم باب	Leo Tolstoy	What is Art	۲
خلورم باب	Harold Lamb	Cyrus the Great	۳
انه پنځوسيم باب	J.G. Frazer	The Golden Bough	۴
(۵) نولیم (۶) خلروښته باب	// --	همدځه کتاب	۷-۶-۵

پنجم باب (دوم حلقہ)	د مولوی محمد حسین اردو زبارہ	د ابن بطوطہ سفرنامہ	۸
لوگوں کے فصل	محمد احمد پناہی	چنگیز خان چہرہ خون ریز تاریخ (فارسی)	۹۰۹
یو اوبایم بیان	Aldo Ricci	The Travels of Marco Polo	۱۱
مقالات اول <i>Book the first</i>	ابوطالب حسینی Major Davy	تروکات تموری (فارسی انگریزی)	۱۲
۲۲ م عنوان	ابن عرب شا محمد علی نجاتی	عجائب المقدور فی اخبار التیمور (فارسی زبارہ) زندگی شگفت آور تیمور	۱۳
خلرویشم باب (شیرمه برقہ)	T.Z. Lavine	From Socrates to Sartre	۱۴
لومری درامہ	Jean - Paul Sartre Tran: Stuart Gilbert	No Exit and Other three Plays	۱۵
اولوسم باب	Wallace Gray	Homer To Joyce	۱۶
دو دبرٹشم باب	Thomas Bulfinch	The Golden Age Of Myth and Legend	۱۷
اتھ باب	Willduarant	The Pleasure of Philosophy	۱۸
وروستھ باب	مولانا وحید الدین	منہب اور جدید چبلنج	۱۹

منظومي

۹۹ سر

قاضي کوړ د ستار توله او روان و
 پر لار باندي، په جګ سر په لکه غاړه
 ابونصر ئې د لاري خنګ ته ناست و
 ده نه پام او نه سلام هغه ته وکړ
 لکه خوک چې د یو کاني سره تېر شي
 دغه رنګه بې پروا ور حنې تېر شو
 دا په دا چې هغه نیم غوندي سړے و
 سر ئې وور، ونه ئې تېته، تن خوارحواکه
 د پوره سري په سترګه ور ته خلکو
 کله هم کتلي نه و په دا بسار کي
 او هغه له چا ګله هم کړې نه وه
 مګر نن ئې په قاضي پسي غړ و کړ
 چې ته ما کړې په دې چې سرمي وور دے
 خو سرونه د آدم د اولاد واړه
 - په یو رنګ د درناوي او عزت وړ دي

په صورت به حئيني لوي حئيني به کم وي
خو په بيه همه واره سره سم وي

* * *

د قاضي سر که تر سر د ابونصر
په بغداد کي و اوچت په هره لاره
خود ده تر سر بيا بل يو اوچت سر و
را روان د دغه بسار پر طرف باندي
دغه سر د بې زرسویه تیمور سر و
چي جهان نې تول په مخه و اخسته
په لامبو لامبو په وینو کي روان و
د بغداد خلک نې ډېرو مخته تینګ شول
خو سپلاب په ډیوالونو نه را گرخي
هغه ننوت په قهر دغه بسار ته
لبكريانو چي نې کړي وه مېرانه
ده هر يو نازول غوبست په سمه توګه
ور ته و نې کړ دا امر چي خواره شني
د بغداد په دغه بسار کي هر طرف ته
تول سپایان دی د دی خای د اوسبدونکو

یو یو سر له خپله خانه سره راوري
 دا سرونه به باچا له تاسي اخلي
 سمدلاسه په خلوېښت خلوېښت ديناره
 ده نن ورځ د اختر ورځ ستاسي دپاره

* * *

د تېمور د لښکريانو دا اختر نن
 بغداديانو لوه کم تر قيامت نه و
 په ټول بشار کي سر وهنه شوه روانيه
 هر سپاني و په دې هڅه چي سر پري کري
 دا ئې نه کتل چي سر دي خنگه سروي
 نن د سر او سر تر منځ فرق پاته نه و
 هر رنګ سر چي به په لاس ورغه چا ته
 د هغه خلوېښت ديناره به کره شول
 چکه هر سپاني بس لاس رساؤه سر ته
 چا د بسخي سر اخسته و په غبر کي
 چا د نر سر پري کاوه په زور او جبر
 چا تېرهه ټبغ و د څوان پر غاره اينې
 چا اخستې په زاره پسي ومه ټوره

د عذاب او د آزار په دغه وخت کي
 بغداد لاندي و تر غرونه غرونه وبره
 غلبلې پورته کېدې له هره خایه
 بغدادیان واره په چیغو په غونا وو
 او بل لور ته و غرومۍ د تېموریانو
 د هيچا دپاره خای د امان نه و
 تش يو خو تنه پوهان او عالمان وو
 گوره خنکه تر تېموره رسیدلي
 قاضي هم په دغو خلکو کي شامل و
 گود تېمور که و هر څومره دبرزړئ
 و ئې دُوى و ته امان بیا هم ورکړئ

* * *

هم قاضي، هم ئې ملکري هلتہ ناست و
 د بغداد د خزانې خله چي شوه خلاصه
 را ايستل د تېمور خلکو دینارونه
 او سپایانو د خرڅلاؤ دپاره دُوى ته
 يو په بل پسي داول دلتہ سرونه
 خوشحالې د هو سپائي به د کتو وه

چي ور خوش به په خلوبېست دیناره سر شو
 د قاضي تو زړه به و ووت یو بل غشے
 چي بل سر به بل سپاني د دُوي په مخکي
 د سرونو و غوندي ته ور غوزار کړ
 او په زړه کي به نې بیا بیا ویل داسي
 چي وپنا د ابونصر نن رښتیا شوه
 ککري ګوره وړي دي او که غتني
 همه وارد په یوه بیه خرڅېري
 په دا حال کي نې یو وور غوندي سر ولید
 د دا سر په زړه چووتكې ننداره نې
 سترګي و ترهېدي دواړي او شوې پتني
 له کتلو نې عاجز د ده نظر و
 دغه سر د ابونصر غریب سر و

* * *

قاضي پتني سترګي ناست و ترڅه وخته
 بیا نې غلي غوندي زیومي کړلي پورته
 ورو نې کسي هغه سر ته مخامنځ کړل
 سر نې ولید خو له دخنه ليدو پورته

هغه وخت ده ته دا رنگه بنکارېدله
 لکه غور چي نې هم غور د هغه اوري
 او هغه ده ته وېنا کوي لکيا وي
 چي نن زه هم د بل هر يوه سر غوندي
 په بازار کي په خلوبېست ديناره خرڅ شوم
 په صورت که تر دا نورو سرو ووړ یم
 خو په بيه له همه وو سره سه یم
 ګوره ته خپل سر له ما سره کښي نه ډډي
 ستا سر نه راخې په شمېر کي د سرونو
 لکه نن چي د سرونو بازار تود ده
 بل هیڅ وخت به هم دا رنگ تود شوئ نه وي
 خو په دې تاوده بازار کي هم خرڅ نه شو
 دغه ستا مغوروه سر په دوه ديناره
 بس ويږدا دي د تېمور په پېښو کي کښېښوو
 په تش لاس اوس د هغه دوکان ته ناست نې
 ګوره څه وخت دي ايمان ور باندي خرڅ کړي
 او هغه به هم ارزان ور باندي خرڅ کړي

د دېمني تراخه

کوندي مور چي د خپل زره په وينولي کړ
 هغه حوان اوس د پنحو د مخ سړے و
 خو د ده دا سرلوري د ډېرو خلکو
 خوبشه نه وه او همېش به نې دا غوبستل
 چي نې چرته خه بلا ته مخامنځ کړي
 پاڼي نې دې په دېمني باندي اخته کړ
 د بل موئ پسي واوبست او ژوندون نې
 له دي وروسته مخامنځ و لوي خطر ته
 خو دې پوهه و چي له پېښي تېښته نشه
 او چي نشه نو که خله بیا د زمري وي
 په هغې کي هم همت کول پکار دې
 مګر مور نې سختي ويرې وه اخستي
 زوی نې نه پېښو و دې ته چي په شپه کي
 پر یوه حای باندي پربوزي تر سهار

چي کېردى ئى وە لە خېلە حايە كېنلى
 درولي ئى پە منج كى وە دېتى
 ترى چاپىرى بە وە سېئىھ رەمە پىندە
 پە رەمە كى بە دې يو لە بلە لرى
 دلتە ھلتە كېل ھوار دېر بىسترونە
 پە دې نىت چي د دې زوى د خوب دپارە
 تر سەارە خو خو وارە حايى بدل كرى
 پە كوم حايى چي بە خطر تر تولۇ زبات و
 پە هەنە كى بە دا پېپوتە پەخېلە
 پە دې ھىلە چي تر زۇي ئى حان قربان شى
 خو د دومە خە كولۇ پس بە يىا ھەم
 د دې كوندى زېڭىز نە و پە قرارە
 كله كله چي بە دا پە خوب وىدە وە
 د رەمى سىئە بە ئى ھىي پە غېا شو
 دې غېا بە دا پە دا رىنگە يو حال كى
 كەھ را وىنە چي تول تىن بە ئى پە كې شو
 شوھ لە حايە بە پە بلە بىنە پورتە
 لېونو غوندى بە سر شولە پە مندو

او ویل به ئى په چىغۇ په بغارۇ:
 ائە د كلى خلکو تاسى لا وىدە ياست
 دېسمىنار ھەنە دى راڭلۇ زما كور تە
 حىلمىز زۇي زما په تۇرۇ باندى وۇنى
 د خدائى پار دە خە كومىك را سە وەرىنى
 پە دې چىغۇ بە ئى زۇي لە خوبە وىبىش شو
 ور ولار بە ئى شو مخى تە پە منپە
 پە غۇھى كى بە ئى و نىولە تىنگە
 او ویل بە ئى ھىڭۈك راڭلى نە دى
 زە روغ جور دا يەم ولار يەم ستا مختە
 ساعت وروستە چى بە دا پە حال كى راڭلە
 كەرە ورۇ ورۇ بە ئى خولە د تندى وچە
 لە داپس بە ئى كەرە تىنپە د زۇي مەچە
 * * *

دغە كونپە، دا چى تل بە ور سە وە
 د دې خېل يواھىنى زۇي د سر وېرە
 يوه شې دې بىا د نورو شېو پە رىنگ وو
 پە دە كى بىتىۋەنە هوار كوي

په خپل لاس ئي پريوه باندي زوي پري یوست
 او پخپله د رمي پر يوه خندنه
 يوه بل بستر ته ورغله او هلتنه
 يو گپه پته خله ناسته وه او یائني
 خپل سر و لکاوه پاس پر بالبنت باندي
 بنه تر دېره وه پرتنه په ځاي کي وينه
 یيا یو وخت ور باندي راغله د خوب اېسمه
 سره ورغلې ئي سترګي او ویده شوه
 خو په خوب کي د پخوا په شان نن شپه هم
 دې ليدل چې رې غوندي خوبونه
 وېروونکي ندارې ئي راتلي مخته
 پاى په دغو وېروونکو ندارو کي
 راغله دا نداره هم د دې په وراندي
 چي د زوي د کري خو دبمنان ئي
 د رمي تر بېتي پوري و راغلي
 او د دې د زوي بستر ئي و موندلې
 دغه خوان ئي په دېر زور و قابو کپه
 لاس و پښي او خله ئي تول و ور تړلي

مخ نې و د قبلی لور ته ګرځول
 په دې نیت نې وه چاره باندي را کښلي
 چې په شان نې د اختر د پسه حلال کړي
 دغه خوب و لپزوله دا په خوب کې
 شوه په بله بنه پورته له بستره
 له جهانه او له حانه یې خبره
 د برېښنا غوندي په یېره شوه روانيه
 چې په مخ کې نې پرته وه کومه تېوہ
 په دوه لاسه نې له محکي کړه اوچته
 د دبمن پر طرف باندي شوه ور سمه
 دغه وخت تر زمري نه وه دا په کمه
 چې ور و رسیده، تېوہ نې کړه پورته
 دومره پورته چې تر سر نې بنه بالا شوه
 بیا نې زور د ټول وجود سره راغوند کړ
 دغه زور نې له دې تېري سره مل کړ
 او دا تېوہ نې کړه خپل دبمن ته سمه
 پر دبمن باندي نې پسه دروند ګزار وکړ
 دې ګزار چې په پوره توګه کار وکړ

دغه وخت نو کوندہ هم په حال کي راغله
 چي نې وکتل دبسمن چرته هم نه و
 سر د خپل بسکلي، غښتلي، حلمي زوي نې
 تر دي توره تېوه لاندي و کوتلي
 په دا هي لرزووتكې ننداره نې
 تر خله وختله داسي يوه چيغه
 چي نې و لرزول لاندي او هم باندي
 عرش و فرش او اووه واره آسمانونه
 ويده کله تول راوین په دي ناورين شو
 زره د هر يوه وگري په غم شين شو
 شوه په هر زرگي کي ماته د تېغ خو که
 هر طرف ته شوه غونا او کانه کوکه
 شو په حال نې خبر کور د دبسماناو
 ژرپده ورباندي مور د دبسماناو

* * *

د وني دد

د ياغي علي مراد د خنجر خوکه
 نن د خپل کور نازولو ته وه سمه
 وو ملکري ئې په خار ولاړ دباندي
 ده د خپل کور بسحی کړي په غار دنه
 او په غار کي ئې تر نور هرڅه له مخه
 په خنجر د خپلي مور غاري ورپري کړي
 د هغې د وينو داري شولي پورته
 ده شو تېر د خپلي بسحی و طرف ته
 او دېر ڦر ئې د هغې پر بسارګ باندی
 تېره خوکه د خنجر کړله ور تېره
 بيا ئې لوني د ناورین په دغه وخت کي
 کړلي دا رنگه حلالی لکه دے چې
 پري کوي د خپل زړه غوبسي نېغ په نېغه
 او ژور زخمونه خوري له خپله تېغه

د یاغی علی مراد د کور دی بنخو
 غاره اپنې وه په خوبه دی ناورین ته
 دا په دا چي دُوي وو ټول دبمن گبر کري
 له دی غره ئې د وتلو لاره نه وه
 وړه دا وه چي دا بنخې که دبمن ته
 روغی پوغی او ژوندی په ګوټو ور شي
 نو کېدای شي چي ناموس ئې تاوانۍ شي
 پت ئې لار شي د غليم په لاس پایمال شي
 او دا کار دُوي په هیڅ رنګ زغملاي نه شو
 نو په دا ئې بنخې تولي شوې را وړاندي
 چي حان پت کاندي د مرګ تر خادر لاندي

* * *

بنخې و وتې په دا توګه له ميانه
 خو یاغی علی مراد پخپله گبر و
 له دا غره ئې د وتلو لاره نه وه
 د دبمن لبکر له خو ورځو راهسي
 ور ته لاندي وه لمن د غره نیولي
 او دبمن نې خه ورکون دبمن نه و

دا د قهر او غصب هغه طوفان و
 چي جهان باله نادر او ده هغه ته
 په دي نيت و سر اخسته چي په ٿوره
 پر دا هسي زورور کاندي مور بوره
 * * *

چي ئي مور پر نادر باندي بوروله
 نن هغه علي مراد له بدھ مرغه
 د نادر په لاس ڙوندے و ورغلے
 او نادر کاوه پر دي باندي اوس غور
 چي دا هسي خطرناک غوندي یاغي ته
 داسي کومه لرزوونکي سزا ور کري
 چي عبرت ور حني واخلي نور وکري
 په دي حال کي يو خلک ور ته را غل
 دغو خلکو په فرياد و ويل ده ته
 چي زمود ده نازولي او خپلوان دي
 دي ظالم علي مراد نيمه خوا کري
 نن که ده مور ته په کوتورا له را کري
 چي ڪانونه في په سره وينه آوبه کرو

نو دا بئه به دي تمام عمر هېر نه کرو

* * *

نادر و مانه دا خواست د دغو خلکو

خپل دبمن علی مراد ئې په لاس ورکړ

کوم بودا چي و د دغو خلکو مشر

هغه او سپني تودې کړلي په اور کي

وو ملګري ئې ولاړ اوس په قطار کي

ده به يو يو را باله د دي دپاره

چي په خپل خپل وار غچ واخلي له غليمه

او تر تولو ئې له مخه يوه حوان ته

ور کړ وار چي د تبره خنجر په خوکه

کړي ور پړي د دي تړلي دبمن ژبه

له دا پس ئې اجازه بل کس ته ورکړه

او هغه ئې په بني لاس باندي لکيا شو

په دېر جبر ئې تړي و ایستل نوکونه

بند پر بند ئې ور قلم کړي تولي گوتي

بل يوه بیا په وړه کي لاس ور پړي کړ

په دي دول په یوبل پسي دي خلکو

غوشول د دي دبمن له تنه غري
 او په اور سره کري اوسينه به وروسته
 پر هر زخم باندي دوي اينبووه داسي
 چي پخه به ئي ورباندي کرله غوبنه
 په دي توگه به ئي وينه شوله بنده
 ورته مست به شول دوي تول له دېره خونده

* * * *

و نادر په ننداره د دي مستانو
 چي ئي مخته يوه بىكلى پېغله راغله
 هفي و ويل چي دي علي مراد دي
 زما پلار او چنقول دواړه را وژلي
 زما زړه هم له سره اوره ورته ډک ده
 په سزا کي د ده زه هم ونده غواړم
 دغه وخت که خه هم دېر خه پاته نه وو
 د دبمن غري تول نورو وو غوش کري
 خودوي ستريکي ئي لا پاته وي په سر کي
 دغه ستريکي شوي د دغې پېغلي ونده
 د نادر هسي هم ستريکي استل خوبس وو

خو دا کار چي یوې پېغلي کو تو سره
 نو دا پېغله بس د ده د زړگې سر شوه
 پر ناترسه حوانۍ باندي ئې مئن شو
 په عزت ئې ورکړ حای په خپل حرم کې
 دا رنګ دمې په خوشحالی لار له دا حایه
 او تر شا علی مراد شو داسي پاته
 چي په سرکې ئې نه سترګه وه نه ڙبه
 نه ئې پښه وه، نه ئې اړخ شو بدلولای
 نه ئې لاس و په تن پوري چي حان سم کوي
 پروت و داسي لکه دد د یوې وني
 چي باخونه ئې وي واړه چا رسپلي
 خو دنه ئې روان وو په وجود کې
 د دردونو او د خورو دریابونه
 پوره دوې ورځي دوې شبې دغسي پروت و
 تردې غرونه غرونه عذاب لاندي
 پاي مرګه په شان د مور ورلره راغه
 تري چاپېره ئې په مينه کول لاسونه
 دمې ئې خلاص کړ له دا هسي زړه چاودونه

د مار سر

نه خراغ و، نه دېوه وه هلتہ بله
 خلوت دک و په تیارو او توره شپه وه
 شېخ وي خپلي دواړي سترګي پتھي کړي
 سر نې و پو حنګنوو باندي اینې
 نه نې ڙبه خوځیده او نه نې شوندي
 پام نې ټول و د خپل هغه زړګي خوا ته
 چې نعره د الله هو به نې له منځه
 دم په دم را رسپده د ده تر غوره
 د دا هسي پتو سترګو په دوران کي
 ور ته و ايسپده داسي لکه وي چې
 په خلوت کي خه رنا را پپدا شوي
 چې نې سر له حنګنوو کړ را پورته
 یوه څوان و یو مشال ور ته بل کړئ
 او ولار و په ادب د ده په وړاندي
 کړي نې وه سرتوره او پښي لوڅي

خو په غاره ئي بِحده بنکلے هار و
هر غمئ ئي لکه ستوره د سهار و

* * *

دغه خوان، دغه چي هار ئي و په غاره
دے د شېخ په ھرانتيا دغه وخت پوه شو
پر سينه باندي ئي کښېسول لاسونه
او لوړه ئي په درنو او بنکلو تکو
د شېخ بنه ستاینه و کړله او یا ئي
د خپل حان په اړه و ويَل هغه ته
چي د کوم سري چي ستاسي په وطن کي
دغه وخت فرمان چليوي او باچا ده
زهه د دغه باچا زوي یمه او دلته
راګلم حکه چي زياتره باچهان هم
باچهي د ملنگانو په دعا کري
ملنگان دي هغه خوک چي په نظر ئي
ورانه چاره د سري شي سمېدلای
او د دا رنگ ملنگانو ته باچا ئي
نو په دا لرمه زهه هم له تا هيله

چي په غشي به د خپلي دعا ولې
 هغه مار چي پروت زما پر خزانه دمے
 که زما خزانه راغله زما لاس ته
 نو هغه دم به دا هار له غاري خلاص کرم
 په خپل لاس به نې کرم تا ته در په غاره
 شکرانه زما به ويني خلک واره
 * * *

دغه هار، دا چي په غاره د دې څوان و
 د دې نه و هیڅ ارزښت د شېخ دپاره
 خو دا څوان، دا چي پخپله یو غمره و
 دم د هغه مهربانه باچا زوی و
 چي اولس ور ته کتل د پلار په سترګه
 او پر شېخ باندي هم ګران لکه ايمان و
 نو په دا ور ته دا نه بنکارېده سمه
 چي د دغسي باچا د زوی زړه مات کړي
 کړل ئې حکه هغه دم لاسونه پورته
 په اخلاص ئې ویل دا چي لویه خدايې
 دا کوم مار چي د دې څوان دياره خند دمے

دغه خند کړي ته د ده له مخه لري
 ده خونه لري دا وس چي په خپل لاس نې
 سرور و کوتۍ او حَان ور حُنی خلاص کړي
 ته قادر نې، ته سبب ور ته پېدا کړي
 د دې خوار دغه دبسمن ور نيمه خوا کړي

* * *

دا دُعا چي پای ته و رسیده بیا نو
 د باچا زُوي په داده زړه لار تر کوره
 او په کور کي نې شمېرلې شې او وړحې
 وه نې دې ته تلوسه چي خه به کېږي
 او چي کېږي نو هغه به کله کېږي
 په دا خیال کي وَدَه ورک چي په وطن کي
 یوه داسي لرزوونکي پښه و شوه
 چي په غم نې د اولس د هر وګړي
 تر زړه و خڅبدې سري کوتلي ويني
 پښه دا وه چي د دې خلکو له سره
 سیوره پورته شو د هغه ستر وګړي
 چي باجا و په خړګنده د دې خاورې

خو اولس ور ته کتل د پلار په سترگه
 دغه پلار، دغه باچا د دې وګرو
 خپل دېر مسټ تکنی آس د بنکار په ځای کي
 دېر په بدہ توګه و غورخاوه لاندي
 ککري ئي برابره شوه پر کاني
 چي نور خوک ور رسیدل نو دمې بیا مرؤ
 په ماغزو ئي نزدي هر کاني کړو

* * *

ککري چي د باچا کړه اجل هاته
 نو اولس په یوه خُله د ده پرخای کړ
 د ده زُوي د باچه هی دپاره غوره
 چي کوم شېخ وه دې حلمي ته دعا کړي
 و هغه را غوبسته دُوي د دې دپاره
 چي د تللي باچا دغه ځوان وارت ته
 پر سر باندي پاته شوئ تاج ور کښېردي
 او اعلان د باچه هی دلته وکړي
 د باچا زُوي چي د شېخ مخي ته راغه
 نو په غاره ئي هماغه سکلخ هار و

کوم چي شېخ په خپل خلوت کي و ليدلے
 شېخ چي تاج د ده پر سر باندي ور کښېښوو
 او په لور آواز ئي دغه اعلان وکړ
 چي له ننه پس به دا زموږ باچا وي
 نو دي نوي باچا هار له غاري خلاص کړ
 او په خپل لاس ئي کړ شېخ ته ور په غاره
 شېخ چي ستريکي پر دي هار کړلې کرارې
 ټن ئي و لړېد له سره بیا تر نوکه
 د تېر وخت هغه دعا ئي شوه ور یاده
 چي ئي کړي په اخلاص وه دغه ځوان ته
 هغه وخت دم په دي نه و پوهېدلې
 چي د ځوان په وړاندي اصل خندڅه شردم
 مګر نن چي د خپل تاج په خوشحالۍ کي
 باچا دغه شکرانه ور کړه نو پوهه شو
 چي دا ده چي د دعا په هغه کاني
 کوتيل غوبست نو هغه سر نه و د مار سر
 دي د تاج وري ته خند و د خپل پلار سر

ایرو

د وکرو وه وره شان یوه دله
 دا وره شان یوه دله کوره خنگه
 وه تر هر یوه خنگل ور تبره شوی
 او د هر خنگل په ها خوا چي خنگل و
 تر هغه پوري نې حان و رسول
 په دا هسي یوه دبر لري خنگل کي
 چي اباد کوم دول دول حناور وو
 رنگ رنگ ژوي او رنگ رنگ بلا بترو وو
 وو له دوى سره هغه د جنگ په حال کي
 او د جنگ په دغه حال کي داسي حال و
 چي هغو هم حان ساته د دوى له واره
 دوى به هم کول همپش تر خپله وسه
 له هغو د حان ژغورني تدبironه
 په دا هسي تدبironه کي يو دا و
 چي په دوى کي چي به ملر چرته چا موکر

له وژلو پس ئى اچاوده په اور کي
 په دې نيت چي په سوھلو ئى ايده کري
 او ايده ئى بيا په پنسو پوري مبله
 په دې رنگ به نو د دُوي په عقیده بيا
 د مار خُله پر دغه چا باندي وه بندہ
 که په کور که په خنکل کي به روان و
 يو خو شبې به له مارانو وو بېغمە
 مگر دا بېغمىي هم بېغمىي نه وه
 د مار وېره که به لې غوندي شوه کمه
 نور به وو دېر ژوندي سري داسي پاته
 چي د دُوي و ژوندانه ته به بلا وو
 په دا هي ژوندي سرو کي تر ټولو
 تاوانى د دُوي دپاره انسانان وو
 انسانان که خه هم دلتہ نزدي نه وو
 خو ناخاپه به ئى خدای خبر له کومه
 کله کله په دې خوا پېښه را وکړه
 مخامنځ چي به شول دُوي ته نو به جنگ و
 هم به دُوي هم به هغوي په وينو رنگ و

له انسانه چي دا خلک داسي تنگ شول
 نو تول خپل هغه سپين پيري لره راغلل
 چي نيكه به باله دلته نر او بسحبي
 په دي هيله چي هغه به دا وخت دوي ته
 د انسان د مخنيوي خه چل ورزده کري
 نيكه و ويـل چي دا خو گرانه نه ده
 چي کوم کار تاسي د مار له ايرې اخلى
 د انسان له ايرې هم هغه کار واخلى
 وژل شوـه انسان و سوـحـى په اور کـي
 بـيا اـيرـه د هـغـه کـرـئـ سـره رـا غـونـدـه
 پـه خـپـلـ تـنـ پـورـيـ نـيـ وـ مـوـيـ نـوـ دـاـ بـهـ
 د انسان لاسونه و تـريـ درـبـانـدـيـ
 بـياـ بـهـ نـهـ وـيـ خـهـ خـطـرـ سـتـاـسـيـ پـهـ وـرـانـدـيـ

* * *

د انسان د مخنيوي چل چي نې زده کړ
 نو دوي غوبست چي اوـسـ اـيرـهـ کـانـدـيـ تـرـ لـاـسـهـ
 يـوهـ وـرـخـ بـياـ دـ هـمـدـيـ خـلـکـوـ لـهـ مـيـانـهـ
 درـيـ وـگـريـ وـوـ پـهـ نـسـکـارـ پـسـ وـتـليـ

دُوي يوكس ولید چي سپور و پر آس باندي
 له ملکرو گوره خنگه و بیل شوم
 وه ئى مخه چپه شوي او روان و
 نه گودر ور ته معلوم و او نه لاره
 چي د دُوي ورباندي و لکبدي سترگي
 ور ته سم ئى كرل خپل غشي او هغه ئى
 رنگ په وينو داسي واچاوه له آسه
 چي د ڙوند مرغى ئى والوته له لاسه

* * *

چي بنکاريانيو ته په لاس ورغه مرئ
 ڙر ئى وسواحه په اور کي او ايده ئى
 یو خه پته کره د بل مهال دپاره
 او دا نوره ئى همدغه ساعت دلته
 په ځانونو پوري و مُبله ټوله
 دُوي لا دلته په ايرو لړلي ناست وو
 چي د دغه وژل شوي کس په لته
 تر دي ځایه پوري نور وکري راغل
 هغو وليدل چي سر ئى د ملکري

یوہ ارخ ته دے پروت او تن نی نشته
 آس نی دے په یوہ بناخ پوری ترلے
 په لپدو د دی ناورین اور باندی بل شو
 کوم دری تنه چی وو ناست دلتہ ایرو ته
 شول هغو ته لپونی له دېره قهره
 پری ور سمي نی کری ڙر خروري ٿوري
 دوه نی کرل په هgne حائی کی نوکی نوکی
 خو دریم په تپسته کرہ ککری خلاصہ
 هgne یوور دا خبر تر خپلو خلکو
 خلک وارہ د خبر په اورپدلو
 په تازیله د نیکه مختہ را غوند شول
 او نیکه ویل چی موب وو تبروتلي
 د انسان ایره د مار تر ایری پوه ده
 هgne فرق کوي په خپل او په پردي کي
 دے زموږ وکرو سر ڪکه خورلے
 چی مبنلي نی په ڇان پوری وہ هلتہ
 د دبمن د تن ایره او له هغی نو
 هيله نه وہ چی د دُوی ڙغورنه وکری

د ڙغورني کار ايره د خپلو غواري
خپل د خپل نسکه کوي هم باندي ڙاري

* * *

که د خپلو په ايره کبده ڙغورنه
نو د دُوي اوں د چا خپل ايره په کار وہ
دا په دا چي شا حلمي ئي تلو روان وہ
په ليون د خپلو هغو دبمنانو
چي دوه تنه ئي په دُوي کي وو وژلي
پريکره وشوه چي د دغه کار دپاره
د نيكه له ايري کار اخستل غواري
چي ئي هي هم خپل عمر دے خورلے
بس بيا ڙر و نيكه خوار قرباني شوئے
د سوچلي تن ايره ئي هر حلمي وہ
په بنه توگه په وجود پوري مبنلي
په دي زغره کي په لوي زره اوں روان و
سر راول د خپل دبمن ئي لوي ارمان و

* * *

زره سوئے

چنگیز اور پرده په خوند، په مینه مینه
 چي د ده د لبکريانو يوه مشر
 په سرو وينو سره قصه ور ته کوله
 او ويـل ئـي چـي زـما تـر كـمان لـانـدي
 چـي سـرتـبرـي وـو هـغـه وـارـه لـكـيا وـو
 كـكرـى ئـي د وـگـرو وـر كـوتـلي
 پـه وـژـلو هـر يـو پـړـانـګ وـا يـا زـمـرـه وـا
 خـو پـه تـولـو كـي دـا رـنـگـه يـو هـمـه نـه وـا
 چـي ئـي لـاس زـما دـا لـاس پـه شـانـي درـونـد وـي
 پـه دـا وـخت چـي وـو لـكـيا خـومـره لـاسـونـه
 زـما لـاس تـر هـر يـوه زـيـات وـرـانـه وـکـرـه
 دـه نـېـزـي پـه ګـام روـانـه وـمـه پـه وـړـانـدي
 دـا مـي نـه كـتل چـي دـا مـهـال مـي مـختـه
 دـا سـرـدـه، كـه سـيـنه ۵۵، كـه لـرمـونـدـه
 بـسـ اـپـستـه مـي تـر هـر خـمـه دـه نـېـزـي خـوـکـه

د مسْتَى او د سرور په دغه حال کي
 تلمه تلمه مخ په وراندي تلم روان وم
 تر دي حده چي بنه غت غوندي يو کور ته
 ور دنه شومه سره نېزه په لاس کي
 دغه کور چي وراندي هم په وپره ډک و
 اوس له ما سره یوچاي شوه ور دنه
 نوره غرونه غرونه غرونه وپره
 د کور ټوي او واره ټول په یوه ګوت کي
 یو له بله سره دا رنگه وو غلي
 لکه سا چي وي د هر یوه ختلې
 پلار نې و خو ماشومان نې بي اسري و
 مور نې وه مکر وزري نې وي ماتي
 وس نې نه درلود چي خپل دغه بچوري
 له شهباذه کري خوندي تر سيني لاندي
 ما نې پيل له ماشومانو خخه وکړ
 خومره خوند، خومره مزه وه په دا کار کي
 شوه نېزه به د ماشوم په تن کي دوبه
 ژور زخم به د مور په زره کي جور شو

د بچي ورکوئه سر به نې سورے شو
 خڅېده به نې د پلار تر مغزو وينه
 په دې رنګ چې مې اولاد واړه ور مر کړ
 نو مې مخ کړ بیا د مور او پلار طرف ته
 دوُي مې هم د خپل خپل تن په وینوسره کړل
 په ناواړه طریقه مې دواړه مرءه کړل

* * *

چنگیز اورېده په خوند، په مینه مینه
 چې د ده د لښکريانو یوه مشر
 په سرو وینو سره قصه ور ته کوله
 او ويَل نې چې مې کار کله تمام شو
 نو ما ڙبه کړه پر هغه وينه تبره
 چې پرته وه د نېزې پر خوکه باندي
 او روان په اراده شوم د وتلو
 چې وتمه نو یو بل لور ته مې پام شو
 پروت یو ووړ غوندي ماشوم مې هلتہ ولید
 دې ماشوم کتل زما پر طرف باندي
 او خوره نې وه مسکا یې ورو شوندو

زما زرۂ ئى شو وئلو ته لپواله
 د دا نوي بىكار په لور باندى ورغبرگ شوم
 ور ته و مى كتل بى د دې دپاره
 چي په كوم حاي ئى نېزه كرمە ور بىخە
 چي د زيات نه زيات خوند واخلەمە ورياندى
 په بدن كى ئى تو تولو بىكلى بوخە
 ورە خُلە دغە مھال ما ته بىكارە شوھ
 او نېزه مى دغىي خُلې ته كۈله سەمە
 په ورو ورو مى ئى تېرە او نرى خوکە
 د ماشوم تو ورو شوندو پوري ور ورە
 ماشوم و گىنلە دا چي د مور تە دە
 د نېزى خوکە ئى وينوھ په خُلە كى
 سەدلەسە ئى لكتىا شو په رودلو
 په دې او سپنە كى وي شودى لە كومە
 مىگر دە ئى په چېپىسلۇ باندى بوخت و
 دغە هسى ننداري مى زرۂ فوئے كۈر
 دا لومۇئە خەل و زما په ژوندانە كى
 چي مى زرۂ پې يو بېوسە باندى وسو

خيال مي راغه چي ژوندې نې دلي پوپودم
 مګر دا زرسوم تر دېره پاته نه شو
 په دا بله شبېه بېرته په غصب وم
 پر نېزه باندي مي راور زور د متio
 شوه نې خوکه د ماشوم په خله دنه
 او تر خت نې پوري و وته لي ځنده
 بس قصه د ژوندانه مي کړه ور لنده

* * *

چنګيز اورپده په خوند قصه تر دېره
 مګر اوس د لښکريانو د دي مشر
 په خبره باندي وسو په دا رنګه
 لکه چا چي وي سور اور پوري نیوله
 په دي نه چي دا ماشوم نېولي موکړ
 چنګيز دي خبri و لپزاوه دومره
 چي د ده د لښکريانو د يو مشر
 زړه د چا پر بېوسى خه لوه خوره شو
 چي د چا پر بېوسى ئې زړه خورېوي
 په لښکر کې هغه خوک لکه ناسور وي

د زړ سوي د دغه جرم سزا داسي
 چنګیز ور کړله دا وخت دغه سړي ته
 چې نېړه ئې د هغه له لاسه وکښه
 تېره خوکه د هغې ئې د ده خلې ته
 کړله سمه او ورو ورو ئې ور نزدې کړه
 کړه دنه ئې د ده د شونډو منځ ته
 ور ته و نې ويَل دا چې اوس نو ته هم
 داسي و ګنه چې دا دي د مورخ ده
 سمدلاسه ئې لکيا شه په روډلو
 او هغه چې په روډلو باندي بوخت شو
 نو چنګیز بیا خپل قوت سره را غونډ کړ
 پر نېړه باندي ئې ور ور زور د متیو
 نېړه شوه د دا سړي په خلۀ دنه
 او تر خت ئې پوري و وته بي ځندې
 شوه قصه د ژوندانه ئې داسي لنډه

دریم زُوی

کومی پېغلي چي و زرہ ور خخه ورے
 ده و دې ته رے واھه چي په خه چل به
 هغه بىكلى نازولي کاندى خپله
 په دې حال کي يو ملنگ ور باندى راغه
 هغه تم شو او د ده تندى ته حير شو
 بيا ئى و ويل چي حوانه داده اوسيه
 چي دا کوم کار ته ئى ته اندېښو ورے
 دغه کار به دې ژر و رسپوي سر ته
 حوان په دې خبره باندى شو خوشحاله
 ورو ئى و ويل له حانه سره داسي
 چي د دې خلکو نظر تر آسمان وزى
 هغه خه په سترگو ويني کوم چي پورته
 د تقدیر پر تخته باندى دې لىكلى
 دا چي خه ئى اوس ويل زما په باب کي
 همداگه رنگه به كېي که خدای کاندى

او د خدای و کرو ته گوره چي ده غوبته
 هغه پېغله ئى رېستىيا د کور مېرمن شوه
 خە وخت وروسته ئى پە کور كى زۇي ھم وزوو
 دغه زۇي چي ئى روان شو پە خارپوشخو
 نو د ژوند پر لویه لار باندى بىا ده ته
 چرتە هغه ملنگ ورغى پە مخە
 هغه بىا يو حىل د ده تندى ته حىر شو
 او ويل ئى چي اى ھوانە تە پوهېرى
 چي د هر سېي د مرگ يو خە سبب وي
 ستا د مرگ سبب به ستا خېل زۇي جورېرى
 تە به مري كله د خېل بچي له لاسە
 دې خبىي سېئە و غورخاۋە اور ته
 د جنت پە رنگە کور ئى جەنم شو
 خېلىي بىخى كە به هر خومۇھ داد ورکۈ
 د ده زە دا رنگە نە و چي دادە شي
 تل به ناست و پېشانە پېشانە
 او پە دا پېشانى كى باندى راغله
 هغه شېھ چي د ده زۇي وھ گوره خىڭە

سا ور کړي او مر پروت و په ځانګو کي
 په ليدو نې و خور مور پر زړگي غشې
 خود پلار غم نې تر مور لا هم سیوا و
 چې له ژوندہ نې ده څومره و په وېره
 په مرګي نې تر هغه هم زیات خورمن شو
 دغه خور نې ايله هغه مهال کم شول
 چې یو بل زوی غني خدای ور لره ورکړ
 دغه زوی نې تاریک کور لره خراغ شو
 مګر دغه خراغ هم د دوی په کور کي
 بل تر ډېري مودې پوري پاته نه شو
 دا هلک هم د خپل مشر ورور په رنګه
 یوه شپه وه په ځانګو کي سا ور کړي
 او د ده بسجې چې بیا شوله زوی مرې
 نو به دې ته وه همېش اندېښو ورې
 چې دا کوم یوه آفت دغسي سمه
 ده د دې د ځانګو لاره پېژندلي
 او بیا کله چې دریم زوی هم خدای ورکړ
 اندېښې نې نوري هم یه زیاتېد و شوي

یوه شپه بیا شپه وہ دېره تېرہ شوی
 شو خاوند د دې را وینې له خپله خوبیه
 چې نې اړخ بدلاوہ په دغه وخت کې
 اندېښه شوه ور پېدا چې نن تر اوسيه
 په ځانګو کې د ده زوی ژرلي نه دې
 هسي نه د خپلو دوو ورونو په رنګه
 د مرګي په خوب ده هم وي ویده شوئے
 په دې نیت نې و ځانګو ته ور ولاړ شو
 چې دا و گوري چې مړ او که ژونډے ده
 چې ور چوغ شو نو په لړ وخت کې دنه
 دروند ګزار د شا له خوا ورباندي و شو
 یو خنجر نې د وړو په منځ کې دوب شو
 د خنجر دغه ګزار دا هسي دروند و
 چې را ولپد ده پر محکه باندي لاندي
 کړ نې بسحی خراغ بل په دا تیاره کې
 او پخپله شوه را وراندي د ده مخته
 په سرو وینو سور خنجر نې و په لاس کې
 ده نیمزالي غوندي ستړکي کړي ور پورته

او هغې ور ته ویل چې په دې کور کي
 تا زما دوه ماشومان و را وژلي
 او اوس بیا په دې تیاره کي و خانګو ته
 لکه غل وې ور روان د دې دپاره
 چې دریم زوی ته مې هم کړې سا ور بندہ
 مکر دا حُل نو زه ووم در ته بېداره
 ستا خپل سر دغه دے لار په دغه لار کي
 خودا سر دې د خپل زوی له لاسه نه حې
 د ملنګ خبره و گوره درواغ شوه
 ته زما له لاسه درومي بل جهان ته
 په جواب کي نې مهړه په ماته ژبه
 دا ویل ور ته چې تا ته خو غربې
 دا وړه خبره هم معلومه نه ده
 چې ستا یو زوی لا هم ما وېل نه ده
 ته به خه د ملنګانو په حال پوه شي
 ملنګان خو د خدای هغه بندګان دي
 چې نظر نې تر اووه آسمانه وزې
 هغه خه په سترګو وینی کوم چې پور ته

د تقدیر پو تخته باندی دی لیکلی
 چي زما په باب ئې هر خە وو وىلى
 ھغە ټول دا دی رېستیا شول ته ئې وينى
 زە کە مرم نو ستا له لاسە دا وخت نە مرم
 ستا خو زە د سترگو تور د زړگي سر ووم
 خوک خنجر وھي د خپل زړگي په سر کي؟
 زما خپل زۇي کە دا وخت په منځ کي نە واى
 نو زما وينه تا چرتە بېپوله!
 کە هر خو ھغە خنجر دے ستا په لاس کي
 چي زما د تن په وينو دے لرلے
 مګر زە په دې پوهېرم چي دا وينى
 په سبب زما د خپل زۇي دی رواني
 تە په دې کي گۈمە نە ئې زما گۈرانى

* * *

بلا پر بلا واوبنسته

نادر حکم ناقراره و چی نن نی
 د خنجر او غوبنی لوبه کرپ نه وه
 نه جlad د یو ژوندی انسان له تنه
 د هغه پوست و ایستلے د ده مخته
 نه پخپله ده د خپل خنجر په خوکه
 د چا دوی سترگی را کبسلي وی له سره
 نه نی دغه رنگ په سرو وینو لپلی
 کومه بله چاره وه تو سره کرپ
 په دا هسی پیکه ورخ، بی خونده وخت کی
 په ژرا یو فریادی ده لره راغه
 چی حاکم د کرمان دبر و خوروله
 مال او محکم نی په زور وو تری اختی
 دا نی هم ور ته ویلی وو په داگه
 چی که چرته پاس پر خپلو ورو باندی
 تادرشاه افشار هم سیور-راولی - دلته

تئه به بیا هم له ما شئ نه کړي تر لاسه
که د حَان په بنه پوهېږي نو حَان باسه

* * *

د نادر چې شوه تر غور دغه خبره
نو پر تن باندي ئې اور د قهر بل شو
ژر ئې واړوله پښه پر خپل آس باندي
او له دغه فريادي سره روان شو
ېچ له حنډه د کرمان پر طرف باندي
چې کرمان ته ور نزدي شو نو له آسه
شو را کوز او د یو عام سړي په رنګه
ور دنه شو په بnar او ساعت وروسته
سپور د هغه فريادي پر وړو باندي
د کرمان د حاکم مخي لره راغعه
د حاکم چې باندي و لګبدې سترګي
پنډ بدن او لنډ مغزه ئې په خولو کې
شول لاندہ خيشته او دېر زيات وارخطا شو
زړه ئې کافه و خودا وخت په درزا شو

چي نادر د فريادي له وبو خور شو
 نو تر شا نې سري هم ور پسي راغل
 سري راغل خو چا سپون وهلاي نه شو
 تول غوب غوب و د نادر د خلي وينا ته
 چي ويل ئي جلادانو ته په زوره
 چي حاكم د کرمان حان دې بنه چاغ کړے
 چي اخسته ئي له خلکو دې په زوره
 هغه مال ورباندي بنه دې لکيدلې
 دېره شوي ئي هم وازگه ده هم غوبنه
 ور ته و گوري وجود ئي خومره پنډ دې
 په خه چل ئي دغه وازگه کړئ ور ويلي
 په خه رنګ ئي دغه غوبنه کړئ ور کمه
 دغه پنډه بدنه ئي تراشل غواړي
 دا ور و تراشني او دې يو خه نړم کړئ
 اوس خو سمدم غويښکاري، دا سره کړئ

* * *

د نادر وينا چي و رسیده پاي ته
 جلادان په پته خله یه کار لکيا شول

خو نادر ته چي کوم کس و فرياد ورئے
 هغه و غوبت اجازت د خه ويلو
 او دا هي اجازت چي ور ته و شو
 نو ئي و ويل په دېر ادب باچا ته
 چي که دا حاکم ربستيا سړئ کول وي
 نو دا سر ئي هم ورو ته دېر نزدي ده
 د بدن او سر تر منج ئي مغزه ورک ده
 که ئي سر او بدن کړي لو سره لري
 نو بنسکلا به ئي بالا او يو په دوه شي
 ته به و ګوري ډېر زيات به بسايسته شي

* * *

نادر واورده د دې سري خبره
 خو پرخای د دې چي ده ته جواب ورکري
 ده د هغو جلادانو کار ته خير شو
 چي سورئ ئي په دېوال کي و جور کړئ
 د سوری له جورو لو پس ئي هلتنه
 دوه بنه مست غوندي غوايي وو راوستلي
 دا غوايي وو د دېوال یوه طرف ته

بل طرف ته نې حاکم د کرمان ناست و
 او لوپدلي نې وو سر ته تناونه
 تناونه تر سوری وو ایستل شوي
 په غويو پسي حاکم و تړل شوم
 په دې نیت چي د غويو په زور به ده اوس
 تر دې تنګ سوری د دې دپاره باسي
 چي زياتي غوبني ئې ڙۍ د سوری یوسې
 دغه حال چي حاکم ولید په فرياد شو
 خو غوايي په فريادونو خه پوهېږي
 شول روان او ده نې هم ور پسي کش کړ
 په تناو ترلے سر نې برابر شو
 د دېوال هغه سوری ته او تري و ووت
 خو ودې نې تر سوری وي زياتي پلنې
 هغه نه شوي په سوری ننوتلاي
 غوايي دېر زيات زورور وو او روان وو
 د ده سر نې کشاوه او د ده غاره
 او پدېدله، او پدېدله، او پدېدله
 تر خويوري حي نه، بله، بوزت او د کونه

اوږدېدے شول تر هغو پوري اوږدہ شول
 چي ئې پاى د اوږدېدلو حد تمام شو
 نو په ډېره لړزونکي غوندي توګه
 دغه سر له خپله تنه را جلا شو
 بدنې ئې د دېوال شا ته شوه پاته
 سو ئې ولوېد د نادر د سترګو مخته
 نادر وینو او پري شوو پوست او پلو ته
 په خوند خوند یو ساعت و کتل او بیا ئې
 سترګي پورته کري د هغه کس طرف ته
 چي فرياد ئې و تر ده پوري ور وړئ
 او هغه ته ئې ويل چي زما کار خو
 لکه ما چي غوبست هغه رنگه و نه شو
 پندې بدن يې شو هغه رنگه پندې پاته
 مګر ستا د زړه ارمان دا دې پوره شو
 سرئي دا دې له بدنې شو را لري
 تا چي غوبست په هغه رنگه بنايسته شو
 ور ته و ګوره بنايست ئې یو په دوه شو

خوب

د غرو منج ده، نرم باد او سره شپه ده
 مود رتلي تول تر اور چاپېره ناست یو
 په رنا کي د دي اور بنه سره وينو
 مخامنځ یوه بودي ده ما ته ناسته
 مخ ئي واره لاندي شوئه ده تر گونجو
 تول وېستان د سر ئي سپين لکه وړي دي
 انداډونه ئي په تن دي داسي پوري
 لکه وي درانه لړکي پوري ترلي
 د مجلس د نورو غرو په شان دا هم
 مخامنځ ده مدام غم ته پاته شوي
 زه د دي و مخته ګورمه او وايم
 چي خدای واک د جهان څله زورور ته
 په هر حال کي ورکوي چي دا هم ويني
 چي هغوي په زړه تر کاني لا هم سخت دي
 ختي ويني د خوارانيو د زخمونو

که د دُوی پر حَای د دغه جهان واکي
 داسي خلکو ته په لاس ور لره ور کري
 چي د دغې بودي رنگه وي خوارخواكه
 نو دا محکه به شي دکه له زرسویه
 هم به زور هم به زياته له منحه ورک شي
 د چپلو انسانايو بار به سپک شي

* * *

موره رتلي تول تر اور چاپيره ناست يو
 زما شا ته چي پرته ده کومه تېوه
 ما هغي ته لکولي ده اوس دده
 د بودي دي گونجي گونجي مخ ته گورم
 او ورو ورو مي را درنېوي دواري سترگي
 پاي مي خوب رسوي داسي یوهه حَاي ته
 چي په ژبه ئې بيان کېدلاي نئه شي
 انسانان د جهان تول په يو میدان کي
 دي ولاړ لاس پر نامه د خداي په مخکي
 دُوي ئې اوري دېر په شوق چي پاک رب وايجي
بىلدۈنكىي دى حَايونە د وَكرو

زورو رو ده چېر وخت با چهی کړي
 اوس به حاى د دوی بیو سه خلک نیسي
 د جهان تخت چي دا وخت ورکول کېږي
 هغه چا لیدلي ډېري ټک سري دي
 ګزارونه نې خورلي کړي دي
 * * *

چي پېغام د څښتن واورېدل شو یا نو
 زه او خلک یو ولار انتظار باسو
 چي و چا ته به اوس واک ور سپارل کېږي
 دغه وخت را خرگندېږي پر تخت باندي
 هماګه بودي چي اوس اوس د اور څنګ ته
 مخامنځ وه ما ته ناسته په مجلس کي
 دې خوارحواکه شان وجود ته خلک واره
 خوشحالېږي تر حد زيات او هر یو واني
 چي ربستونه انقلاب دغه ده راغه
 هم به زور هم به زيات له منځه ورک کړي
 د چپلو انسانانو بار به سپک کړي

دې خوارخواکه شان بودی ته اوس خدای وائی
 چي ما واک له زوروره دا دے واخت
 د جهان واگي مي تا ته په لاس درکړي
 وي دا خلک به اوس ستا تر فرمان لاندي
 ستا د نوري اسانтиيا دپاره دا هم
 زه کولاي شم چي دوی که په دا شکل
 په قابو کي چرته نه شي را وستلای
 نو بیا ته چي ئې په هره بنه غواړي
 زه به دوی کړمه هغسي همه واره
 باچهي باندي کوه په هسکه غاره

* * *

بودی اوري د لوی خدای وينا په غور
 او بیا وائی: تو تا جار شم پاکه ریه
 زه چي غواړمه دا خلک په کوم شکل
 هغه دا دے چي په خپل قدرت دوی واره
 کړه بدل په رنکا رنګ بنکلو کوتورو
 قادر خدای کړي ور پوره بې له خه حنده

د بودی، دغه اړمان او سډلاسه

په کوترو انسانان واره بدل شي
 په الوت الوت تول گرخي په هوا کي
 زه هم رب کوته کړئ یه خو ناست یه
 تو پنو لاندي مي بې ساريه مناره ده
 آسمان وينم، مخکه هم را ته بسکاره ده

* * *

چي وګري په کوترو تول بدل شي
 له دا پس بودي ته بيا قادر خدای وايبي
 چي اوس ته خوبسوپه کومه بهه حان ته
 بودي وايبي چي بس ما داسي پيشو کره
 چي هر نوک او هر يو غابن نې د زمري وي
 او لري داسي درني ګلکي وزري
 چي الوت ته نې بازان وي حبران پاته
 خدای د دې دغه خواست ومني او دا شي
 سمدستي وزر لرونکي پيشو جوره
 زه حبران شم چي په خه خوارخواكه تن کي
 وه خه دول يوه ستره بلا پته
 تر زمري نې لاهم مزې بسکاري ختيه

دا بودی چې شي دا هسي پیشو جوړه
 نو ژر ټک وهی خپل دواړه وزرونه
 په الوت الوت شي پورته په هوا کې
 د کوترو په سېلونو شي ور ګډه
 ور غوته شي اوس پر دې کوتره باندي
 اوس په هنې پسي و غورځي په قهره
 دا تر سر، هغه را و نيسې تر غاره
 د دا بلي په سينه نوکونه بخ کړي
 په دې توګه تول سېلونه تېت پرک شي
 غم اخستې وي د ځان هره کوتره
 ويني خاخې او بنکي لاندي لوړوي
 په دې حال کې پیشو مخ کړي زما لورته
 خُله کړي وازه او نوکونه را ته سم کړي
 او له ما د الولو چل هم هېږ شي
 کرمه چيغه او تر اور چاپېره خلک
 ژر را و غورځي او تول تر ما چاپېره شي
 زه شم وين، بدنه مې تول په خولو لوند وي
 هر اندام مې لکه غر دا هسي دروند وي

د ړندو ګزار

دا همه واره کارونه د نصیب دي
 چې ته ناست ئې د سرو زرو پر تخت باندي
 خو زما پښي او لاسونه دی تړلي
 او پر غاره باندي پروت یم د دې کندي
 لو ساعت پس به ڙوندے دلته کېي بسخ شم
 له جهانه به مې پتې شي دوي سترګي
 ته به پاته ئې د دغه تخت د پاسه
 چې خه وخت وړاندي په دې و خالي شوم
 چې خبتن ئې و تول عمر بې اوولاده
 کومه ورځ چې له فاني دنيا روان شو
 نو تر شا ئې خه ولې او وارث نه و
 تخت ئې پاته شو خالي او وارث نه و

* * *

بې وارثه چې باچا تر دنيا تبر شو
 او اولس ته دا خبره شوه ور پاته

چي پخپله خان له و تاکي خپل مشر
 نونې خلک په دې نیت سره را غونډ شول
 چي پر دغه چاره باندي غور وکري
 خو دا چاره خه اسانه چاره نه وه
 تر دېر غور وروسته هم د دې وکرو
 جوره را نعله پر دغسي سر باندي
 چي په ونار سره دُوي تاج واي باندي اينسي
 په دا هسي يوه حال کي نو بيا خلکو
 د خپل دود او د رواج له مخه ورکره
 خپلو ټولو نجوميانو ته بلنه
 چي هغوي دي د خپل علم په رنا کي
 بيان وکري چي تمام اولس ئي واوري
 ده په خه کي نېکمرغې د دغې خاورې

* * *

چي خبره نجوميانو ته شوه وراندي
 هغو و لکول خپل خپل حسابونه
 تر حساب وروسته ئي و ويل اولس ته
 چي د شبې په وروستې بدخه کي به نيسئ

نن د بnar دروازې لاندی تر خارني
 سهارگاه چي کوم سره تر تولو ورلاندی
 د دي بnar په دروازه شي را دنه
 هغه راولي او تاج پر سر ور کښېردي
 په درنه توګه ئي و خېروئي تخت ته
 واک ور و سپاري د خپلي پاكى خاورى
 باچھي ئي په اخلاص کري تول قبوله
 په امان به شئ له غمه او له نوله

* * *

چي وپنا د نجوميانو ئي تر غور شوه
 نو بيا خلک هغه شپه سترگي په لار وو
 دروازې د بnar وي لاندی تر خارني
 د سهار سېپدي چي کله په چاودو شوي
 ته په حېث د لاروي لومنى کس وي
 چي د بnar په دروازه شوي را دنه
 پر ورو باندي دي بار د ستومانى و
 تر پنسو لاندی دي راوري وي تناکي
 دـ تناکي اـ ستومانه لارويه

کړي قسمت په مغلرو در بدلي
 د سهار د پلوشو سره بن يو ځای
 ستا په ژوند کي هم رنا شوه را خرګنده
 د خواري تاريکه شپه دي شوه تمامه
 بې لښکره، بې یرغله درته اېل شو
 يو سر تېرې شان اولس او په اخلاص ئې
 تاج و تخت د وطن و سپارل و تا ته
 که ئې سره وو که ئې سپین، که ئې لښکري
 د همه واړو اختيار ئې تا ته درکړ
 د خپل ټول کاروان مهار ئې تا ته درکړ

* * *

چي مهار د خپل کاروان ئې په لاس درکړ
 ته په دي نه پوهېدي تر ډېره وخته
 چي دا هرڅه دي يو خوب او که ربستيا دي
 په ورو ورو چي دي یقين ور باندي راغعه
 نو بیا تا هم شاهانه لاره کړه غوره
 تر هرڅه وراندي دي و کړ دغه امر
 چي يو داسي محل حوض شي ستا دپاره

چي ئي سارئ چرته نه وي په جهان کي
 ستا د دي باچهي امر په رنا کي
 ستا اولس د دي درني چاري په اره
 يو حل بيا له نجوميانو تپوس وکر
 نجوميانو هم په کار کړي ګوتی پوري
 تولو و لکول خپل خپل حسابونه
 د حساب د لکولو تر کار وروسته
 هغو و ويل چي دا محل که تاسي
 درول غواړي پر ټينکو بنیادونو
 نو سبا د سهارګاه په وخت چي بnar ته
 کوم سرم شي وار له واره را دنه
 هغه راولندي ده ځای ته لاس ترلے
 په بنیاد کي د دي ستري ودانۍ ئي
 ژوندې بسخ کړي په مثال د یوې خبستي
 بدمرغې به بيا له دغه ځایه تبستي

* * *

سهارګاه چي کوم سرم تر تولو وراندي
 را دنه شو دي بnar ته هغه زهه ورم

هغه زهه و م چي مي ناست په انتظار وو
 ستا عسکر او په ليدو مي شول خوشحاله
 سمدلاسه نې را و تړل لاسونه
 را ته و نې کړه خبره سر تر پايه
 بیا ئې راوستم دې حائی لوه په زوره
 په دې حائی کي بنیادونه د محل ستا
 کیندل شوي دي زما تر راتګ وراندي
 په دې کندو کي به زهه ژوندې بسخېرم
 او دېوال د دغې ستری ودانۍ به
 پاس زما پر وجود باندي پورته کېږي
 چي دا ستره ودانۍ شي کله جوره
 نو راخي چي سپلانیان له هره لوره
 په دې نیت چي ننداره د دې حائی وکړي
 د هغو پر ژبه باندي به ستا نوم وي
 ټول به دغه ودانۍ ستا محل بولي
 دا وېنا به خوک په هېره هم و نهه کړي
 چي یو کس ده دلته بسخ دا ئې مزار ده
 دهه خورل د رندو د لاس ټکرار ده

خواست

آس ولار و د ژور خندق پر غاره
گود تېمور ئى پر زين باندي پورته ناست و
په حىر حىر ئى دې خندق ته كتل لاندى
په خندق كى وو خلور زره وگري
دا خلور زره وگري دا وخت واره
woo په چيغۇ، په فرياد او په بغا رو
په يوه خۇلە تولو خواست كاوه و دە ته
چى د خدای دپاره ام لوبه اتله
خېل لېنكر ته اجازه ور لرە ور كە
چى زمۇر سرونە و وھى په تۇرو
يا خېل غشى په سرو وينو زمۇر سرە كرى
او په غوبسو مو كارگان دلته مارە كرى

* * *

دا خلور زره وگري، دا چى بند وو
په دې لۇي او په دې دې ژور خندق كى

دا وکري واره هغه جنگيالي وو
 چي نې مخه د تېمور د لښکريانو
 ووه په زور د خپلو متوي ګرځولي
 او تر دېرو ورځو پوري نې په نره
 ووه ساتنه او ڦغورنه د بشار کړي
 د دُوي غشو وي په شاني د بازانو
 دېري غوبني د دېمن د بدنه وري
 خو دېمن نې داسي هسي دېمن نهه
 دا تېموره او تېمور خو بس طوفان
 د طوفان مخه په غشو چرته ګرځي
 دُوي که خه هم دا طوفان تر دېره تم کړ
 خو ورو ورو نې وس او زغم په لوپدو شول
 پاي نې کښېښووه وسله پر محکه باندي
 او خپل بشار نې هغه وخت تېمور ته پرېښوو
 چي هغه په خپله خله ور سره وکړه
 د لُوي خدای په نامه دغه کلکه لوړه
 چي يو خاڅکه به هم ستاسي د سري ويني
 خوک پر محکه باندي نهه خشوي دلته

نَهْ بَهْ زَهْ پَهْ خَپَلْ تَبَرَهْ تَبَغْ تَاسِي وَزْنِمْ
 نَهْ بَهْ دَغَهْ كَارْ زَمَا لَبَسْكَرِيَانْ كَانْدِي
 حَقْ بَهْ نَهْ لَرِي زَمَا هَيْخَ يَوَهْ تُورَهْ
 چَيْ پَهْ تَاسِي كَيْ دَچَا مُورْ كَانْدِي بُورَهْ

* * *

چَيْ تَبَمُورْ تَهْ وَسْلَهْ كَبَسْبَسِيَوْ وَهْ دِي خَلَكَوْ
 اوْ دَا بَسَارْ اوْ دَ دِي بَسَارْ شَا وَ خَوا سِيمَهْ
 شَوَهْ دَ دَهْ تَرْ رَبَدْوَنْكِي بَرَغْ لَانْدِي
 نَوْ يَيَا دَهْ دَا اَمَرْ وَكَرْ خَپَلْ لَبَسْكَرْ تَهْ
 چَيْ تَرْبَسَارْ دَ بَانْدِي دَبَرْ لَوَى خَنْدَقْ جَوَرْ كَرِيْ
 اوْ دَ دَهْ لَبَسْكَرْ دَا رَنْكَهْ يَوْ لَبَسْكَرْ وَ
 چَيْ كَهْ غَوارِي نَيْ حَسَابْ نَوْ دَا بَهْ وَايِمْ
 چَيْ بَسْ وَوْ لَكَهْ مَلَخْ رَاهْ رَمَدِلِي
 لَبَسْكَرِيَانْ چَيْ دَ مَلَخُو رَنْكَهْ دَبَرْ شِيْ
 يَيَا نَوْ يَوْ خَنْدَقْ كَيْنَدَلْ خَهْ كَرَانْ كَارْ نَهْ دَهْ
 حَكَهْ اَمَرْ دَ تَبَمُورْ دَسْتِيْ پَرْ حَائِي شَوْ
 چَيْ دَهْ غَوبَسْتِ تَيَارْ هَغَهْ رَنْكَهْ خَنْدَقْ شَوْ
 دَاهْ وَكَرِيْ، دَا خَلَوَهْ زَرَّهْ سَوَتَبَرِيْ

چي اوس اوس ئي وه و ده ته و سله اينسي
 دا ئي يو په بل پسي بې له خه خندىه
 د خندق ژوري گندي ته ور کوز کړل
 او دا نور خلک تري لارل بېرته بشار ته
 دُوي ئي پربنیوول دلي د تل دپاره
 له دې حایه د وتو نه وه هیخ لاره
 :: :: ::

چي دا نور خلک تري بېرته بشار ته لارل
 او دُوي شول په دې ژور خندق کي پاته
 هله پوه شول چي دي خه ور سره شوي
 و خندق دومره ژور او دومره لاندي
 چي د بېرته ختو هیخ هيله هم نه وه
 تش يو خو لوپشي آسمان پورته بنکاره و
 نور نو تول جهان د دوي له سترګو پت و
 په دا هسي رنګ وره غوندي دنيا کي
 نه او بهه وي چي به دُوي پري او بدلوا
 نه خواره و چي دُوي خان واي پري مور کړئ
 تنها وخت داسي یوشه وي په دا وخت کي

چي د هر حاي په شان دلته هم روان و
 او د وخت له تېرېدو سره نو ورو ورو
 د دوي لوړه تنده هم په زياتېدو شوه
 چي خبره رسپدله ورڅو شپو ته
 لوړي، تندی دغه خلک کړل بېواکه
 دغه وخت نې تېمور راغه ننداري ته
 آس نې تم کړ د خندق پر غاره باندي
 د دې خلکو چي نظر ور باندي پربووت
 نو په چيغو، په فرياد او په ژړا شول
 په یوه خله ټولو خواست کاوه هغه ته
 چي د خدائی دپاره اړه لویه اتله
 خپل لښکر ته اجازه ور لره ور کړه
 چي زموږ سرونه و وهی په ټورو
 یا خپل غشي په سرو وينو زموږ سره کړي
 او په غوبنسو مو کارگان دلته ماره کړي

* * *

د تېمور چي د دې خلکو خواست تر غور شو
 نو ويل نې چي زما لاس دی ټولی

ما له تاسی سره کړے دا قسم و
 چې یو خاڅکه به هم ستاسي د سرې ويني
 خوک پر مُحکه باندي نه خخوي دلته
 نه به زه پخپله توره تاسی وزنمه
 نه به دغه کار زما لښکريان کاندي
 اوس که دغه قسم بېرته ماتومه
 نو په مخکي د خپل خدای مخ توره کېږم
 حکه تاسی ټول پرپردنه هغه رب ته
 چې وختي یې لا په دغه لوی خندق کې
 په وزلو ستاسي لاس ده پوري کړے
 لکه پخه توره، لوړه ئې لکيا ده
 په ورو ورو تاسی هر یو پر خپل حای وزني
 ټنده نه ده دا ئې هغه پخ خنجر ده
 چې په تاسی کې د هر یوه پر غاره
 له دنني خوا چليږي را چليږي
 په ورو ورو به مو د ژوند ډېوه در مړه کړي
 زه نو حم ده به دا ستاسي خواست پوره کړي

عذاب

دېر پخوا د یوہ کلې پر وکرو
 دا لازمه وه چي یو حُل به په کال کي
 یوه پېغله دُوي عذاب ته ور سپارله
 په دې توګه دېر کلونه باندي تېر شول
 په دې رنگ ئې دېري پېغلي نيمه خوا شوي
 او چي پاته وي تر اوسيه په هغو کي
 یوه پېغله وه رنا به دُوي بلله
 په دې کال کي د هغې نوم و ختلې
 او و دې ته چي سزا چا ور کوله
 هغه خوک په کاري واري وجود راغع
 مخ ئىگ شين، د تن خرمن ئې تکه شنه وه
 تنگي سترگي ئې په مخ وي ننوتي
 په خپرو ئې وي پندي گوتى پوري
 غتو پنسو، يې توله سر ئې خوروله

پـ څلور طرفه باندي سخته وېره

سمدلاسه نې په خپله پنډه ژبه
 د رنا په بابت و کړه دا خبره
 چې د دې عذاب زه لې خڅه حنډومه
 حم چې داسي یو خنجر یا توره راورم
 چې ګزار نې رسی نېغ د زړکي میان ته
 زور به و بنیم هم دې او هم جهان ته

* * *

د بې توله پښو او سر دغه څښتن چې
 لار په توره او خنجر پسي نو بیا به
 د رنا سره د کلي هر وګري
 د هغه د بیا راتګ لاره کتله
 مګر کله چې هغه بېرته را ستون شو
 نو حیران پاته شو هر وګړے دې ته
 وه د توري او خنجر خبره پاته
 ور سره دل ډمامې وي، لویه ورا وه
 چې رنا د خپل آنګن دېوه کړي جوړه
 په همدي، نیت نې دا ناوي کور ته یو وړه
 په دا هسي واده باندي وو خوشحاله

د رنا خواخوردي تول خو دېمنان ئى
 وو خواشيني او ويل به بى په داگه
 چي دا خرنگه عذاب، خنگه سزا ده
 نه ئى و لوپده سيني ته د تېغ خوکه
 نه ئى خورىن، نه ئى گۈزك شود زرە زخم
 نه ئى سىم په زوو دك شو د زرە زخم

* * *

د بى توله پىنو او سر دغه خېتن چي
 دنا خېل آنگىن ته يو ورە نو هەفي ھەم
 په اخلاص د دە شەل وجود قبول كر
 د دە شىن او پتىير مخ به ئى و مختە
 كله ھەم دې لە هەغە كركە و نه كرە
 نه ئى و كېل د دە درانە ورنونە
 نه ئى چرتە پر هەغۇ نىوکە و كرە
 دە كە شىن و كە پتىير و، كە شەل و
 دې گېلىخ د خېل سر دپارە تاج و
 پە دې رنگ ئى خوشحالى شوه د كور زياتە
 بىا د وخت پە تېرىپدو سە خەدآى دۇي تە

ترکل بسلی ماشومان هم ور له ور کول
 لور ئې كې مت په وېنا لکه مېنا شوه
 د زۇي ڦېھ ئې توتى رنگە خودە وھ
 خو د دغۇ دوو ورو ورپى خبىي
 يوه ورخ شولى تر ھەنە وېنا لاندى
 چي ئې پلاز په خېلە پنده ڦېھ وکړه
 ھەنە و ویل د دۇي دوازو ادې ته
 چي بس وخت د انتظار دے را لند شوئ
 چي به تا ته پوي عذاب زه درکومه
 ده زما ھەنە وسله زياتي تياره
 تۇرە هم شته او خنجر هم را سره دے
 خو جوربىت دے د دې دوازو په بېل دول
 نه له اوسبىني دې جور، نه له فولادو
 دوازه ستا د زرە له غوبىو دې جور شزي
 راشه راشه، بئه ئې و پېژنه تە هم
 ستا ورە ملالە لور ده زما تۇرە
 ستا كوشىنىڭ لالە زۇي زما خنجر دے
 و دې دوازو ته ستا زرە نن بوابو دے

د بې توله پېسو او سر دغه خښتن چې
 په دا خپله پنډه، پلنه، درنه ژبه
 په کرخت او کوځېرن آواز رنا ته
 دا د زخم او عذاب خبره و کړه
 نو دا هسي یوه تشه توکه نه وه
 ده ژر خپلی دې ناوره ارادې ته
 د عمل جامه ور واګوستله داسي
 چې تردي وخته چې دلته وو دُوي دواړه
 د واده په کوم ترون سره تړلي
 نو هغه نې د طلاق په بیاتي غوڅ کړ
 دا نې و شړله تش لاس، تشه غېړه
 د ګلونو په شان بنکلې ماشومان نې
 ترې را و ګرځول دواړه په دا دول
 لکه دې چې د هغې له سینې بېرته
 خپل تېرہ او زهړجن خنجر را باسي
 لکه دې چې د هغې تړ زړه وتلي
 سینې توره کړي را کش په دواړه لاسه
 په دې توکه د دنا د ذوګي غونبې

شوی د دغه ڊبرزري کره پاٿه
 دې په وينو سور ڪوگل ور سره يوور
 ڪرڇيده به دلته هلته لالهانده
 له دې حاله به ئې تل تنکيو پېغلو
 پناه غوبسته او ويل به ئې چي دلته
 هر عذاب له ڪلولو دے وتله
 خو رنا چي مبتلا په کوم عذاب شوه
 داسي سخت عذاب به بل چرته هم نه وي
 د جهان ظلمونه ڊٻر دي مور ليدي
 تر بل هر ظلم ئې دغه ظلم سخت دے
 چي په زور له ماشومانو ڪري مور بله
 دا بِلتوون په لبو شپو کي پر زره باندی
 جور ڪري دا رنگه داغونه او زخمونه
 چي هر يو په لبو ورخو کي نا سور شي
 په سرو وينو ئې ڪوگل ور سره سور شي

* * :

سورستوکرے

هغه حوان د خپلی مور یکي يو زوی و
 لوي خبتن ور کړي دېره بنه حوانی وه
 غتني غتني غوندي سترګي ئي وي دواري
 په دا هسي سوربخونه رنا دکي
 چي سورستوکرے به باله د کلي خلکو
 دغه شپي نو د نادر د ظلم شپي وي
 دا خبری به کېدې په هر مجلس کي
 چي نادر هره ورخ باسي يو من سترګي
 کومه ورخ چي دا د ده ایستلي سترګي
 تر من کمي شي نو هغه شپه بیا ده ته
 سم خوب نه ورخ او ویبن وي تر سهاره
 د سورستوکرې پر مور باندي دي خبرو
 و دا هسي تاثير کړئ چي په خوب ئي
 یوه دا سی بلا هره شپه لیدله
 چي د دې د زوی په سترګو-په پسي وه

دا نې هڅه وه چې دغه سترګي یو سې
 او آخر به نې له سترګو سره سر هم
 د سورسترګي له وبو کړ په زور پورته
 او بدن به نې و مور ته شو ور پاته
 شوه به اړه هغه چیغو او ژرا ته

* * *

چې نادر په وینو سره ټوره کړه پورته
 په دې نیت چې اولسونه په زور اهل کړي
 نو لبکر نې وړ په وړ په زیاتېدو شو
 چې نې خوبن و شرنگهار د سپینو ټورو
 هغه هر سړے په ده باندي پسي شو
 د زړه زور و، د حوانۍ مسته نشه وه
 چې سورسترګې نې هم ګډ په دا لبکر کړ
 خو سورسترګې داسي هسي یو خوک نه و
 هغه سم د جنګ په کار کې یو طوفان و
 چې به چرته هم د ده ټوره شوه پورته
 یا نه اړه وه په سپر او نه په زغره
 پړ کول نې له فولاده سره یو ځای

پوست او غوبنه او په غوبنه پت هدوونه
 په هر وار به ئي د توري يو سر پربوت
 د نادر هم پرده باندي نظر پربوت

* * *

تر نادر له مخه هم په دا جهان كي
 بې زرسویه باچهان و دېر تېر شوي
 د نادر د هغه دغه يو دود خوبن و
 چي په شوق به ئي په هر يوه میدان كي
 جورول د کريو منارونه
 دغه دود پخچله ده هم و خپل کړئ
 ده هم دېر حله تر جنگ ګټلو وروسته
 د سرونو منارونه وو جور کري
 چي شو سيمي د کرمان ته ور دنه
 لکه باد چي د خزان رژوي پاني
 دغه رنگ ئي کري و رژولي
 او سورسترگي ته ئي ور کړ دغه امر
 چي له دغو کريو منار جور کړه
 هغه لار او چي نادر ته بېرته راغم

نو ویل ئې چې منار خو نور تیار شو
 بس يوه ککریه شوه را سره کمه
 که يوه ککریه بله واى نو بیا به
 دا منار واى په سم دول بشپړ شو
 د نادر دغه د کم تکع خوبن نه و
 هغه غوبستله پوره هره خبره
 ژر ئې و گمارل نور سړي و دې ته
 چې پخچله د سورسترګي سر قلم کړي
 په دا سر باندي منار پوره او سم کړي

* * *

د نادر امر پر حای شو بي له حنده
 د سورسترګي سر هغه ساعت قلم شو
 په وېستانو کې ئې تینکي کړي چا گوتي
 کړ ئې پورته او په رپ کې ئې د ستړګو
 د سرونو تر مناره پوري یووړ
 دا منار و په هنر هنر جوړ شو
 وو سرونه یو پر بل باندي ودلې
 خټ د هو يوه سر پته وو دنه

مخ نې و د بھر خوا ته را وتلے
 خُله او سترگي نې کتوتكو ته بسکاره وي
 دې بې شمېره خُلو او سترگو خوروله
 داسي وېره چې بيان نې کېدای نه شي
 دا د وېري خلم نور بېخي پوره و
 د يوه سر خاي نې و په سرکي پاته
 هغه خاي دوی د سورسترگي په سر دک کړ
 او ويَل نې چې دا سرد دې خاي ور ده
 درواغ نه وايو، په خداي د دې خاي ور ده

*: * : *

نادر و ووت له کرمانه مخ په وراندي
 منار پاته شو خو امر د ده دا و
 چې هيچا ته هم د دې اجازه نشه
 چې نزدي ور شي او لاس ور لره ور وري
 په ژرا خلکو کتل ور ته له لوي
 د سورسترگي بوره مور هم یو وخت راغله
 کنکري د عرش نې چېغو لپرولي
 تا و خوا پير منار ګنجیده به یندو

د خپل زوی مخته نې نه رسیدې شوندي
 ووه بېوسه، د بېوسو کار بېرا وي
 په دېر درد به دې هم دا بېرا کوله
 چې دا خلې چې دے کوم انسان جور کړے
 له هغه سره دې هم خدای داسي و کړي
 چې نې سر وي له بدنه جلا شوې
 د سرونو د منار په سر کې پروت وي
 بُوره مور نې شا و خوا ور باندي ګرځي
 په فرياد او په ڦرا ور باندي ګرځي

* * * *

د دې بُوري دا بېرا اورېده خلکو
 خو هيچا ور ته ويلاي داسي نه شو
 چې دا ستاد خلې بېرا خونروخت وړاندي
 د لُوي خدای په در کې ده قبوله شوي
 دا منار هغه سورسترګي دے جور کړے
 چې نې سر اوس همدالله پکي پروت دے
 ته نې مور نې شا و خوا ور باندي ګرځي
 په فرياد او په ڦرا ورباندي ګرځي

شاكرد

زه يواخي د کښتی په انتظار کي
 د اوبو پر کناره باندي ولاړ ووم
 چي له ورایه رابسکاره شو یو وګړئ
 دا وګړئ داسي رون، داسي تازه و
 لکه وي چي لمېدلې په کوثر کي
 او اوس اوس وي له جنته را وتلئے
 چي ورو ورو شورا نزدي نو دواړه لاس نې
 د روغبر دپاره ما ته را اوږدہ کړل
 زما خوی د چي لاس ور کرم کله چا ته
 د هغه پر بتنه گوته باندي را ورم
 لړخه زور، چي دا معلومه کړمه حان ته
 چي هډ شته په دغه گوته کي که نشه
 خو رښتیا خبره دا ده چي تر نه
 ما بې هډه گوته نه وه پیدا کړي
 دالومړئ حڅل و چي داسي خوک مېي و مونډ

چي په لاس ئي وه بې ھده گوته پوري
 زه چي پوه شومه چي خضر دے نوزره مي
 را ته و ويل چي اوس به خدای رنا کري
 د جابر خلاف به دے موږ ته لاس را کري

* * *

زه او خضر په کښتی کي سره ناست و
 په او بو کي مو وھله خپله لاره
 ما د خپل وطن قصه ور ته کوله
 او ويل مي چي باچا کله ظالم شي
 د هغه هر يو چارواکه بيا لپوه وي
 چي په مخه خه ورخي هغه د ده وي
 دې لپانو دي له موږ دېر خه وري
 تر دې حده چي کوتواں زموږ د سيمى
 چي سوارلي کوي پر کومه اسپه باندي
 ده هغه ئي هم په زور له ما بیولي
 په رنا وه دې مختور له ما بیولي

* * *

زه او خضر په کښتی کي سره ناست و

د واکمنو خلاف دے دې ته تیار شو
 چې دا خپل هنر پوره ما ته را زده کړي
 په دې نیت ئې د لومړي سبق په توګه
 یو تېرہ غوندي اوزار په گوټو را کړ
 را ته و ئې ویل ته له هري سترګي
 دا وخت پت نې و هیچا ته نه بنکارېږي
 دا کښتی په دې تېرہ اوزار سوری کړه
 د استاذ په خلله ما دغه کار خو وکړ
 مګر خوند نې را له را نه کړ په زړه کې
 خضر هم زما په دې ناخوبني پوهه شو
 را ته و ئې ویل ته بنايی پوهه نه ئې
 چې خبتن د دې کښتی یو ووړ یتیم دے
 دا کښتی که واي دغسي روغه پاته
 نو له هغه چا به دې ته خطر پېښ واي
 چې له تا ئې په زور اسپه ده بیولې
 چې سوری شوه نو اوس دغه خطر ورک شو
 د یتیم مال شو خوندي له دا اوږسترګو
 تا که هم واي خيله اسه دا غې کړي

بیا د دغۇ ئالمانو پە کار نە وە
د دۇی خوبىن وي داسى شەچى وي بى داغە
ورى د سر مېوه لە هەرە يۆه باغە

* * *

د اوبو سفر وۇ پاي تە رسىدلە
زە او خضر مەلماڭە وو پە يو كور كىي
پە دا كور كىي موشپە حۇكە بىنە شوھ تېرىھ
چى كورىيە د وىدىدو دپارە مۇر تە
د چىندىنۇ پالىكۈنە وۇ را كوي
چى سەھار سېپىدى را و چاودى نۇ مۇر ھەم
شۇو را وىنىن خو كوربانە مو لا وىدە وو
د ھەغۇ تر وېسىدو وراندى مۇر دوازە
وو چىمتو د دى دپارە چى بىس لار شو
خو تر تگ وراندى استاذ و وېل ما تە
چى د دى سىمېي كوتىوال بىنە سېئە دە
دا وخت ما تە دا خبىرە دە خەرىڭىدە
چى دى كور تە بە راخى ھەغە او ورىي بە
د چىندىنۇ دەنخە دوازە پالىكۈنە

نو تر داسي کېدو وراندي په خپل لاس کړه
 ته د هر یوه پالنګ یوه پنه ماته
 د هغه له بني به ووزي خو خبتن شي
 په خپل کور کي بيا هم کار تري اخسته شي
 د استاذ دغه وينا چي ما پر حاي کړه
 نو بيا ژر و واتو دواره له دا کوره
 دَه او وراندي او زه وروسته ور پسي و
 په تگ تگ کي به راتلي زما و خيال ته
 د استاذ په اره دا رنکه خبری
 چي که چرته د يو چا بسحه وي بنکلي
 او کوتواں د هغه حاي بنه سره نه وي
 نو استاذ باني چاره په کوتواں را کړي
 چي د دغې بنکلي بسحې پزه پري کړه
 په دا شان به ئې ګلبن د بنايست وران شي
 له نظره د کوتواں به په امان شي

* * *

زه او خضر يو دبوال ته سره ناست وو
 ما ويل ور ته چي زه حوه دومره وايم

د پالنگ د پبني پر حای باندي پکار وه
 چي د هغه کوتواں لاس واي قلم شوم
 چي د دغه پالنگ ورل ئي وپه نيت کي
 دي خبری مي استاذ ته خوند ور نه کر
 او ويل ئي په دا کار کي خو سرتلای شي
 سر بندل که واي زما د وس خبره
 نو دا تل تر تله ڙوند مي غوبست بيا خله
 په خوندي سر که چويه وهي د خلکو
 نو په ما پسي په پته خله را درومه
 خو که ئي و سر بندني ته لپواله
 نو ما پرپوده او شاگرد د موسى جور شه
 چي جابر ته تل په جار کوي خبره
 بس بيا زه هم په موسى پسي روان شوم
 يا به شم د ذکريا نبي په رنگه
 بند پر بند باندي اره په دغه لار کي
 يا به نر په نره خپل اولس آزاد کرم
 د فرعون سر او لنکر به ور برباد کرم

اووم سر

چي کوم چا به د خپل مت په طاقت نه و
 په روا يا ناروا يو خوک وئلے
 له هغه سره به هیخ يوه نجلی هم
 راضي نه ود چي واده ور سره و کري
 هلته هغه حوان د مستو پېغلو خوبن و
 چي په بسکار به د سرونو گوندي و
 دغه هسي حوان په دا غونبت هري پېغلي
 چي له ده نې گوندي داسي زامن و شي
 چي په بسکار کي د سرونو مړني وي
 په خوي بوي وي شنه زمري، په رنګ سري وي

* * *

چي د هري پېغلي داسي حوان په کار و
 د سردار لور خو نو وه د پېغلو ميره
 د هغې ولور بيا نور هم دلتہ زيات و
 چي نې وخت د ورکولو کله راغې

خبرتیا ئې شاوخوا سیمو ته ور کړه
 چې د قام هر ننګیاله دی حساب راوري
 چې خو تنه ئې په خپل لاس دی وژلي
 که جرگې ته کوم حلمه کړي دا ثابته
 چې تر هر سري ده کړي دی زیات مړي
 نو هغه به د اولس د سردار زوم وي
 خود دې خبری خیال به هم ساتل وي
 چې د مرو شمېر به کم تر پنځة نه وي
 تر پنځة که ئې بالا کړي لا به بنه وي

*: * : *

د سردار د لور غوبستلو ته چې راغل
 دې حوانانو هر یوه د جرگې مخته
 د پنځو، کسو وژونکه حان ثابت کړ
 خو په دوی کې یو حوان داسي هم پیدا شو
 چې تر اوسيه ئې شپو سره وو وهلي
 دغه حوان، دا چې وژونکه و د شپو
 ده هم بسله و په رنګ تر دغه نورو
 هم په ونه تر هغو تولو بالا و

د سرو سترگو په یوه کاره کاته نه
 د سردار د لور په زره کي خپل حای جور کړ
 د سردار د لور زدکې اوس په درزا و
 ور پیدا شوه اندېښه چې هسي نه وي
 چې بل دا رنګه یو خوک له کومه راشي
 چې تر شپږ نه لا هم زبات مړي وي کړي
 او دا خوان د دې له لاسه بېرته ووزي
 دا لا ډوبه وه په دغو اندېښو کې
 چې د پلار یو تور مریې نه را خرگند شو
 دا مریې ګوره له کومه را روان و
 را اخسنې نه و دروند غوندي یو پېښه
 دغه پېښه نه د خلکو مخته کېښوو
 او ویل نه چې ما کړئ پوره وس ده
 دا ولور و ګورئ کم ده او که بس ده

* * *

پېښه پروت و دا مهال د جرګي مخته
 او مریې هم مخامنځ ور ته ولاړ و
 په سرو وینو نه وو شا او مخ لمولي

او په خنگ نې حُرپده د سردار تُوره
 دغه تُوره ده د خپل بادار له کوره
 وه له خپله مخه وړې او په دي نې
 د سردار بدہ غوبستونکه یو وګړے
 له اولاده سره یو حای و وژله
 او سرونه د هغه نې تر دي حایه
 د دي پېښه په صورت کي په شا را وړل
 دغه پېښه چې دي خلکو کله پرانست
 نو په دي کي هم پراته وو شپږ سرونه
 دا سرونه چې نې و شمېرل نو بیا نې
 دي مریې ته هغه بل حوان هم ور و بنوو
 چې قاتل و لکه دے د شپږو کسو
 او په دي خبره باندي نې هم پوهه کړ
 چې د شپږو سروهونکي دا وخت دوه دي
 حکه پېښه ده اړتیا اوسم اووم سر ته
 کوم اتل چې اووه سره ور پوره کړي
 نو سردار به لور هغه ته ور سپره کړي

چي خبره د اووم سر ئي تر غود شوه
 د سردار لور خپلي سترگي برابري
 كوي د هغه شا حلمي پر سترگو باندي
 چي ئي اوس اوس و په زده كي خاي ور كرم
 هغه هم په سترگو سترگو كي داد ور كرم
 چي غم مه كوه دې ژو به دا هم و كرم
 خومي خپل دي رقيب ته وخت ور نه كرم
 كومه توره د سردار چي ئي تر خنگ وه
 په هغي ئي باندي پېل كړل ګزارونه
 چي د خلکو پام کېدل ور ته نو ده بیا
 و هغه په خپلو وينو لمبول
 او په چيغو ئي ويل چي هر يو واوري
 زه اوس غرم د سردار د کورني شوم
 خوک حق نه لري چي ما ته شي را مخته
 خه پوبنته يا حساب را سره و کوي
 او په دغه شور ماشور كي ئي په توره
 د دي خپل رقيب سر بېل کړه له بدنه

کړ هغې ته ئې په دواړه لاسه وړاندي
 د هغې لېمې په اوښکو باندي ډک وو
 ته نظر ئې د ده مخ ته کړ ور پورته
 او ګتل ئې پته خلله ور ته تر ډېره
 بیا د خیال په وزرونو له دا حایه
 دانسي والوته راتلوتکي زمانی ته
 لکه دا چې په ربستیا په هغه وخت کې
 خپل زوی وینی چې ایستلې ئې ده ټوره
 د خپل پلار په شانی کاندي ګزارونه
 او دبمن ئې سور په وینو مخته رغري
 ساعت وروسته چې د خیال له دا جهانه
 راسته شوه نو ئې بیا هغه سر ولید
 چې و هغه چا په لاس ور ته نیوله
 چې ډېر ژر د دې څښن و جورېدونکۍ
 دغه سر چې دې په دواړه لاسه واختست
 په نځا ئې وو واده ته بیا وکړي
 اووه سره نوي زوم وو پوره کړي

یو رسم

هلتە خلک وو له حده زیات سپین زری
 سینی دکی وی د خدای په پاکه مینه
 هو چا غوبست چي تر رسول ئی سر قربان شي
 تر خپل پلار او خپلي مور هم پر دوي باندي
 اولاده د محمد ﷺ وہ زياته گرانه
 چي پاک نوم به د سيد ور باندي پروت و
 هغه هر سرے د دوي د سترگو تور و
 دا وخت تول اولس په دې و پريشانه
 چي په سيمه کي ئی یو سيد هم نه و
 له سيده خالي خپله دغه سيمه
 بنكارېدله دوي ته خاص لکه یتيمه

* * *

بنكارېدله چي دې خلکو ته یتيمه
 یو سهار بیا دغې سيمي ته را پېښ شو
 یو ستمانه لاروئه له بلي خاورى

دا سَرَے روان و لري يوَهَ حَایَ ته
 و موسم په دغو شپو کي دومره گرم
 چي د ورخَي نې مزل کولاي نه شو
 ورخَ به ده کړه په سايمه کي چرته تېره
 او د شپي په بیا روان شو مخ په وراندي
 چي دي سيمي ته را و رسید او دلته
 دا خبره شوه وکرو ته خرگنده
 چي دا کس ده د رسول پاک له اولاده
 د ده خته هسي عامه خته نه ده
 ده سيد ده هم په خته هم په وينه
 نو نې لاس بیا بسلکلول هر چا په مينه

* * *

دا چي لاس نې بسلکلول هر چا په مينه
 وي په خوب باندي درني د هفه ستريکي
 زده نې غونست چي چرته ولکوي سر خپل
 شي ويده او ورخَ په خوب باندي کري تېره
 خو د سيمي خلکو پري نه بنوو دي کار ته
 هنو ويست ده یو وير غوندي میدان ته

لاس و پښي ئې تېنگ ور و تړل په پړي
 او دالته ئې توله پړښوو لمر ته
 وخت روان و د غرمې پر طرف باندي
 پلوشې د لمر تېږي شوي لکه غشي
 تر بدن د ده وتلي پوري ووري
 رسېدي ئې زړه ته، سېري ته، ايني ته
 دواړي شوندي ئې کړي تندی تکي توري
 له ګرمى ئې ڙبه وچه، ستونه سپين شو
 پر بدن ئې د تناکو فصل شين شو

* * *

چي دا هسي ايشېدونکي لمر ته پروت و
 دا سيد په دغه ټکنده غرمه کي
 په رګونو کي ئې ونه ايشېدله
 تر خمن لاندي ئې غوبه پخېدله
 نو پوه نه و چي دا ولی داسي کېږي
 ده دې خلکو ته پېښ کړئ کوم تاوان ده
 چي سزا ئې دغه هومره سخت عذاب ده
 خو نزدي ور ته دا رنګه ټېڅوک غه و

چي د ده د خلبي دا سوئ فرياد واوري
 او د ده د دي پونتنې جواب ور کوي
 ده ته داسي بسکاريده لکه هر چا چي
 ده هېر کړئ وي د تل دپاره دلته
 چي ژوندې وي تر هغو به دلي پروت وي
 په دا لمړ به نې هم سا هم بدن سوچي
 خو چي لمړ د آسمان منځ ته کله راغع
 ګرمي و رسیده خپل آخري حد ته
 دغه وخت ده لره راغع یو سپين ډېرې
 او ده ډېر په غربو او درد ويل هغه ته
 چي زما په دي رکونو کي چي سوچي
 دغه وينه ده د پاک رسول له ويني
 او رسول ده د خدائی هغه نازوله
 چي که لمړ ده که آسمان ده که دا محکه
 پيدا کوي نې دي تول د ده له روې
 نو چي چرته د دا هسي نازولي
 پر اولاد باندي دا رنگه تېرې و شي
 پر دا خلکو به د خدائی قهر و نه شي؟

د سید د دی وېنا په اورېدلو
 د سپین بېری بېرې شوه لنده په اوښکو
 شو لکیا په ژړغونی آواز ده ته
 چې په تا چې نې بېحده خوا بدېږي
 هغه خدای زموږ له سیمې مروور ده
 درېچې د خپل آسمان نې دی تړلي
 نه ورېخ راخې، نه سپینې اوبله اوري
 وچ تېږوي په یو بل پسي کلونه
 بارانونو ته مو سترګي دی ختلې
 خاڅکه نه را لوېږي محکي ته له پاسه
 د سپرلي ورځي او شېډي درومي را درومي
 مګر چا ليدلې نه ده زرغون بوقه
 چينې ورکي شوې، ويالي وچې ولاړي
 ورشوګاني په غبار باندي دی دکي
 نه رمه بنکاري، نه چرته ګورم څري
 لاس و پښې وهو موده تول چې په خه توګه
 له دې حاله د وتلو لار پېدا کړو
 په دې لوکي دا وخت تول اواسن لکیا ده

په یو بل میدان کي ڙاري و خپل خدائی ته
 ته ئي دلته په دي هيله ئي توله
 چي ستا وينه پرلوی خدائی باندي ده گرانه
 په دا هسي ايشوونکي سري گرمي کي
 چي دا وينه بنه په زور په ايشپدو شي
 ستا، د تندی د زغملو وس شي ختم
 په ايني، سري او زره کي چي دي بل ده
 دغه اور تر وروستي حده پوري تېز شي
 دا عذاب او دا زاوال ستا د وجود به
 د لوی خدائی مينه هم راولي په جوش کي
 ستا دپاره به آسمان وريخ وريخ کري
 هري خوا ته به خنک غوندي باران شي
 ستا له تندی و چي شوندي به لندي کري
 ستا په لمر سوچلي غونبي به سري کري
 دا وطن به هم له تا سره اوبله شي
 ستا له رویه به پر مور هم باران وشي

د سرونو دوه خلي

هغه پير او د هغه مرید چي دواړه
 په خه کار پسي ور و رسپدل هلته
 نو که ګوري هغه بنار واره ويچار ده
 او د دغه ويچار بنار په لمرخاته کي
 د وګرو د سرونو خلې جور ده
 په دي خلي کي په ډېر هنر ودلې
 دي پوره پنهه خلوېښت زره سرونه
 او دا کار ده د تېمور په امر شوئ
 تېمور پير او مرید دواړو ته معلوم و
 چي په سرکي د حوانۍ و ډېر ناداره
 یو غیران به ئي لا هم په جيږ کي نه و
 یوه وړ ئي د خوارې په دغه حال کي
 وي د تن جامي په بيه خرڅي کړي
 او په دا پېسو ئي وه بزه اخستي
 د بزه چي په کوم پويه وه تولې

د هغه دا بل سر ده په خپلو گوتو
 هغه دم په خپله غاره کي کړ غوته
 داسي دے او دا بزه غاره په غاره
 له يو بل سره تړلي له دا ځایه
 شول روان د هغه پير و آستانې ته
 چي دا اوس له خپل مریده سره یوځای
 د سرونو دغه خلي ته ولاړ و
 ځان نې و غورځاوه هلته د پير پښو ته
 او ویل نې دا بزه په شکرانه کي
 له ما ومنه او ما ته دعا و کړه
 چي لُوي خدای می باچه ګاندي په برخه
 پير چي و کتل د ده دې سپېحُلتیا ته
 نو له زړه نې ور ته و ویل چي ځوانه
 تا ته ګرانه ده خو خدای ته ګرانه نه ده
 مور دعا کوو چي ستا دغه ارمان دي
 لُوي خبستن په لبو شپو کي در پوره کړي
 مریدانو امين و وايَه ورباندي
 د تېمور هيله له دې سره شوم زياته

بزه پربنوله ده په آستانه کي
 او پخپله په خپل کار پسي روان شو
 له دي وروسته د بري شوه ور ته مخه
 ورح په ورح ئي واک او وس په زياتېدو شول
 لویه سيمه ئي تر توره لاندي راغله
 تر بېرغ لاندي ئي تلي درني لېکري
 دي لېکرو به نیول ياغي ملکونه
 که هر خود خدای په کار خوک خبر نه دي
 دا هر خه چي دي روان په دي جهان کي
 د هغه په اره خوک ويلاي نه شي
 چي په دي کي قادر خدای خه حکمت ده
 خو سره له دي د پير د مریدانو
 سل په سل کي و باور په دي خبره
 چي د دوي پير په يوه بزه تېمور ته
 دومره لویه باچهي ور لره ور کره
 باچهي چا و تېمور ته وه ور کړي؟
 اړتیا نشته چي په دي سره سر خود کړي
 په زره پوري دلته ده دغه خبره

چي تېمور باچهي غونسته او باچا شو
 لور په لور ئي د لېکرو غړومبهار و
 بنکارېدي ئي په هوا کي هر طرف ته
 څلپدونکي، چلپدونکي ټوري داسي
 لکه پاس چي په وړحو کي برېښنا وي
 اورول ئي د سرو وینو بارانونه
 هېوادونه په سرو وینو وو لپلي
 بدلهدل په کندوالو باندي بنارونه
 جورېدل د ککريو غت غت خلي
 تر دي حده چي ور ننوت سبزوار ته
 هلتنه وشو جنګ تر ډېره وخته پوري
 ويني تويي شوي، بې شمېره خلک مړه شول
 چي بنار ورغه تېمور لره په ګوټو
 نو کوم خلک چي ژوندي وو پکي پاته
 و هغه ته امر وشو چي لکيا شئ
 د خپل بنار د مړو ټول سرونه پري کړئ
 دغه خلکو لوه بله لاره نه ووه
 ټول سرونه ئي د خپل د مړو غوش کړل

دا سرونه چي کوم وخت واره حساب شول
 شمېر ئى و رسپد پوره تر نيوى زره
 دا بىا و وېشل دُوي واره په دوو بروحو
 په دې نىت چي جوروی به ترى دوه خلي
 نيم ئى واخستل د بشار لمپرپواتكه ته
 له دې نيمو ئى د بشار په لمراخاته کي
 دغه لُوي او وېروونکه خلم جور کړ
 چي دا پير او دا مرید ئى دا وخت دواړه
 دغه هسي زره چوونکي ننداري ته
 د بتانو په شان پته خله ولاړ وو
 او د دواړو دا چپيا دېره اوږده شوه
 پاي مرید دغه درنه چپيا کړه ماته
 دا پوبنته ئى له خپله پيره و کړه
 چي که دا سوداګري زموږ دغسي
 له بنه مرغه مخ په وده شي روانه
 د تخت نور هوا لروتكى هم پېدا شي
 او له موږه د دنيا په دې بازار کې
 په یوه یوه بزه سرونه اخلي

نو تېمۇر تە چى مۇ وۇر لىكول
 د ھەنگە نىرخ لە حسابە كە را خرىشى
 د نېرى د انسانانو تۈل سرونە
 ستا خەنخىمال دە چى پە دې توڭە بە مۇر تە
 پە حساب خومەز بىزى پە گوتۇ را شى؟
 د پىر زەرە پە دې پۇنىتە باندى خورۇ شو
 مخ ئى كورۇ كە دە مەيد پە طرف باندى
 كەرە ئى زېبە د ھەنگە جواب تە سەمە
 او وەيل ئى چى پە دا رىنگە سودا كىي
 چى راخى كومى بىزى زەمۇر پە گوتۇ
 دا كە دېرى وي نو ھەم دومەرە بە نە وي
 چى پورە كەنەك ترى جورۇشى، تە ئى پىايى
 لەك شپۇن ھسى ئى غرە راغە تە بىا يى

* * *

گوډه پېغله

خړ سهار د بسکار په نیت له خپله کوره
 شوم پر آس باندی روان زه د بسکار حای ته
 هلتنه ګرځیدم را ګرځیدم تر ډېره
 هیڅ یو شے چرته هم رانغه په مخه
 خو ما پښین می چرته لري شوه تر ستر ګو
 یوه ګوډه شان هوسي په دامانه کي
 که خه هم دا را ته نه بسکارېده سمه
 چې په روغ وجود دا ګوډه هوسي بسکار کرم
 خو په تش لاس بېرته تګ می هم خوبن نه و
 بس په دا می هغه وخت بې له خه حنډه
 په هوسي پې را و ګرځاوه آس خپل
 دا وه وړاندی او زه وروسته ور پې شوم
 خیال می دا وچې په حال کې ئې د مندي
 کرم را پورته د نېزې په خوکه آس ته
 مګر دغه کار دا هومره اسان نه و

دا هوسی که خَهَ هم گوده وه خو حَان نَي
 د بَسْكاري له هره واره او گُزاره
 په چل ول شو په اسانه خلاصولي
 که به ما ور ته هر خو په هنر سمه
 کوه د خپلي حُلېدونکي نېزې خوکه
 خو چي وار به مي کاوه ورباندي، دا به
 هغه وخت بيا پر هغه حَاي باندي نَه وه
 يا به خو قدمه وراندي وه وتلي
 يا به پاته وه يو خو گامه په وروسته
 دغه لوبه مو تر ډېره وه روانه
 کله دي خوا به زما پسي غوتي وي
 کله ها خوا به زما ور باندي وار و
 خو هيچ وار پري برابر نَه شو تر پايه
 آخر ما د وجود حُواک سره را غونه کړ
 په دي نيت چي بس وروسته وار باندي وکرم
 که دا وار هم خطا لار نو بيا به بېرته
 شا ته ګرئيم او تش لاس به کور ته حَمه
 خو د دغه کار په وخت پېښه دا وشوه

چي زما د آس پر مخ باندي زور و خوت
 وئي نه کراي شول چي حان بيرته راتينگ کري
 د شا دوي پبني ئي ور واوبتي له زوره
 پر سر باندي او دبر بد لاندي را پربووت
 په دا حال کي چي په حان زه پوهيدمه
 نو بيا لري وم له آسه غور حبلى
 دغه وخت که خه هم دبر ومه خور شوم
 خو هيچ هده مي د بدن مات شوم نه و
 پر خورمنو ودو پاس مي مغزه روغ و
 بنه لا داوه چي د آس مي مغزه روغ و
 * * *

چي په خاور و خر را پورته شوم له محکي
 ژر مي و کتل و شا ته او بيا مخته
 په لاسونو مي حان و خانده له خاور و
 آس مي ونيو او ورباندي مي زين سم کر
 پنه مي واروله بيا پر نيلي باندي
 خيال مي دا و چي کرم گوده هوسى هبره
 او په دوه لاسه روان شمه خجل کور ته

خو چي و مي کتل مخته نو ھران شوم
 چي د خاورو پر سپره غوندي يو خلي
 د هغه هوسي ولاړه هسکه غاره
 ما ته گوري په حير حير، په غتو غتيو
 چي د تول جهان بسايسټ پکي راغوند دم
 هغه دوي ستري ٿي ڦي دا رنگه بنڪاري ٻوي
 لکه ما ته چي پڳور را کوي وائي
 چي دا ته خنگه بنڪاري و خان ته واچي
 چي له بنڪاره په تش لاس بېرته روان شوي
 دې پڳور زما پر ٿن باندي اور بل کړ
 په هوسي پسي را و گوچدم بېرته
 تر تياره مابسامه پوري مي ور باندي
 وي هغه رنگه غوئي، هغه وارونه
 خو هيٺ وار هم برابر ور باندي نه شو
 تر هغو چي شين ځنګل مخي ته راغه
 ونو ونيول زما مخته لاسونه
 او په غږه کي ځنګله هوسي کړه پته
 ما کتل ور ته چي ده هوسي کړه پته

چي هوسى حنگله په غېړه کې کړه پته
 زما مخته تکه توره شپه شوه پاته
 ومه ستره او دا هومره توان می نهه و
 چي د دې توري بلا سره په جنګ شم
 حکه شومه د پناه د حای په لته
 چرته لوړ می رنا شوله تر سترګو
 دې رنا ته چي می و رساؤه حان خپل
 خه کورونه وو چي بل ئې وو اورونه
 بس همدغلته ما خپله شپه کړه تېره
 سهار ژر شومه لکيا چي پر آس باندي
 زين کرم سم او د خپل کور په خوا روان شم
 خو چي زه روانېدم، دغه مهال می
 د دې خپلو کورینو د کور له مخه
 یوه ګوده غوندي پېغله شوه تر سترګو
 دغې پېغلي ته ما دومره پام و نهه کړ
 پښه می واړوله بیا پر نیلی باندي
 او روان شومه د خپل بورجل پر لوري
 چي یو خو قده لارهه په وراندي

هلتنه شوم دې نندارې ته هک پک پاته
 چي د خاورو پر سپېرې غوندي يو خلي
 ده هغه پېغله ولاړه هسکه غاره
 ما ته ګوري په حېر حېر په غټو غټو
 چي د ټول جهان بنايیست پکي را غونډ ده
 په وينا د هنو سترګو نې زه پوه شوم
 چي بلنه را کوي د بلي مندي
 مګر ما ته خپل زره و ويل په کلكه
 چي د بسکلو غټو سترګو په بلنه
 که پښه ګوده هم وي مه ور سره حغله
 ضروري نه ده چي ستا آس به بل وار هم
 تيندک خوري او پر سر باندي به درېوي
 ستا مغزه به بیا هم ستا پر وړو روغ وي
 او خبر دا ستا د مرینې به دروغ وي

* * *

خط

نیمه شپه وہ او رنا چرتہ هم نہ وہ
 په تیارہ باندی وی تولی خبمی دکی
 دے ورو ورو پکی روان و پت په پته
 یو حای داسی خبمہ هم ور ته بسکارہ شوه
 چی تری لاندی خہ رنا معلومبدله
 نادر ڈر دغی خبمی ته ور نزدی شو
 یو سورے نی کو پیدا او له هغه نی
 ور ته و کتل او و نی لید په سترگو
 یو حلمع، چی یوہ تت خراغ ته ناست و
 په قلم نی خہ لیکل پر کاغذ باندی
 له لیکلو چی اوزگار شو نو قلم نی
 لاندی کنسپنیو او کاغذ نی کو ور پورته
 چی کوم خہ نی په خپل لاس و پری لیکلی
 شو لکیا چی هغه و لوی په زوره
 حبر نه و چی د باندی نت خوک اوری

په دې توګه شوه نادر ته دا خړګنده
 چې لیکلې نې ده خط و خپلي مور ته
 دې په خط کې نې هغې ته دا لیکلې
 چې نادر ته هیڅ دبمن تېسک شوئ نه ده
 چې د ده په زړه د ده تر بېغ لاندي
 دا څل هم موږ میدان و ټکو نو بیا به
 د خوبۍ او اوزګارتیا په دغه وخت کې
 ما ته هم اجازه و شي چې بیا در شم
 ستا د پښو د بسکلولو په نیت کور ته
 ته زما واده ته ډېره نې لپواله
 لور زما د تره دې ما لره ده غونستي
 د خپل تره دا لور زما هم د زړه سر ده
 زه چې کله را واده کرمه دا حوره
 وي زما په شان به دا هم ستا مزدوروه

*: * : *

د نادر چې شوي تر غور دغه خبری
 پر بدن باندي نې سري لمبې شوي باي
 په غرومبا لکه ذمره شو ور دنه

د حُلْمِي وجود په رپ باندي اخته شو
چي باچا په قهر دا و ويل ده ته
چي ووه خپله ورسته مور خودي په زرهه کي
پېغلتوب د تره د لور دي هم په ياد و
د نادر فرمان دي و مگر هبر کرم
د دې هېري چي به کومه سزا مومي
په دې خط کي هنه هم و ليکه مور ته
حُلْمِي هم بله و نه کره او لکيا شو
په وينا د خپل باچا ئې ڦر تر ڦره
د مور خط ته دا خبره کره ور زياته
چي زموږ لبکر ته و دا ويل شوي
چي هيچا ته هم د دې اجازه نشه
چي نن شپه دلته يا اور يا خراغ بل کري
دغه امر ته هر چا وه غاره اينسي
تنها زهه و م چي پروا مي ئې و نه کره
چي مي تا ته دا يو خو کربسي ليکلي
نو-خراغ مي و خپل حيان ته لکوله
دي خبری ته مي و نه کر هيچ فکر

چي زما د دي خراغ په رنا باندي
 زمود حاي معلوميدلای شي دبمن ته
 او هغه د خوب په حال کي پر مور باندي
 شي کولاي سخت يرغل او په دي توگه
 سري کولاي شي زمود په وينو ٿوري
 خو زمود باچا ڏپر وين او سترگور دئ
 هيٺ خطر له هغه پت پاتيداي نه شي
 زما ته غوندي خراغ ئي هم معلوم کر
 په دي نيمه شپه خبمي ته دا دئ راغه
 دئ ولار ايستلي ٿوره زما مخته
 دا وروستي کربسي و تا ته په دي خط کي
 د هغه په فرمان زه دا یم ليکمه
 چي دا و ليکم نو دئ به سمدلاسه
 د خپل ٿيغ په قهرپدلي تپره خوکه
 زما تن ٿوته ٿوته کري سر تر نوکه

* * *

چي حلمي دغه خبری پکي حاي کري
 هغه خط يه خيل ٻوه لاس نادر واخیست

په دا بل لاس نې د ده پر وجود باندي
 په خروپړی ټوره پېل کړل ګزارونه
 او ټوته ټوته نې پربنزوو په خېمه کي
 خو په دې نې لا خوا سمه سره نه شوه
 نیت نې و کړ چې د ده د مور تر زړه هم
 سمدم و باسي په زهرو کړ غشے
 او د زوی په لاس ليکلې هغه خط نې
 د استازې په لاس وا ستاوه هغې ته
 هغه شوه په خط تر حد زياته خوشحاله
 هغه زوی چې د دې زړه د دې نظر و
 د هغه د راتګ دې خورو خبرو
 د هغه د واده دې پستو خبرو
 د دې سترګې کړې په نوي رنا ډکې
 خو ناخاپه د خط ڦبه شوه بدله
 وروستۍ برخه نې وه دومره لرزوونکې
 چې کوم چا چې دغه خط اوراوه دې ته
 دې ته داسي شوه بنکاره لکه هغه چې
 وي لکيا د دې زړه ژوې په غابسونو

هر يو تکه چي د دي خط د لوستونکي
 تر خلله ووت هغه تر دي رسیده دا سی
 لکه سره توهه د دي د زوی د غوبني
 چي ور غورخوي يو خوک او دا پريولي
 دي ناورين ور خخه هوبن او عقل يووړل
 وه به ناسته بيا پر لویه لاره باندي
 او ويـل به ئـي نادر دـه جـنـگ تـه تـلـلـعـ
 چـي بـرـے پـر دـبـسـمـن بـانـدـي خـاـونـد وـر كـريـ
 هـغـه وـخت بـه زـما زـوـيـ کـورـتـه رـا پـرـپـوـدـيـ
 زـما زـوـيـ بـه بـنـكـلـي نـاوـيـ کـورـتـه رـا وـريـ
 پـه دـي نـاوـيـ بـه دـا کـورـ لـکـه جـنـتـ شـيـ
 دـا جـنـتـ او تـولـ وـطـنـ بـه پـه اـمـانـ وـيـ
 دـ نـادرـ تـر رـپـيدـونـکـي بـېـرغـ لـانـدـيـ
 دـ دـه تـبغـ بـه دـ اوـلسـ وـيـ سـاتـندـوـهـ
 خـوـکـ بـهـ، نـهـ شـيـ بـېـلـوـلـايـ مـورـ لـهـ زـوـيـهـ

آخرہ خاتمه

د هغه کره بل نر حناور نه و
د دغه يو بسلے کبلے ئې و ساتلے
د وسى دغه بچ د ده ډېر خوبن و
نن چي ووت د جنگ په نیت له خپله کوره
نو همدي کبلي ته و لو پريشانه
دا په دا چي د دوي دا. سي عقيده و
چي سرم چي کله جنگ لره وي تللع
نو تر خو چي بيرته خپل کور ته را نه شي
تر هغو به چا ته دا اجازه نه وي
چي د ده د کور يو نر حناور مړ کري
که ئې مړ کري نو به دغه جنگياله هم
بيا په تېغ د دېمناو وژل کېږي
او د دې صفا صفا دغه مطلب و
چي که دا کبلے د ده تر راتګ مخکي
څوک د شه او نا د ده و به نست مړ کري

نو به دَه هم مري په لاس د دبمنانو
خوري به تبغ پر سينه پاس د دبمنانو

* * *

دَه چي جنگ لره روان شو اوس له کوره
نو د دُوي د عقidi او دين له رویه
د همدي کبلي په سا کي د ده سا وه
ده دا سا د خپلي بسحی په لاس ور کوه
بسحی غوبته دغه ورخ له لویه خدايه
دي خپل زره وختي و بل چا ته ور کړئ
تش بدن ئي و بندی د ده په لاس کي
اوس و وخت چي زره او تن سره یو حاکري
بس د شبې ئي د کبلي پر غاره باندي
وه تړه چاره په پته تړه کړي
او پر غوبسو ئي اشنا و مېلمه کړئ
ناروا يار ئي په غلا و مېلمه کړئ

* * *

کبله ورک شو، بیا د چا په سترګه نه شو
وه مېرمن به ئي د ورخی کور یواحی

خو د شبې په حال ئى خلک خبر نه و
 چا و چا به وي شک هم ور باندي کرم
 خو د دي په داسي خلکو پروا نه و
 دا اوس وه سترگي په لار و هغه چا ته
 چي خبر ئى د مېرہ د مېنې راوړي
 او دا خلاصه شي د بل واده دپاره
 مګر دا خلاصون ئى خدای په برخه نه کرم
 جنگ چي مات شواو سرتېري راستانه شول
 نو چي دا ئى وه د مرگ په هيله ناسته
 هغه خوک هم روغ رمت راغع خپل کور ته
 دغه وخت هر طرف زود و او غوغا وه
 چا ماتم کاوه د کور سرے ئى مر و
 خوک و خوبیں چي جنکیاله ئى ژوندې راغع
 خو د دوی کور په کورونو کي و داسي
 چي نه زود شو پکي پورته او نه شور و
 عجیبیه وارخطائی پکي خوره شوه
 وه مېرمن ئى وېرېدلې وېرېدلې
 د مېرہ ئى په خبره سر خلاص نه و

کبلې هم ور ته په کور کي بسکاره نه شو
 سه جواب د هیڅ پوبستني ئي و نه موند
 پاي ئي ټوره پري را و ایسته له ټېکي
 وارخطا بنځي ته نه وه بله لاره
 حال ئي ټول و ده ته و وايه له ډاره

* * *

حال چي ټول د کور خبتن ته ور معلوم شو
 دې خبری ته حیران شو چي کملې ئي
 وړل شوئد او دې بیا هم ژوندې دې
 د دا هسي حیرانتیا په دې شبې کي
 ور ته هره عقیده درواغ بسکاره شوه
 دین، مذهب او دیني مشر په دا وخت کي
 درواغجن وو په نظر کي د ده واره
 او تر ټولو د ناورین خبره دا وه
 چي د ده پت او غېرت او داغي شوي
 دغه تاؤ ئي وينه داسي ايشوله
 لکه اوږ چي ئې په رګ رګ کي بهېږي
 د دا هسي جوش په حال کي ئې په ټوره

سر د خپلی بنجی بېل کړ له بدنه
 د هغې د وينو پورته شوې خلکي
 او دے و ووت چې په خپله تېره توره
 د بېحایه عقیدو رینه هم پړی کړي
 او د دې حای د دیني مشر په وينه
 کړي خبره د همېش دپاره سپينه

* * *

په لټون چې ئې دَ توره په لاس و ووت
 دیني مشر و لا مخکي غوبېدل
 او ایستله ئې و حان د ده له مخه
 چې ئې دغه سرے کښې نه ووت په ګوتو
 نو په خپل هغه دبمن پسي روان شو
 چې په ژوند کې ئې د ده پت او غږت ته
 و په بد او په خیرن نظر کتلې
 خو هغه بیا د بدی په چل بنه پوه و
 داسي توره ئې په کور کې تل ساتله
 چې په زهرو کې به وه بنه ايشېدلې
 نن ئې هم په دغه دنکه توه توزه

جنگ له ده سره تر دېره پوري و کړ
او آخر نې په داغه ټوره زخمی کړ
ور نزدې نې وازي خلې ته د موګي کړ

* * *

اوس چې دے د موګي ژامو ته روان و
دیني مشر و خپل خان را رسوله
دا وخت سر ته د ده ناست و او ویل نې
چې زموږ پر عقیده او پر دین باندي
تا بېحایه هسي شک و خرگند کړئ
ستا کبلې چې ستا تر شا و وژل شوم
نو زموږ له عقیدو سره سم ته هم
دا نې مرې آخر د خپل دبمن له لاسه
ده هم و منله دغه تېروتنه
توبه ګاره شو د ټولو خلکو مخته
و په دې توبه له حده زیات خوشحاله
او ویل نې دا دنیا می شوه خرابه
خو هغه دنیا می دا ده په امان شوه
چې آخره خاتمه می پر ایمان شوه

شاعر

پر میدان باندی د برخو وېش روان و
 يو به بل پسي را تلل ور ته وکړي
 پر خپل وار باندی به هريو ور پر مخ شو
 ور بسکاره به ئي وېشونکي ته کړه توره
 او هغه به خپله برخه په لاس ور کړه
 ده به واخته او و به ووت له مخه
 ژر تر ژره به ئي حای بل ته ور پربنزوو
 په دا حال کي د وېشونکي مخته راغع
 يو سړے او خپله برخه ئي طلب کړه
 ده ويل ور ته چي توره دي ده چرته
 هغه ژبه ور بسکاره کړله چي دا ده
 ماته کړي ما په دي د دېمن ملا ده

* * *

د وېشونکي چي تر غور شوه دا خبره
 پام ئي تول د دا سري خوا ته ور واوبت

ور ته و ئى كتل پورته او هم كښته
 بئے لستونه ئى خالي ور ته بسکاره شو
 حېرت يوور چي دا لاس ئى ولې نشته
 خو بیا پوه شو چي همدا هغه سړے ده
 چي د جنګ په وخت په مخ مخ کي روان و
 چلوله ئى تېره روښانه ټوره
 مور د ډېرو دبمنانو ئى کړه بُوره
 پای پر ده هم برابر د چا ګزار شو
 دې ګزار ئى بئے لاس داسي ور قلم کړ
 چي له ټوري سره یو ځای لاندي و لوپد
 ده کرياب شو نور ئى جنګ کولاي نه شو
 په دې لته شو چي ځان و باسي شا ته
 چي را و ووت نود خپل لښکر په پای کي
 خپلو هغو جنگيالو ته مخامنځ شو
 چي وه دلته یوه چار ور سپارل شوي
 هغه دا چي کوم وګړے چي له جنګه
 پر شا را شي، لټوي د تېښتي لاره
 دُوي دي سر د هغه و وهي په ټوره

اوس چي دے په نظر ورغه نو واره
 لکه ودی زمري هسي پري ور مات شول
 دا ئي غوبت چي کكري د ده قلم کري
 ده بې لاسه وده کره ور ته را مخته
 او ويل ئي چي ما لاس دے قربان کرمه
 نور که جنگ کوم په خه به ئي کومه
 دُوي ويل ور ته چي کين لاس خودي روغ دے
 په دا کين لاس پر دبمن کوه وارونه
 چي کوم وخت دغه هم بېل شي له بدنه
 نو بيا خله لري له خلي خخه کار واخله
 ور توکه د دبمنانو پر مخ لاري
 چي دي خلاصي شي د خدائ په مخکي غاري

* * *

د سرتپرو د وينا په اوريدلو
 دې سري ته خپله خله شوله ور ياده
 ژر ئي و ويل له حانه سره داسي
 چي په خله کي خويواحئي لاري نه وي
 چي سرم به ئي توکي پر دبمنانو

له دې لارو سره ڙبه هم پرته ده
 دغه ڙبه په رښتیا هم د کار شه ده
 بیا په تهه چي سره یو بنه شاعر وي
 او خدای دروند او خود آواز هم وي ور کړئ
 بس بیا ڦر دغه شاعر هغه بل اور ته
 شو ور سه چي د میدان په یوه گوت کي
 پکي او سپني خه خلکو تودولي
 ده د خپلي وږي زخم کړ ور مخته
 هغو کښېښووه سره او سپنه ورباندي
 لوګه پورته شو او غوبه نې د زخم
 شوه پخه داسي چي وينه نې شوه بنده
 که هر خو په دې د ده خود او دردونه
 پېخي زيات شول او ده دې زيات په عذاب شو
 خو بیا هم بېرته په جنگ باندي ور گډ شو
 او دا حل نې کار له توري سره نه و
 هزارونه نې کول په خپله ڙبه
 چي کتل به دي نو دلته به ولاړ و
 تا په ستريکي لا هم نه وي رېولي

ده به هله بیا خپل حان و رسول
 اوس به و د خپل لبکر پر یوه خنده
 اوس دستی به نی و بلي ته راغلے
 په دې شان به له یوه حایه بل حای ته
 د بوبینا په گام هغه رساؤه حان خپل
 او په مست غوندي آواز به نی ويله
 د مهرااني او د ننگ داسي سندره
 چي د خپل لبکر سرتبری نې تول مست کړل
 نوئه توان نې په لاسونو کي پیدا شو
 خپلو تورو ته نې دا رنګه زور ورکړ
 چي درې او خرپهار نې په خپل کور کي
 د دبمن خوندو او مندو اورېدای شو
 دغه هسي گزارونو ته تینګ نه شول
 دبمنانو و کړه تېښته او یا مره شول

* * *

د دبمن تر دغه هسي تېښته وروسته
 طبیبان د دوی تر ډېرو شپو لکيا وو
 د تېپیانو په دارو او په درملو

له دا وروسته را طلب شول ټول سرتېري
 هغه ځای ته چي ؤ وېش پکي د برخو
 دغه وېش د هغه مال ؤ چي په جنګ کي
 د ولجي په رنګ ؤ دُوي ټر لاسه کړئ
 او د ټورو پر سر باندي په دې ځای کي
 دا وخت ټول په جنګیالیو کي وېشل ؤ
 بیا چي کله دغه کار د وېش روان شو
 یو په بل پسې را تلل ور ته سرتېري
 پر خپل وار باندي به هر یو ور پر مخ شو
 ور بنکاره به ئې وېشونکي ته کړه ټوره
 او هغه به خپله برخه په لاس ور کړه
 پاى شاعر ته هم وار ورغه او دَه هم
 شو ور وراندي خو پر ځای باندي د ټوري
 وېش کوونکي ته ور وراندي کړه ده ڙبه
 او ویل ئې چي همدا ده زما ټوره
 ما په دې د روغ لنکر مور کړه ور بُوره

لعلونه او سکروتی

چي نې هسک سرونه حان ته وو تیست کري
 چي نې دېر تاجونه وو په زور راوري
 چي ئې شنہ زمري تړل په وامه پري
 پای هغه باچا هم و ترله کده
 له جهانه نې کري پتي خپلي ستري
 يوه لویه باجهی ئې په میراث کي
 تر شا پربنوه د هغه زوي دپاره
 چي راغلے و پر نوي حوانی باندي
 په دې سم نه و خبر چي باچا خه وي
 په سينه کي نې وي کانه او که زره وي
 * * *

چي دا حوان باچا په دې خبره پوه کري
 چي پر مخ باندي به خه کول په کار وي
 نو وزير ئې ور ته دا قصه کوله
 چي يو وخت د شني وiali روئو او بو کړ

د فِرْعَوْنَ بَاچا هِمْلَهْ لَهْ وَرْ دَنْه
 يو سندوخ چي پکي پروت نكلع ماشوم و
 باچا پوه نه شو چي دا له کومه راغع
 خود سخئي نې دبر خوبن شو او هغى بيا
 باچا هم په دي راضي کر چي دا لوی کوي
 زُوي نې نه دم خوپه شان به نې دزوی کوي

* * *

وزير زياته کرده چي دا هلك او بو ته
 خپلي مور و له دي ويري غور حول
 چي فرعون باچا ته خپلو نجوميانو
 وو ويلى چي دبر ژر به ستا په بنار کي
 يو هلك په اسرائيلو کي پيدا شي
 دا هلك به آخر ستا تر سر تبرپوي
 دي خبري فرعون و وبراوه دومره
 چي نې و گمارل خپل سري و دي ته
 چي هر حاي چي د يعقوب په اولاده کي
 هلك زپوي هنه ورني بى له حنده
 داسى دبر هلكان و تبغ ته مخامنخ شول

دا هلک به هم حساب دا وخت په مرد وای
غورخول که نې مور او بو ته نه وای

* * *

هغه خوان باچا و غور ور ته نیول
وزیر بوتله قصه نوره مخ په وراندي
او ویل نې چې فرعون په ناز او مینه
یوه ورخ دغه هلک په غیو کې واخت
او هلک په دغه وخت کې خپل لاسونه
په غوته کول ور اورده دده و مخ ته
او راتینگ نې کړ د بیری تر وېښتاناو
دې خبیری باچا و وبراوه دومره
چې ویل نې دا هلک هغه هلک ده
چې و ما ته نجومیانو و بنوول
دا که پاته شو ژوندې نو ما به وزني
زه نې سر کوتهم او خان ترې خلاصومه
خو رانۍ ور ته ویل دا یو ماشوم ده
ماشومان خو بس همدغه رنګه کاندي
هغوي غورخوي را غورخوي لاسونه

چي هر خه په لاس ور خي هغه را نيسی
سمه نه ده چي سره نې په دا نيسی

* * *

هغه خوان باچا و غور ور ته نیوله
د وزیر قصه نې اورپده په غور
چي ونل نې د رانۍ په دې خبرو
د فرعون په درزا شوئے زدکه نه شو
د پخوا په شاني بېرته پر کراره
هغه غوبست چي ازمیت پخپله و کړي
د ماشوم مخته نې کښېنوول دوه تاله
په یوه تال کي پراته تک سره غمي وو
او دا بل دک و د اور له سرو سکروتو
ماشوم تک سره غمي پرېنوول او لاس نې
د سکروتو تال ته وا چاوه په بېره
په موته کي نې سکروته کړه را پورته
په یوه آن کي نې خلې ته کړه دنه
چي نې و داغله داسي خپله ژبه
نري گوتۍ نې د لاس کړي تناکې

نو فرعون باچا هم شو ور ته خوشحاله
 دا خبره نې شوه سمه ررۀ ته تېره
 چي د هر ماشوم په رنگه دا هلک هم
 هسي غورخوي را غورخوي لاسونه
 چي هر خه په لاس ور خي هغه را نيسی
 سمه نه ده چي سره نې په دا نيسی

* * *

خوان باچا نې و وپنا ته غور نیوله
 او وزير ور ته گویا و په دې توګه
 چي فرعون باچا چي کوم آزميښ د کړ
 هغه و نه نيو هیڅ خای د ده دپاره
 کوم هلک چي ده ژوندې په کور کي پربنبوو
 هغه لوی شو او هم ده ته موسی جور شو
 د ده خله نې پاي په ختو کړه ور دکه
 او لاهو نې په څبو د شنه دریاب کړ
 مګر نورو باچهانو له دې پېښي
 دا چل زده کړ چي موسی خنکه معلوم کړي
 نو چي ته هم اوسله خبره خدای یا حاکړي

ته به هم و ويني ڙر داسي و گري
 چي ستا ريري ته در اچوي لاسونه
 داسي خلک له تا هم آزمول غواري
 په لعلونو او د اور په سرو سکروتو
 خوک چي و نه کري لعلونو ته کتنه
 لاس سکروتو ته ور واچوي په خوبه
 او عذاب کاندي قبول نو په دي پوه شه
 چي بل نه دے بس همدغه ستا موسى دے
 تر دي وراندي چي د ده وار شي له مخه
 او تا ستا د ويني سين ته ور غوخار کري
 ته نې و وھه سر، حان ور خني خلاص کره
 مگر چرته که په دي خبره پوه شوي
 چي لعلونه قبلوي او سره زر اخلي
 بيا نو دي ته اريما نشه چي آواز نې
 د تيري ٿوري په زور باندي ور بند کري
 واذه خله ور دکوه په سرو لعلونو
 دواري شوندي ور گنهه په تار د زرو
 ٿوره نه غواري دا کار دنے کار د زرو

پو مُحکه پروت زړکه

سپینی تُوري وي په سرو وينو لړلي
 او پسي وي د وګرو په سرونو
 د دې ټولو تُورو شا ته يو يو لاس و
 دغه ټول لاسونه وو د هغو خلکو
 چي نادر تري خپل لنکر و تیار کړے
 او په زور د دغه هي لوي لنکر ئې
 د دیلي بnar په اسانه و نیولې
 د دیلي بnar هي عام غوندي بnar نه و
 دا د ټول هندوستان زړه و او دا زړه نن
 تهړه تېغ ته مخامنځ و په دې توګه
 چي نادر خپل دې خروږي شان لنکر ته
 امر کړے و چي خور شي په دا بnar کي
 په وړنه او لوته کړي لاس پوري
 له زړسویه په هیڅ حال کي کاروا نه خلی
 د بnarيانو په سرونو و کړي لوبي

حُکم خلک تول په مندو باندي سر و
 پر وبو نې خپل سرونه وو اخستي
 حُغلول نې کله دلته کله هلتنه
 لبکريان تُوره په لاس ور پسي حُغاستل
 يو به ورغه له دې اړخه ورباندي
 بل به راغه پري له هاغي خوا په منده
 د بشار خلک وو د تُورو په ګرداب کي
 پر چا باندي به له وراندي ګزار و شو
 د چا سر به لار د ختني له طرفه
 په سرو وينو شوي کوخي او لاري دکي
 لور په لور پراته وو مري مري مري
 دېوالونه په سرو وينو وو لړلي
 د سېلاپ په رنگه وېره بهيدله
 وو اخستي نې له حانه سره خلک
 هر وګړئ و د حان بدی اخسته
 ياد نې نه و هیڅ شې هم له حانه پرته
 خود دغې حان حانۍ په وخت هم دلته
 یوه مور دا رنگه وه چې حان نې هېر و

وه د خچل ماشوم زُوی غم په مخه کړي
 دا ماشوم نې و په خوا پوري نیول
 تله په منده کله وروسته کله وړاندي
 تپرو تورو خُلي په خلکو لکولي
 خو تر اوسي پوري دې یا د دې زوی ته
 د هیڅ تُوري خوکه نه وه رسیدلي
 په دې حال کي غوغما زباته شوه، زور دېر شو
 دغه مور چي وه پر مخ پکي روانه
 هغه خلک ټول پر شا داسي راغبرګ شول
 لکه مخته چي نې لویه پوله ور شي
 او اوبله بېرته پر شا باندي را دب کړي
 دغه پوله، دا چي خلک نې را تم کړل
 دا پخچله و نادر چي په دا وخت کي
 لکه قېر د خدای هلته را خرگند شو
 په سرو وینو سره نېزه نې وه په لاس کي
 د ګرداب رنګه نې خُلۀ وه په خګ دکه
 بې زرسویه لنکريان ور سره ملۀ وو
 لپزوونکي غوندي چيغي نې وھلي

را ایسته به نېټه نېټه له یوہ تنه
 په وجود به نېټه د بل کس بسخوله
 هر سرف چینې د وینو خوپکېدلي
 د دې مور چې باندي و لکبدي ستړکي
 په ليدو نې دومره زياته وارخطا شوه
 چې ماشوم نې له لاسونو داسي ولوبد
 لکه زړه چې نې دا وخت د نادر مخته
 له کوګله وي پر محکه را لوپدلے
 دا پر محکه پروت زړګه چې نادر ولید
 د نېټي خوکه نې کړله پکي بنځه
 کړ ور پورته نې د مور غږي ته داسي
 لکه دې چې دا لوپدلے زړګه بېرته
 په کوګل کې د هېي ایښوو غواړي
 دا نې و کړل او په قېر مخته تېر شو
 دا ماشوم، دغه زړګه د دې بېوزلي
 دا د دې په غېر کې دا رنګه شو پاته
 لکه چرته چې وېشتله مرغه روبي
 دې د درد په دغه حال کې ويڅل خدای ته

چي که ته ربستيا خوب نه لري او ويني نبي
 نادر ويني نو بياولي داسي چپ نبي؟
 خو جواب د دي پونستني نبي وا نه ورید
 او په دي خبره هیث خبره نه شوه
 چي وين خدای ده په راتلونکي زمانه کي
 د عبرت يوه دا رنگه ورخ هم اپنې
 چي د دي زوي چي نبي و په تبغ پېيلع
 شي هغه نادر پر خپل زوي بد گمانه
 او په جبر د هغه له حوانه مخه
 سترگي و باسي د تبغ په تېره خوکه
 چي پري اوښکي لا هم نه وي خڅبدلي
 پر هغه ګربوان نبي ويني شي روانې
 جابر پلار چي د زوي دي وينو ته حير شي
 زړه نبي و کري سوي خږيکي او ده پوهشي
 چي خنجر نبي په خپل زړه کي ده وهلمع
 چي ايستي به نبي د نورو خلکو سترگي
 نو رنا د ده د کسو زياتېدله
 خود زوي په وار نبي ديد د دواړو سترګو

داسی تت شي چي په خپل او په پردي کي
 زياتي فرق کول د ده دپاره کران شي
 شي پر خپلو خلکو باندي بد گمانه
 چي وھلي نې د ده دپاره توري
 دغه هي دبر لاسونه چي قلم کري
 نو خپل خلک بيا له ده واره په دار وي
 او دے هم له هغو ويри وي اخست
 مخ د هغو تورو واوري د ده خوا ته
 چي په زور نې ده نیول یاغي ملکونه
 یود شپه له دغه تورو یوه توره
 د ده خلک کري د ده په تن کي بسخه
 خپل وراره نې ور ته ناخي، ور ته خاندي
 چي د ده پرپکرم سر شي ور ته وراندي

* * *

اوومه گُنبدہ

د باچا مختہ دا وخت وی شپڑ گُنبدی
 په دی شپڑو کی پنحہ وی یو مخ بندی
 لار له هیخ یوہ طرفه ور ته نہ وہ
 خو شپڑمی ته سَرے ننوتے شو
 دی لرلہ یوه لار او له دی لاري
 اوس باچا کرار کرار شو ور دنه
 دا چی دے شو ور دنه، دا گُنبدہ
 وہ د دہ د باچھی پورہ همزولی
 و تاداو نې هغه ورخ اینوول شوئے
 چی د خپل پلار پر حائی دے و باچا شوئے
 زور و تللے او خلمے و باچا شوئے
 * * *

چی د پلار پر حائی خلمے و باچا شوئے
 نو هغه لره د تول اولس له پېغلو
 وی-په چان پنحہ دانه را لستل شوي

او د ده په ویر او لوي غوندي محل کي
 د دي هري راني خان لره خپل خاي و
 همداعه رنگه د هري راني وار و
 پر خپل وار به نې خلمع باچا مېلمه و
 په پنځه شېي کي به هري يوې يو خل
 تېروله شې د خپل خبتن په غېو کي
 تر پنځو کلو به دا ترون روان و
 له دا پس به چان شوي نوري پنځه پېغلي
 خلېدونکي لکه ستوري پنځه پېغلي

* * *

چي د پلار پر خاي خلمع و باچا شو
 او هغه لره د ټول اولس له پېغلو
 وي په چان پنځه راني را ایستل شوي
 دغه وخت نو هر چا دا رنگه ګنله
 لکه ګړچ چي د زړتیا وي لري شو
 پر هر شي باندي وي بيا خوانۍ راغلي
 تر پخوا هر ژوندې سرم زيات ژوندې وي
 دا په دا چي د دي خلکو عقیده وه

چي په دی جهان کي ژوند په خپل هر نگ کي
 د با چا له زوره زور او قوت اخلي
 چي با چا په بدن روغ، په وجود حوان وي
 زور ئي دبر وي هم په ميو هم په ملا کي
 د پنحو سخو ارتيا پوره کون شي
 لو لکيا وي همسه پوره کوي ئي
 بيا نو محکه زياتي وچه نه پاتيري
 برالبه کيري په بيا بيا او حني زيري
 تاندي وني، زرغونه وابه او بوتي
 که مرغان وي په هوا کي، که خاروي وي
 يا د محکي پر مخ نور نور خناور وي
 د با چا د علا د زور له برکته
 شمبر د تولو ورخ په ورخ وي مخ په وده
 د انسان مت او مرونده زوره دك وي
 هر ماشوم چي راحي دلته دي نري ته
 هم خواکمن وي په بدن هم جور او روغ وي
 ميگر کوم وخت چي با چا د دغې خاورې
 شي ناروغه يا فې مخه شي ذرتيا ته

د وجود توان نې ورو ورو په کمپدو شي
 نه نې غړي د بدن وي هغه رنګه
 نه نې وي هغسي زور په ملا کي پاټه
 ور سره نو په وطن کي هم دېر زغداده
 د زوال نخښي خړګندۍ شي هر لور ته
 لاندي درومي، هیڅ شر نه خې مخ په پورته

* * *

چې د پلار پر خای حلم و باچا شوئ
 او له زوره نې تر دېر وخته پوري
 په وطن کي هر شي زور او قوت اخست
 خو آخر دغه باچا هم يو انسان و
 او انسان پر یوه حال پاتېدای نه شي
 د خوانۍ دېوه د ده هم شوه پای ته
 هغه زور نې پاټه نه و اوسل په ملا کي
 چې اړتیا د پنځو بسخو ور پوره کړي
 چې په دغه کمزوری نې رانۍ پوه شوې
 نو له دود او له رواجه سره سم نې
 پت په پته سرداران یاندۍ خبر کړل

دغه کار اوس سردارانو ته شو پاته
 چي ڦر و ڙغوري وطن له دي زواله
 او هغو هم يوه ورخ د خوب په حال کي
 پر باچا باندي يو سپين خادر هوار کر
 چي را وينش شو او دا سپين خادر نې ولید
 باچا پوه شو چي بس قام قرباني غواړي
 او د دغې قرباني لاره وه تللي
 پر طرف باندي د هغو شنو ګنبدو
 چي پنهنه ئې وي يو مخ بندې ولاړي
 لار له هیڅ يوه طرفه ور ته نه وه
 خو شپږمي ته سره ننوت شو
 يوه لاره ور ته وه او له دي لاري
 باچا شو دغې ګنبدې ته دنه
 په ګنبده کي وه بنکلې پېغله ناسته
 د هغې پر حنگانه ئې خپل سر کښېښوو
 او د تل دپاره لاره د ګنبدې
 سردارانو کوله کلکه پسي بنده
 د خپل پلار او هم د خيلو نیکه ګانو

په شان دے هم ژوندے و سپارل شو مرگ ته
 او اولس نې ځلمي زُوى ته پر سر باندي
 تاج ور کښېښوو او پنځه بنکلي رانۍ نې
 د اولس له پېغلو کړي ور لره غوره
 خوشحالی شوه او هر چا داسي ګنه
 لکه ګړچ چې د زړتیا وي لري شوم
 پر هر شي باندي وي بیا ځوانی راغلي
 تر پخوا هر ژوندے سرے زیات ژوندے وي
 جشن جور، لوی و کم په ګډا سر و
 په دا شور، په دا غوغا او په دا زود کې
 شپږ ګنبدی یو طرف ته وي ولاړي
 دغه شپږ ګنبدی شپږ واره وي بندی
 لار له هیڅ یوه طرفه ور ته نه وه
 او اوومه نې په خوا کې جوړېدله
 دې اوومي ته نې لاره وه پري اېښې
 دا نې هم د چا دپاره وه پري اېښې

د جنت اوبله

شاخلميو چلولي خپلي توري
 له دبمنه سره جنگ د دوي روان و
 پاكو پيغلو وي اوبله پسي اخستي
 اوبلول به نې زخميان تر خپله وسه
 په دا پيغلو کي زه هم ووم يوه پيغله
 او له دوي سره په دغه کار ووم بوخته
 چي آواز يوه زخمی را پسي وکړ
 هغه غوبنستلي اوبله، زه شوم ور غبرګه
 په چاګله کي مي وي خه اوبله پاته
 دا اوبله مي دغه تبوي لره ور وري
 او چاګله مي ور پورته کړله خلې ته
 ده لا خپلي وچي شوندي ايښي نه وي
 د چاګلي پر خله باندي چي تر غور نې
 شو آواز د يوه بل زخمی ملګري
 هغه هم غوبنستي اوبله، ستونې ئې وچ و

دَه، ژر شوندي له چاگلي کولي پورته
 او ويل ئي چي ته ما دغسي پريوده
 دغه بل زخمي تر ما هم تېئے بسکاري
 ستا اوبله دى بېخى لوي، ته دا ور وره
 د دې تېي او خورمن ورور کار ور و کوه
 ما هم و منه ژر دغه خبره
 دې مي پريسوو پر خپل خاي باندي دغسي
 او اوبله مي دوييم تېي لوه ور ورې
 مگر هلتە هم داغه رنگە چل و شو
 دا خبره بس همداسي اوېدېدله
 كوم زخمي ته چي به ما اوبله کوي وراندي
 هغه وخت به د بل تېي آواز راغع
 دا چي ما به وي اوبله ور ته ن يولى
 دې به و ويل ته ما دغسي پريوده
 دغه بل ورور تر ما زيات تېئے بسکاريوي
 دا اوبله ور وره هغه باندي اوبله کوه
 په دې توگه به يوه زخمي له خانه
 زه لېرىلمه دل زخمي و خوا ته

په دې رنگه به اوبله په لاس زه تلمه
 له يوه تبیه د بل تپی طرف ته
 تر دې حده چي اووم سري ته را غلم
 خو د دې سري تر وچو شوندو پوري
 لا ما خاځکه اوبله نه وي رسولي
 چي د شا له خوا يو چا زما له لاسه
 د اوبلو چاګله و ايسته په زوره
 ما چي خه رنگه ور واړولي سترګي
 نو په وراندي مي ولار يو بنکلې حوانه
 خدای ور کړي وه پیاوړي دنګه ونه
 شنه زمری نې ډارولای شول په سترګو
 د مېړاني نښاني نې بنکارېدلې
 له تندیه، له کړو ورو، له مړوندونو
 چي نې ساره چرته ما لیدلې نه
 پردا هسي يوه آس باندي ده سپوره
 په بني لاس کي نې وه تکه سپينه توره
 په سکین لاس نې کړه چاګله ېر سر پورته
 په چاګله کې چي هر خومره اوبله وي

په یوه اينده نې تېري کړي تر ستونې
 کړه چاګله نې را تسه بېرته ما ته
 د اوبو پکي یو غرب هم نه و پاته
 * * *

چې چاګله بېرته راغله زما مخته
 ما په حېر حېر ورته و کتل او بیا مې
 مخ را واراوه چټک هغه زخمی ته
 چې له تنه ئې سړې وینې وي روانې
 او خهره نې تکه زېړه وه آوبنستې
 په وجود نې تېږدي خېږي د خوردو
 په سینه کې نې سور اوږد له تندۍ بل و
 په ارمان ئې د اوبو رسیدې شوندې
 زما زړه دي ننداري په اوږد کباب کړ
 او په قهر مې ور واړولې سترګي
 یو حل بیا هغه پیاوړي شا حلمنې ته
 چې په زور نې وي اوږد له ما اخستې
 او هغه هم خپلې سترګي برابري
 کړي زما په سترګو باندۍ او ویل ئې

چي و ما ته داسي مه گوره په کرکه
 دا زخمی چي پروت دے ستا د سترگو مخته
 تر ده زه د دې او بو و م زيات حقداره
 کشولمه د مرگ و خلی ته تندي
 دغه تنده مي و ه داسي په سينه کي
 لکه غشے د دبمن چي پکي بخ وي
 دغه غشے اوس زما له سيني و ووت
 زياتي روغ يم پر وجود مي زخم نشه
 ګډېدلاي شمه بېرته د جنگ اور ته
 او ګډای شي چي په زور د خپلي ټوري
 د دا خپلو جنگياليو خوا درنه کرم
 خودا کوم زخمی چي ستا و مخته پروت دے
 له زخمونو ئې بهيرېي تودې ويني
 دے خو هسي هم وتلے دے له کاره
 پر وجود ئې غرونہ غرونہ خور پراته دې
 په دې خورو که د لو ساعت دپاره
 شي-خواري د دغه تندي هه-ور ګډه
 دے دې دغه خواري و زغمي يه نره

خو شېبې وروسته چې سا شي تر ده تېره
 بل جهان ته د دنيا تر پوله واوري
 د جنت اوبله به حوري ور ته راوري

* * *

ما چې واوريدي د حوان دغه خبرى
 شوم غور غور ور ته او هر خه را نه هېر شول
 تر هفو چې يو حل بیا ده و خپل آس ته
 پونده ور کړه او ور ګډ شو د جنګ اور ته
 چې ور ګډ شو نو زه بېرته شوم را وينه
 د رښو ستړکو له دغه درانه خوبه
 او چاګله مې په ورو ورو کړه را پورته
 دواړي شوندي مې په مينه ور نزدي کړي
 د چاګلي هفه خلله مې په ناز بسکل کړه
 چې وي شوندي بسکلي حوان ورباندي اينسي
 خومره خور و خدايه دغه خوب د ويني

* * *

دوه مړی

قبر یو تیار بده او مړی دوه وو
 مړی دوه وو او په وینو دواړه سره وو
 دا یوہ ته کتل خلکو لې په کرکه
 د دا بل نې درناوے کاوه او ټولو
 دا ویل په درناوی دا سرمه ارزی
 ده په نره په دبسمن پسی و تللې
 ککری به نې تری کور ته واي را وړی
 که تکی ور سره خپلو نه واي کری

* * *

دا سرمه، دا چې کېدہ نې اوں ستاینه
 ده یو خو ورخی له مخه وه را وړی
 هغه ناوي چې د ده د زړه ټوته وه
 خو د زړه له دې ټوته سره ده دله
 دا مهال پاته کېدای نه شو تر ډېره
 ټروان په خپل دبسمن پسی له کوره

چي نې سر له خپله خانه سره راوري
 خو تر تگ وراندي يو دود پوره کول و
 دود و دا چي د دي خلکو عقیده وه
 چي سړے چي د دبمن پر طرف باندي
 په دي نيت وزي چي جنگ ورسه و کري
 نو کوم غشي چي نې وي پسي اخستي
 په هنو کي دي يو بنه غش کري غوره
 او په کور کي دي د دغه غشي خوکه
 د يو چا د تن په غوبه کي کري بسخه
 د دي زخم د نارو درملو کار دي
 د خپل کور نورو وګرو ته ور پړېدي
 دې دي واخلي په دبمن پسي دا غش
 او دا غش، دا چي خوند ئې دې کتلې
 د انسان د تن د سري او خوردي غوبني
 دا چي کله پر دبمن باندي ور خلاص شي
 د هغه غوبني ته سم رسوي خان خپل
 کېدای نه شي چي خطا کاندي نبان خپل

چي تر تگ وراندي دا دود پوره کول و
 نو په دا دي سري غونبت چي ژر تر ژره
 په خپل کور کي دخپل غشي خوکه سره کري
 د يو چا د تن په سره او خوره وينه
 خودي کار ته چا خان نه شو تينکولاي
 پاي د ده بنايسته ناوي ده ته راغله
 او ويل نې ستا دبمن غوارم چي ورك شي
 د دا کار دپاره يم دي ته تياره
 چي دا غشري دي زما په زره کي بسخ کري
 د زرگي په وينه ژبه ور خوره کري
 چي يو خل نې د دي ويني خوند تر خله شي
 له دا پس چي نې پر چا باندي ور خلاص کري
 ده به زره ته د هغه رسوي خان خپل
 کپدای نه شي چي خطاكاندي نستان خپل

* * *

چي نې واورده د ناوي د خبره
 دا سرمې بې اندازې زيات شو خوشحاله
 په زرگي خونې و نه لاره هيش کار هم

په ورانه نې د هغې غشې ور بخ کړ
 د دې غشي چې په وينو خلله خوره شوه
 هله ده له خپله حانه سره واخت
 ژر د خپل دبمن په بنکار پسي روان شو
 د مېرانۍ په لوي کار پسي روان شو
 چې د ده د زړه توته وه هغه ناوي
 د ورانه له دغه زخمه سره دلته
 تر شا پاته شوه په کور او په کاله کې
 د دې کور، د دې کاله او د دې سیمې
 خلک وو په دې باور چې په امان وي
 جنکیاله د جنګ په وخت تر هغو پوري
 چې ئې بسحه وفاداره وي په کور کې
 کوم سړے چې په دبمن پسي وي تللې
 خپله بسحه ئې په کور کې وي پري اینې
 که دا بسحه دغه وخت خیانت و کړي
 د پردي سري لاس پړېږدي و خپل حان ته
 نو مېړه به ئې ارومرو په جنګ کې
 وړل کېږي د دبمن په ګزارونو

کوتل کېږي به ئې تن په گزارونو

* * *

دا سرے چې د دېمن په بکار روان و
 نو تر شا ور پې پاته وه په کور کې
 فرشتې غوندي سېچلې پاکه بسحې
 او هم دغې يو غشې ور سره و
 چې په خوکه کې ئې مرګ د دېمن پروت و
 د دا هسي نېکمرغى په مهال ده ته
 په خرگنده توګه هیڅ خطر هم نه و
 مګر کله چې د دېمن ته مخامنځ شو
 هغه وخت ئې نه دا خپل غشې په کار شو
 نه ئې ورغله په بنه وفا د بسحې
 د دېمن له لاسه ژر په وینو رنگ شو
 دغه جنگ د ده د ژوند آخري جنگ شو

* * *

چې دا جنگ د دې سري آخري جنگ شو

او د ده مړئ ئې سور په وینو راور

- نو دا چېغه شوه له هري خوا را پورته

چي د ده بنايسته ناوي بپوفا ده
 ده چي کله په دبمن پسي و تللع
 هغه حان ته د بل چا لاس ده پري ابني
 حکه سر دغه غريب و خور په جنگ کي
 د داهسي کار سزا په کانيو مرگ ده
 خوترا ديسي مرگ نې وراندي دا حق هم شته
 چي وروسته ارمان نې مور سه ور پوره کرو
 او د دي وروسته ارمان بل خه کيداي شو
 بي له دي چي په کوتلي سر دا کله
 د رندو او د کنو له دنيا درومي
 نو شي کوزه له خاوند سره ملکري
 یوه قبر ته او کور د دواړو یو شي
 دا سبب و چي کوم وخت په درنو کانيو
 خلکو و وړله دا مظلومه بنځه
 د دي مړئ نې هم هغه حای ته راوده
 چي و پروت پکي د دي د خښتن مړئ
 او س نې دلته لوي و کم په ننداره وو
 قبر یو تيارېده او مړي دوه وو

لاروے

را روان و لاروے له لري خایه
 را پري کري نې وه دېره لویه لاره
 د دا کوم مزل په گرځ چي نې مخ پت و
 دا د ده لومړے مزل نه و په ڙوند کي
 نور هم دېر و گرځدلې په جهان کي
 وي تر مخ نې تېري شوي دېري پېښي
 خو دا رنګ ھرانوونکي بله پېښه
 چرته هم په مخه نه وه ورغلې
 لکه دا وخت چي نې و د سترګو مخته
 پروت د شنو او د سپېرو کانو په منځ کي
 يو باچا په خپلو وينو کي بېهونه
 خادمان نې شا و خوا ور ته ولاړ وو
 کتل ټولو په مرو سترګو و يو بل ته
 يو هم دي ته تيار نه و چي له محکي
 دغه خپل خورمن باچا کاندي را پورته

د تمام اولس بابا کاندي را پورته

* * *

لاروئ و را روان له لري خايه
 خپل مزل نې واھه ورو ورو مخ په وراندي
 چي نې دغه نداره مخي ته راغله
 دلته و کتل ده هر شي ته په غور
 په يوه خبره باندي خو سم پوه شو
 چي باچا پر دي غريجه لاره باندي
 د آسونو گادي وه روانه کري
 گادي ده گوره چي خه رنکه اوښتي
 ده نې ده پر محکه باندي غورحوله
 خوپه دي باندي نې هيئح هم سر خلاص نه شو
 چي دا دومره خادمان ور ته ولاړ دي
 دي خبri ته دوي ولی تيار نه دي
 چي ورو دانګي د خپل بادار کومک ته
 کري په غېږ کي نې را پورته ژر تر ژره
 بيا نې و رسوي کور ته ژر تر ژره

* * *

لاروئه و را روان له لري خائيه
 خبر نه و چي د دي خلکو په فکر
 باچا داسي مبارک او پاک سره وي
 چي تر ده پوري دا نور وگري وارد
 دېر خيرن او دېر مترن ګنلي کېري
 چي تر خو پوري د ده خپل امر نه وي
 تر هفو هيڅوک هم دا کولاي نه شي
 چي نې پاک او مبارک تن ته لاس وروړي
 که نې وروړي نو دا وي داسي يو جرم
 چي سزا نې د قانون له رویه مرگ ده
 هغه خوک به وژل کېري په هر حال کي
 چي نې ګوتني له باچا سره وي نښتي
 که ونه وژل شي خان په خه چل خلاص کري
 نو د دي سري سزا به تول اولس ته
 ور کوي د آسمانونو باچا داسي
 چي راحي به يو دېر لوي عذاب ورباندي
 وي به تول بيا د بلا تر ګزار لاندي

لاروئه و را روان له لري خايه
 په ليدو ئي د دا هسي خادمانو
 دواړي سترګي شوي په اور د قهر دکي
 خو په خله ئي هیڅ هم و نه ويل چا ته
 چي توبنه ئي وه په شا پوري ترلي
 له هغې ئي د اوبو پتک را واخست
 نور ئي واړه شيان کښېښوول پر محکه
 او په بېړه د باچا خوا ته ور تېر شو
 په داده زړه د هغه و سر ته کښېښوست
 دغه وخت چي ئي د دوو سترګو په وړاندي
 په سرو وینو رنگ دا کومه ننداره وه
 دا د ده د ژوند لوړۍ ننداره نه وه
 ده دا رنګه نور هم ډېر خه وو لیدلي
 خکه اوس د دغه خپل پتک په مرسته
 په لړ وخت کي په خپل کار کي برباله شو
 په کوبنښ د ده باچا په هوبن کي راغه
 د دي ټوي اوسل بابا په هوبن کي راغه

لاروئه له لري خايه و راغلے
 په کومک نې اوس باچا په هوبن کېي راغع
 باچا و کتل يوې او بلي خوا ته
 چي ورو ورو ور ته خبره شوه خرگنده
 نو نې وکړ خادمانو ته دا امر
 چي ما و رسوئ ژر خپلي مانۍ ته
 اجازه چي خادمانو وته و شوه
 هغه وخت نو لاروئه دي ته هړان و
 چي دا خلک خو تر اوسيه تیار نه وو
 چي باچا له سپیرو خاورو کړي را پورته
 مګر اوس ورباندي دا رنګه کړیوې
 لکه ټول چي پښکان د دي خراغ وي
 وس کوي چي ژرنې یوسې خپل محل ته
 بیاني بوت لاروئه هم ور سره هلتہ

* * *

لاروئه له لري خايه و راغلے
 اوس مېلمه و د باچا په لُوي محل کېي
 چي زخمونه د باچا د بدنه حور شول

نو پر دې خبره باندي غور و شو
 چي کوم چا چي د باچا بي اجازته
 د هغه وجود ته خپل لاس ده ور وړئ
 دا مهال په کار ده خه ور سره و شي؟
 د قانون له رویه وه خبره سپينه
 بله هیڅ چاره ئې نه وه بي وژلو
 چي باچا نې و د مرګ له خلې ڙغورلے
 د مرګ خلې ته اوس هغه پوري وهل و
 پر تخته باندي د دار پورته ولاړ و
 او زندې ئې وه تر غاري رسپدلي
 باچا لاندي و ولاړ، ور ته ويل ئې
 چي ستا بنه به تر قيامته مور هېر نه کرو
 یو په دا چي زه دې خلاص کرمه له مرګه
 بل دا اوس چي دلته ته قرباني کېږي
 ستا د دغې قرباني په برکت به
 دا خطر شي د دې قام له سره لري
 چي راحي به یو دې لوي عذاب ور باندي
 وي به واره د بلا تر هزار لاندي

یو سر په یوه غمی

ماشوم زُوی د هغې کوندي چې حلم شو
 د دې وړ شو چې د پلار میراث خوندي کړي
 نو دې مور هغه پېسي په ګوټو وړ کړي
 چې له پلاره ئې په مرگ وي پاته شوي
 پر دې کوندي که هرڅو خواری او لوږي
 وي راغلي د کوندتون په دغو شپو کي
 دې وړ وړے دې پېسو لره لاس نه و
 وي له خانه ئې لا هم پتني ساتلي
 چې وخت راغع نو یتیم زُوی ئې خبر کړ
 د مرءه پلار دا امانت ئې په لاس وړ کړ

* * *

امانت چې د مرءه پلار دغه حلمي ته
 په لاس ورغ، دا وخت نو هغه وخت و
 چې چنګیز او د هغه درنو لښکرو
 وطنونه و په مخه دا اخيستي

اوَبُول نِي پِه سِرو وِينو اولسونه
 دا مهال نِي د دُوي خاوره وَه پِه وَراندي
 د دا هسي لُوي لبَكر يوه دسته شوه
 يوه وَرخ د دُوي پِه سيمه هم وَر گله
 او لکيا شوه پِه لوْتلو، پِه وَرلُو
 پِه لِر وخت کي نِي سپيری کري دېري هېني
 چي هر خه پِه لاس وَر تلل هغه د دُوي وَو
 دېر مالونه نِي را غوند کرل لور له لوره
 خو له چا سره چي نغدي خه پېسي وي
 هغو تولو د دې کوندي د زُوي رنگه
 له دېسمه کرله پِته دغه پِنگه

* * *

چي له چا خخه دا پِنگه دُوي کره پِته
 دا د هغه لُوي لبَكر يوه دسته وَه
 چي د دُوي هېواد نِي تول وَلاندي کړئ
 وَ باچا نِي هم له تخته غورخول
 دلته هلته هغه حفاست پِه تېښته تېښته
 دوه زامن د دې باچا پِه دا ناورين کي

د دُوي سيمي ته را و رسپدل داسي
 چي د پلار د خزانې دېر زيات غمي نې
 هم له خانه سره را وړل مګر دلته
 دواړه ورغلو په لاس د يرغلکرو
 هغو تېره کړه چاره د دُوي پر غاره
 تري قبضه نې کړل دا بسکلي غمي واره
 * * *

دي دبمن لره چي ورغلل په ګوتو
 دغه هومره به غمي، نو هغو وکړ
 دا اعلان چي دُوي له دي خایه روان دي
 خوتړک وراندي یو کار لري په نیت کي
 هغه دا چي دغه بسکلي غمي خڅ کړي
 دا غمي که وو هر خو د ګرانۍ بيسي
 دُوي ور و لګول خلکو ته ارزانه
 خلکو و ګنه دا په خپل خپل فکر
 چي ليدلې دي تاتارو هیڅ هم نه دي
 یه ارزښت د دي غمييو خه پوهېږي
 دا په نغه پېسه باندي خوشحالېږي

که خوک نعده پېسه دُوي ته په لاس ور کړي
 نو بیا دا خبره نه بنکارېوي ګرانه
 چي دا ټول غمي تري واخلي په ارزانه

* * *

په ارزانه چي غمي خرڅېدل پهل شول
 نو د دېرو خلکو زړه ور ته فرم شو
 چي نې وي خپلي پېسي پتني ساتلي
 د غميو سوداګرو ته نې راوري
 مخ په مخه نې سودا ور سره و کړه
 چي نې بيه د یوه غمي درلوده
 هغه واختست یو غمې او تري روان شو
 چي څلور غمي به کوم چا اخسته شول
 د هغه به وو څلور غمي په لاس کي
 په دې رنګ دله خبره وه تر وسه
 چا چي خومره وس درلود په هغه شمېر نې
 غمي اخستو او ووت به له میدانه
 پاى د کوندي زوي هم خپلي پېسي راوري
 کوم غمي چي اخستل د ده په وس وو

هغه دوه يا خلور نه وو، پوره لس وو

* * *

يرغلگرو چي غمي ارزانه ور کړل

په دې چل نې هغه خلک تول معلوم کړل

چي پېسي نې وي له دُوي پتني ساتلي

په دې خيال چي خوک ييا دارنکه ونه کوي

يو خل بيا د دُوي له اړخه اعلان و شو

په اعلان کي نې ويل چي موږ تاتار يو

په خپل ژوند کي موليدلي هيشخ هم نه دې

په ارزبست باندي د شي سم نه پوهېږو

د دې خپلی نالیده ورخې له لاسه

په ارزانه تول غمي را خخه لارل

دا غمي په ګرانه بيه بېرته اخلو

د یوہ غمي په ځای کي به هر چا ته

ورکوو پړکړئ سر د انسان دلته

په دې رنګ نې بيا سودا کړله روانه

چي د چا کرد به هر خومره غمي وو

په هغه حساب به دُوي د تبع په خوکه

د همدغه کور د خلکو له بدنه
 بېلولې كىرى او بىا نې بېرته
 د همدغه کور تر تولو مشر کس ته
 د غميو په بدل كى ور كولي
 چي د كوندي كور دا سوداگر راغل
 د هغى د زُوي سر يو او غمي لس وو
 سوداگرو ويل دا سر داسى سر دە
 چي قيمت نې تر يوه غمي دېر زيات دە
 په يوه غمي نې نه ور كوو چا ته
 خرخوو نې په پوره لسو غمي
 بىا ئې پې كى دغه سر په تېرە تۇرە
 لس غمي ئې له دې كوندى كۈل تر لاسە
 او د زُوي پېكىرە سر ئې په لاس ور كى
 د هغى تر خُلى ختلى سوي چىغي
 او ويل ئې زه يە خومره بد نصىبە
 چي پېسى مى وي تول عمر خوندى كرى
 په هفو مى نن د خېل بچى سر واختى
 پر وبو مى د وير خومره لۇي غر واختى

حُلْمَه سردار

چي د مرگ په سفر تللي وو کوم خلک
 و هغو ته هم لېړل دُوي پېغامونه
 او د قام د هر وګري دا باور و
 چي دا هر یو پېغام مرو ته سم رسپږي
 د ژونديو په احوال هغوي خبرېږي

* * *

د غو خلکو چي به تل د مرو جهان ته
 په خه توګه ور لېړل خپل پېغامونه
 هغه دا وه چي د مړه نوم او نبان به
 د دې قام سردار استازی ته ور وښوو
 له دا پس به ئې پېغام په خو خو واره
 ور ته واوراوه ورو ورو په خوره ژبه
 چي استازی به ئې هر یو تکه یاد کړ
 نو سردار به اشاره وکړه جlad ته
 -او جlad به ئې سر و واهه په توره

په دې توګه به استازه د ژونديو
 ور دنه شو د تللو ويړ جهان ته
 چي خپل مره ته پېغام و رسوي هلتله
 مګر کله به بیا پېښي دوي او درې وي
 نو سردار او د ده قام به فکر وکړ
 چي یو کس دا سمی نه شي رسولاي
 داسي وخت به د یوه پر حای دوه تنه
 دوی لپول د مرو جهان ته له وطنه
 * * *

بیا چي کله د سردار عمر آخر شو
 نو تو مونه ئې لو مخکي خپل زوی پوه کړ
 چي زه حم د مرو جهان ته په دوه لاسه
 قام، رمي، ورشو، رغونه، غرونه، سمه
 هر خه ستا دي او و تا ته پاته کېږي
 زما حق که شته نو دومره دے چي هلتله
 د دې حای د هري پېښي خبر مومم
 را رسېږي هم استازه هم پېغام ستا
 لمانڅل کېږم کله کله په سلام ستا

چي خلم سردار د پلار پر گدي کښنوست
 نو د پلار وروستي خبره نې په ياد ود
 چي هر حاى به يوه نوي پښه و شود
 د هغې حال به نې تول استاوه ده ته
 تر هنو چي يو بل قام له بلي مهکي
 د دوی خاوي ته راننوت په زوره
 چي خلم سردار پر خپله خاوره باندي
 مخامخ شو د دا هسي دبمنانو
 چور، چپاو، يرغل، تالان، لوت او تبری ته
 نو د خور او زحمي شوي پرانګ په رنګه
 قهر واخت او د جنګ چيغه نې وکړه
 جنګيالي د قام نې تول شا ته را غونډ شول
 له غليم سره نې داسي جنګ روان شو
 چي په وينو کاني بوتي تول کړ شول
 پاي راغلي يرغلکر تېښتني ته اړ شول

* * *

چي راغلي يرغلکر په تېښته لاړل
 او په سيمه کې کراره کواري شوه

نو حُلْمي سردار ته بیا پلار ور په ياد شو
 زړه ئې غوبست چي بیا ور و لېږي استازه
 خو دا حُل کار د یوه استازي نه و
 دلته وي دومره خبری پېښي شوي
 چي یوه استازي نه شوي رسولۍ
 دغه کار لره په کار وو دېرو سرونه
 ځکه دېر مريان را غونډ کړل ده خپل مخته
 چي هر یو سم په خبره باندي پوه کړي
 کړي بيان و هر یوه ته یوه پېښه
 دغه پېښه کړي په زده تکه په ټکي
 بیا ئې یو په بل پسي واستوي پلار ته
 دا سی ولېږي تول حال زاره سردار ته

* * *

چي حُلْمي سردار را غونډ مخته مريان کړل
 هغه وخت جlad هم ټبغ په لاس ولاړ و
 د ده خنګ ته او کتل ئې دې سرو ته
 چي یو خيال ئې په مغزو کې را پېدا شو
 هغه دا چې که دا هر یو سر قلم شي

دا هر کس لار شي د تللو و جهان ته
 زور سردار به په دي خومره په عذاب شي
 چي وي جوره ور ته داسي گنه گونه
 او له هر يوه ده روغه قصه اوري
 باني دا خبره داسي شي اسانه
 چي حلمي سردار ته هر خه ور معلوم دي
 هره پښه نې په ذهن کي خوندي ده
 دا مریان چي به کوم کار کوي په تولو
 ده هغه شي په يواحئي سر کولاي
 ده ده لار شي په يواحئي سر خپل پلار ته
 زمور حال دي یوسېي تول زمور سردار ته

*: * : *

د حلمي سردار د تګ دغه کوم خیال چي
 را پیدا شو د جlad په ککري کي
 دي ساده وکري داسي و گنه
 چي بس ده د اسانۍ دغسي لاره
 کړه پیدا چي د بل چا ور ته پام نشه
 د زاره سردار د حق ادا کولو

په دې کار کي نې له حنډه کار وانه خست
 شورا وراندي او په رپ کي نې د سترګو
 د حلمي سردار سر و واھه په ٿوره
 د هنه د وينو داري شولي پورته
 کوم مریان چي وو ولاړ په دغه حائی کي
 هغوي پوهنه شول چي خوب ده دا که وينه
 یو گرم داسي درنه چپيا خوره شوه
 لکه وي چي کائنا تو سا نیولي
 او بیا پورته شو یو شور، زوب او ناري شوي
 مریان تول پر دې جlad باندي را مات شول
 په وهلو په کوتلو نې ور مات کړل
 په پوستکي کي دنه تول هدوونه
 او په ډېره ناروا توګه نې مرکړ
 هغه خوک چي دُوي نې واره په دې حائی کي
 وو د مرګ له درنو ڙامو را ايشتلي
 دا مریان، دا چي دده ترسراوس تېر شول
 ده دې تولو ته و نومه ڙوند ورکړئ
 که ده نه واي اوس به هري واي یو مرئ

رومبے باران

د گوليو دا باران وروسته باران ده
 چي نن زه ور سره دلته مخامخ يم
 دا باران را يادوي هغه وختونه
 چي په ژوند کي په ړومبي حل پر ما باندي
 وېروونکي سري ګولي وي اورېدلې
 زه ماشوم وم په هیڅ شي مي سر خلاص نه و
 له خپل حان سره مشغول ومه په لوبو
 کړي خپلوانو د توپکو خلې را خلاصي
 تري را و وتي لمبي او دزهار شو
 را روانې شوي ګولي زما و خوا ته
 لکبدلي دلته، هلتله، مختنه، شا ته
 زه د وېري څو واختسم په مخه
 سوي چيغي مي له ستوني شوي را پورته
 خبر نه وم چي د دوى دغه نيت نه ده
 چي زما وجود غلبېل کړي په ګوليو

دُوي دا غواړي چې په دغه ماشومتوب مي
 د توپک له دز او دوز سره اشنا کړي
 د ګولی وېره مي و باسي د زړه نه
 او دې حال ته تنها زه مخامنځ نه وم
 دلته دا له هر ماشومه سره کېږي
 موخيه داوي چې دا رنګ به زرور شي
 د زمرې جنګ ته به حې چې کله ستر شي

* * *

د ګوليو دا باران وروسته باران ده
 دا باران رايادوي هغه وختونه
 چې خپلوانو را ته سم کړل توپکونه
 او ګولی شوي را روانې زما خوا ته
 هغه وخت هم لکه نور وختونه تېر شو
 خو د دغسي وختونو وېره پاټه
 د سري په ککري کې شي دا رنګه
 چې تول ژوند یا ترې حان نه شي خلاصولي
 دا د ذهن د یې شمېره دېوالو نه
 شا ته وي چرته دا رنګه غلې ناسته

چي سري ته نې پخپله پته نه وي
 او هغه نې په دا رنګ بې خبری کي
 همېشه پوري وهی او ور پسي وي
 تل کوي ورباندي دا رنګه کارونه
 چي کوونکه نې په اصل سبب باندي
 خبر نه وي خو کوي نې، بس کوي نې
 لکه مور چي تل لکيا يو سره وڙنو
 يو خپلوان خو وهو يو د بل سرونه
 خبر نه يو چي دا ولې سره وڙنو
 او وهو ولې دا يو د بل سرونه
 په خپل کاني کوتوا خله خپل سرونه
 * * *

د گوليو دا باران وروسته باران ده
 دا باران را يادوي هغه وختونه
 چي خپلوانو را ته سم کړل توپکونه
 په دې نیت چي ما په دغه ماشومتوب کي
 - د توپک له ډز او ډوز سره اشنا کوي
 د گولي وبره مې و یاسي د زړه نه

چي بيا وروسته زرور غوندي خلم شم
 په خرگنده د دوي دا هيله پوره شوه
 زه خلم شومه او داسي زرور شوم
 چي په سيمه او اولس کي چي به چرته
 خوک پياوره او تو تولو زرور و
 نو هغه به و اغزه زما د سترگو
 وم لکيا به چي ور مات ئي کرم لاسونه
 ژر تر ژره ئي را پريپاسم له برمه
 او زياتره به په دي کي بریاله وم
 مګر اوس چي ور ته گورم داسي بنکاري
 چي په ما کول دا هر خه هغي وېري
 چي زما د دي خپل ذهن په دنيا کي
 گوره چرته د دېوال شا ته وه غلي
 دغه وېره وه د سرو گولي وېره
 دا گولي هغه گولي وي چي خپلوانو
 اورولي وي پر ما په وروکوالی
 د خپلوانو د توبک او گولي وېره
 را پسي وه نوي په دا به مېري يه خيال کي

وو همېش د دغه خپل اولس وګري
 دا وګري مي همه واره خپلوان و
 دا خپلوان که به تشن لاس وو خونوبه ووه
 که په کور کي به د چا چرته توپک و
 نو بیا ما لره خوب نه راته په شپه کي
 وس مي دا و چي توپک ورته پیدا کرم
 وخت ورنه کرم چي دے وار کاندي له مخه
 خله د خپل توپک پر ما کاندي را خلاصه
 تري را اوزي سري لمبي او دزهار شي
 را رواني شي گولي زما و خوا ته
 مخامنځ مي یو خل بیا کاندي بلا ته

* * *

د گوليو دا باران وروسته باران ده
 دا باران راولي خيال ته دا خبره
 چي دا سترې تنه ما ته پېښه نه ده
 دا اولس داسي اولس ده چي ده خلک
 وي لکيا پکي دا رنکه لکه ما چي
 د خپلوانو خلاف بیا ټن سنگر ونيو

د توپک خُلَه می هغو ته کرله سمه
 هغو هم په دغه ڙبه جواب را کړ
 اوروي می سري گولي پر سنګر باندي
 د گوليو دا باران وروسته باران ده
 بيا بل دا رنگه باران ليدلاي نه شم
 اجل واژه خُلَه ولار ده زما مخته
 په بدن کي می گولي ده لکبدلي
 دا گولي داسي کاري ده لکبدلي
 چي اړتیا به نوره دي ته پاته نه شي
 چي به بيا خوک اوروي گولي را باندي
 د گوليو دا باران وروسته باران ده
 دا وروسته باران په دغه وروستي وخت کي
 را ولی هغه ډومې باران و خیال ته
 چي خپلوانو می گولي را اورولي
 را ته سم وو توپکونه، دزهار و
 زما زړه لاندي تر غرونه غرونه دار و

* * *

كتابتون

د دې منظومه و زني

په دې کتاب کي راغلي هره منظومه چي له کوم زني با
خخه را تو کېدلې ده هغه که خوک کتل غواړي نو په لاندندیو کربنو
نې کتلاي شي

۱. وور سر: امير تعمور چي کله بغداد ونبو. هغه مهال س
قېوبدل و لبکريانو ته نې امر وکړ چي هر بو دي د بغداد د ټوہ اوسبدو
ېږکړئ سر راوري بس بیا خه و لبکريانو ټولو سرونه وهلو ته ملا ترلي
د بغداد خینو سپدانو، عالمانو او شېخانو د پناه دباره په خه دول د
پناه دربار ته خان و رساؤه هفوی پناه و موندله او له دغه آفته په امان شې
محمود حکيمی / هزار ويک حکایت تاریخي (خلورم توک)

۲. د دې منظومه کي چي سختري یو تر بل به
په پښني ټولنه کي چي کوم شيان د دغسي سخترو زېړندويه وي په
کي د توپک نوم تر ټولو له مخه راخې خکه خو ویل کېږي چي توپک
دي رانه مخ شه مه شا

۳. د وني ۵۵: په دې منظومه کي چي کومي پښي
شوي دي دا ټولي تاریخي پښي دي او ما د فارسي زېږي له هغه
کتاب خخه اخني دي چي نوم نې ده زندگي پر ماجراي نادرشاه او
وليکونکۍ نې دكتور محمد حسین میمندي نژاد نومېږي

۴. د مار سر: کله کله مور د خینو پوهه خلکو له خلی
چي بنه ده چي یو د بل د زړه په حال نه یو خبر او دا خبره سمه به
ده چي د خلکو په زرونو کي کله کله داسې خواهشونه پت وي چي
خلک پري خبر شي نو خرمن به نې په ژوند واروي

۵. ايره: د بريطاني نيوگني په ختيخو قبایلو کي چې خوک مار
مر کري نو بیا نې سوخي او ايره نې خنګل ته د تګ په وخت په خپلوا
ښو پوري مړي. دا خکه چې په داسی کولو سره بیا دوي یو خو شېږي
مارانو په امان وي - فریزر - گولډن بو (دریم باب)

۶. زرسوئ: دا قصه د قاضي احمد غفاری له تاریخ نگارستان
نخه محمد احمد پناهی سمنانی په خپل فارسي کتاب 'چنګیز خان' -
نهره خون ریز تاریخ کې رانقل کري ده. او له یوی تاریخي پېښي خخه
نظم جورولو په خاطر ما خه لې غوندي بدلون پکې کړئ ده.

۷. دریم زوی: ژوند د یوه داسی داستان په خبر ده چې خوک
حمق نې اوروی شروشور پکې دیروی خو معنی هیڅخ نه بندی - شبکپېر
مېکېث - د پنځم ایکټ پنځمه ننداره.

۸. بلا پر بلا واوبته: انسان په هر خه کې نوئه وال خوبسوی
دی حده چې جاپان په یوه رنګ له سزا ورکولو خخه هم خوا توري شي کوم
ې پاخه جاپان او په خپل دغه هنر کې کمال ته رسپدلي واکمن نېر شوي دي
نو د سزا ورکولو هم نوي طربېي را ایستلي دي. چې یوه نې
داکټر مېھندي نزاد په حواله په دی منظومه کې په لې بدلون سره خای شوي ده.

۹. خوب: له شلو کالو راهېي یو انځور کله په یوه او کله په
نه زما ذهن ته راخېي خو زه نې له نظم کولو دده کوم اوں چې مې
خل بیا ذهن ته راغې نو زړه را ته و ویل چې پړی نې دده چې
ستونکې هم دغه وبروونکې خوب در سره و وینې

۱۰. د ړندو ګزار: ..... چې د یوه نوي عمارت د تاداو
ښوولو په وخت به نې یو ژوندې انسان د بنیاد تر تیوه لاندی کړ او د عمارت

دېوالونه به نې ورباندي پورته کړل. عقیده به نې داوه چې دا دول به دا بنیاد
تینګ او عمارت به پایپداره ابتدې شي - فریزر - گولډن بو (اتلس مېتاب)

۱۱. خواست: ..... چا چې د بناړ ساتنه په ګلکه کړي ووه هغه
څلور زره تنه وو ..... تمور هغوي بخلي وو او لوړه نې ورسه کړي ووه
چې په بناړ کې به وينه نه توېبوي. خو ګله چې بناړ په لاس ورغه نو دغه
څلور زره تنه نې ونيوں. د وينې له توېبولو خو نې قسم کړئ وو نو دوی نې
په هغه خندقونو کې واچول چې دده په امر کندل شوي وو. داسي نې
هغوي ژوندي په ګور دنه کړل - محمد احمد پناهي

تمورلنګ - چهره هراس انګیز تاریخ (الس فصل)

۱۲. عذاب: ..... د دغه ټابو خاصو خلکو مانه و ویل چې
(تر اسلام راولو دمخته) د دې خای کومو خلکو چې به پېغلي لوڼي
درلودي هغه به هره میاشت قرعه سره اچوله. د هر چا نوم چې به
را وخت نو هغه به خبله سمه سنکار کړي لور هغه پېږي ته ور استوله چې
..... هره میاشت به یوه شې په سمندر کې راخړګندېدة. سهار چې به
خلک د سمندر د غاري هغې بتخانې ته ورغلل چې بیکاه دوی پېغله ور
استولي ووه. نو پېغلي به ژوند او پت دواړه له لاسه ورکړي وو. او مړے به نې
دوی را واخت - د ابن بطوطه سفرنامه. (د مالدېپ د ټابو ګانو بيان)

۱۳. سورستوګه: درانه مثر پوهاند عبدالشکور رشاد په خپل
بوه اثر "تبروتني" کې د خینو نورو لیکونکو نر خنګ د اروابناد غلام محمد
غبار هغه تاریخي تبروتنه هم په ګونه کړي ده. چې د میرافغان نور
محمدخان علیزې دقام په باره کې نې کړي ده. د دغې لیکنې پېل استاذ
د نادر افشار په ذکر سره کړئ ده. او د هغه د ظلم په اړه نې یو خو کربني
لیکلې دي. د استاذ دغه خو کربني زما د دې منظومي تومنه ده.

۱۴. شاگرد: د خینو خلکو خیال دے چې د حضرت خضر په بته ګونه کې هد نشه. خکه نو دغې خلک چې د روغبر دباره چا ته لاس ورکوي د هغه پر بته ګونه باندي د دې دباره زور راوري چې بې هده خو نه ده که داسي وي نو مطلب به نې دا وي چې خضر په لاس ورغلې ده او د خضر په وسیله د سري د زړه هر مراد پوره کېدای شي.

۱۵. یو رسم: دا رسم نه تش د پښتو په خینو سیمو کې تر دی نزدی وختونو پوري تر سره کېده. بلکه د پښتو په خینو ګاونډیو قامونو کې هم موجود و. بله دا چې پوهانو چې د دنیا دودونه او رسمونه را غونډ کړي او په کتابونو کې نې خوندي کړي دي. له هغو څخه خرګندېږي چې د دا کوم مقصد دباره چې پښتو دغه رسم تر سره کاوه. د هغه د ترلاسه کولو په نیت د نړۍ په بېلا بېلو سیمو کې دې ته ورته بشماره رسمونو وجود للح ده ما یو خل پخوا هم دغه رسم د پابند شعر په شکل نظم کړئ او چاپ کړئ و. خو بیا مې له خپله کلامه ایستلې و. اوں نې یو خل بیا په دې نوټي شکل په دې نظم کوم چې زموږ له موضوع سره سمون خوری.

۱۶. اووم سر: د فیوتا وحشی قبایلوبه قاتل ته د اتل په سترګه کتل په دیرو قبایلوبه کې نجونو له هغه چا سره واده کول نه خوبنول. چې په روا با ناروا توګه به نې خوک نه و وزړ د سرونو د بنکار رواج خو لا تر اوسه هم په فلپاین کې شته. په د غسى بنکار کې چې به چا تر تولو زیات سرونه راول. هغه چې به بیا د کلې پر کومه نجلی باندی ګونه ایندوده نو هغې به په دې هيله ورسه دیر په خوشحالی واده کاوه چې له ده نې ګوندي سري وزونکې زامن وشي - ول دبورانت - د انساني تهدیب ارنقاء (خلورم باب)

۱۷. د سرونو دوه خلی: د کش په بیار کې د شیخ شمس الدین فاخوري په نامه یو پېرو ف حس خلکو نې دیو زیات درناوے کاوه.

وبل کېړي چې تېمور دېر د مفلې په حال کې د خپل تن جامی خوشې
کړي او په دغو پېسو نې یوه بزه واختنه بیا نې د یوه پړي یو سر د بزې
په خاره کې او بل نې په خپله خاره کې واچاوه او بزه نې دا دول د دغه
شیخ دربار ته ور وسته ..... او هلتنه د شیخ پېسو ته ور ولوبد ..... شیخ چې
دا هر خه ولیدل نوونې وبل چې دې سري چې هر خه لول هفه نې موږ
ته راول. او له موړه چې خه غواړي (د مخکې د مخ باچه) نو هفه
د خدای په در کې د غوماشي د وزر برابر هم نه دې پکار ده چې موږ دے
نا اميده نه کرو بیا نې لاس پورته کړل دعا نې ور ته وکړه له دغې ورخې
پس تېمور ته د بخت مخه شوہ - محمد احمد پناھي

تېمور لنگ - چهره هراس انګېز تاریخ (شپږم فصل)

۱۸. ګوډه پېغله: دېر خله داسی کېړي چې یوه اورېدلې قصه زما
نوره بېخې هېره وي. تشن یوه نوته لې داسې وي چې وخت نا وخته ذهن نه
راخې په د غسي نونو کې یوه دا هم ده چې یوه ګوډه هوسې کله کله په
داسې حال کې زما د ذهن پر پوده باندي را خړګندېړي چې یو بنکاري پر آس
باندي ور پسي وي او چل نې نه ور باندي جوړېړي چې بنکار نې کړي.

۱۹. خط: د دې منظومي بنسټ چې پر کوم خط باندي
ابنودل شوئ ده هفه خه خیالي با افساني خط نه ده بلکه یو نارېخي
خط ده او د دکتور محمد حسین مہمندي نژاد د کتاب " زندګۍ پر ما
جرای نادرشاه افشار" په پانو کې خوندي ده دلته که پکې تو بو حده خه
کم شوي با زبات شوي وي. نو هفه به هم بس دغومره وي چې د ادب
چوکات نه د یوې تارېخي پېښې د راننه ایستلو په وخت اړتیا ور ته پېښې

۲۰. آخره خاتمه: خوک چې به جنگ ته لار نو د هفه تو بېرته
رانګه پوري به نې د کور د یوه نر خناور وژل د هر چا دباره په کلکه منع و

که چرته به داسی وشول نو بیا دا خبره یقینی ګنله کېده. چې د دغه جنگ ته تللے وکړے به هلتہ د خپل دبسمن په لاس وژل کېږي - فریزر - ګولدن بو (دریم باب)

۲۱. شاعر: د اصفهان د ګلابندی په دوران کې چې پښتنه

(د شاه محمود په مشری کې) له ایرانیانو سره په جنگ وو زه له پل عباس سره نزدی ولار، د جنگ ننداړه می ګوله. یو پښتون می وليد چې نېټه لاس نې پوي شوئه او پر شا باندي را روان و د صفوونو شا نه چې کوم خارونکي ولار وو د هفو خیال شو چې له جنکه تبني. خکه د ده وژلو ته تیار شول ده خپل پوي شوئه لاس ورته را مختنه کړ. خو هفوی نې عذر بیا هم و نه مانه او ورته و نې پيل چې یو لاس که دی پوي شوئه ده نو دا بل خو دې روئه ده په هغه جنگ وکړه. که هغه پوي شي. نو بیا خله لري په خله جنگ وکړه او د دبسمن پرمخ لاري ور توکړه چې خدای ځلا نې عوضونه در کړي. دا ډول نې هغه بېر ته جنگ ته واستاوه - کروسنیسکي - (تاریخ سیاح مسیحي)

۲۲. لعلونه او سکروتی: د هر وطن نولي خزانی به تر هغه

تحت لاندی ګنل کېدې بلکه په ربستیا به لاندی وي هم چې د دغه وطن باچا به ورباندی ناست او دغسي هر باچا هر چرته چې به و په دې وبره به مبتلا او چې د دنيا هر بنامار غواړي چې ده و وهی او دغه خزانی تر خپله تني ورڅخه لاندی کړي. خکه به ئې نوله خانه سره داسی یو هوده ګر سانه چې د دغسي مارانو د غابن پخولو او د هفو د زهر کمولو په چل به پوهبده. دغسي هوده ګر ته به ئې وزیر پيل.

۲۳. پو محکه پروت زړګه: په دې منظومه کې خای کړل

شوي پېښي نولي د تاریخ په کتابونو کې راغلي دي. خو کومه وره پېښه چې د منظومي زنې با نخم ده هغه ما د اردو ڙېي د مشهوره ورڅاني جنگ په یوه کالم کې لوستي وه کالم باغلي محمود شام لېکلې او خو د ورڅاني د دغسي ګنډي د چاپ نېټه مې هر ۵۵

۲۴. اوومه گنبده: د جاھليت په زمانو کي داسې دېر اول نهرو شوي دي چې د قدرت نې وښادی او همدغه راز د قدرت له راتلونکي خوارى به نې تولي د باچا له ذاته سره تولي گنلي او د دغسي او بساديو د ترلاسه کولو او له خواريو خخه د خان ڙغورلو دپاره نې خناکلي لاري چاري درلودي چې د دېرو حال نې موږ د فريزد په ليکنو لوستلای شو. اوومه گنبده هم د همدغو ليکنو پورې بنسټ باندي ولاړه ده.

۲۵. د جنت اوبله: دا خيال وراندي ما په یو بل شکل

کړئ و چې تر همدي عنوان لاندي چاپ شوئه هم و بيا وروسته مي منوخ کړ او خيال چې خنګه په لومري خل زما ذهن ته راغلې و هماشي مي دا دې بيا نظم کړ.

۲۶. دوړ مرۍ: فريزد یوې وحشی قبيلي دا مقوله راوري

چې کله چې د بسکار دپاره توپک دکوي نو گولی نې په توپک کي ترا دمځه یو خل په خېله خل کي اچوه. دا دول به دا خبره یقيني شي چې دغه گولی ويشنلې بسکار به ستاخلي ته راخې او گولی به نه خطاكېږي. د دغسي خلکو دا عقيده هم بيانوي چې کوم خوک چې جنګ ته تللې او بسخه نې تر شا په کور کي پاته وي. دغه بسخه که په دغه دوران کي وفائي وکړي نو جنګ ته تللې مېړه به نې د دېمن په لاس وزل کېږي. دا به د بېوافيې په تور دېري بسخې وزل کېدلې هم.

۲۷. لاروړ: د سیام د باچهانو بدن ته لاس ور ورل يا په

بله توګه هفوی مس کول منع و او که به چرتنه چا دغه کار وکړ نو دا داسې جرم و چې سزا نې مرګ وه همدغه راز د کمبود با باجا یې د له امره چا مس کولاي نه شو. فريزد - گوکلن یو (یو وېشم باب

۲۸. **يو سر په یوه غمي:** ..... او د هغه (جلال الدين) نورو
يو ورونو آق شاه او اوزلاغ شاه د فوجان ولايت ته خان رسوله دلتنه د تاتارو
بوی دنسی په لاس کښوتل هفو دواړه ووژل کوم ګران بیه غمي چې ورسه
هغه د مغلو په لاس ورغلل مغلو دغه غمي د دغه خای په خلکو باندي
ارزانه بیه په دي نیت خوش کړل چې په قتل او کشدار نې بیا بېرهه ورخني
خلي. محمد احمد پناهی - چنگهز - په چهرا خونریز تاریخ (دیارلسم فصل)

۲۹. **خلمر سردار:** د وحشي دور انسانانو به خپني وختونه مرو
په با قاعده توګه پېغامونه لېږل په یوه قبیله کې د دغسي پېغامونو د لېږلو
لريمه دا وه چې د یوه مربي (غلام) مختنه به د قبلي سردار خط ولوست او بیا
نې د دغه خط د لېږلو دباره د هغه سر قلم کړ. که به له سرداره د خط کومه
خه هېړه شوې وه. نو د هغه دباره به نې د یوه بل مربي سر وواهه -
ل دبورانې . د انساني تهدیب ارنقا (خلورم باب - خلورم فصل)

۳۰. **رومېي باران:** ما د هلکوالې په زمانه کې د خینو
ښني قبیلو په باره کې اورېدلې وو چې هفوی د خپل یوه ماشوم
وزنه داسي کوي چې کله له لري خطائي دزي ورباندي کوي.
ووخره نې دا وي چې دارنګه هغه زره ور آموخته کوي او د توبک
و ګولۍ وېړه نې له زره وباسي

له آدمه تو دی دمه انسان هر وخت، هر خای جي
 شوئه دئ، بلا نه مخامنخ پا نه شوئه دئ، خو بلا هر خومره جي
 لوبه او زوروره وي. ده له يواخى دا چي له هفي شخه دخان
 زغورلو هشنه کري ده. بلکه به بوله پسي توکه لي دا کوبين
 کرے دئ جي خپل زور دومره زييات کري جي د بلا سر و
 وهلاي شي. خود بلا سو چي لي وهلي دئ د هفي ير وجود
 باندي دوه نور سرونه را ييدا شوي دي. او دغه دوو سرونه که
 هر خوده ته خطر بوبه دوه کرے دئ بلا بيا هم توانيدلي نه
 ده چي دئ له منځه يوسي. بلکه ورو ورو ده خپل وس دومره
 ورته زييات کرے دئ جي د بلا دغه دوه سرونه لي هم وهلي
 دي. او چي وهلي لي دي نود بلا سرونه يبا خلور شوي دي.
 دا دول د انسان ستونزي او خواري چي خومره زيانهري. هفه
 د ده د زور د زياتدو سبب ګرخي او چي د ده زور خومره
 زيانهري. هفه په هفه اندازه د ده ستونزي او خواري زيانوي.
 داسي د ده زور او د ده خواري بود بل په مقابل کي تل په
 زياتدو پا نه شوي دي. او دا وخت جي انسان په خپل دي منځ
 په بره مزل کي خومره پورته ختلې دئ د خپل زخم زخم وجود
 يو زينه باندي په داسي حال کي ختلې دئ. جي له يوه زخم
 پنه اخلي. يورته لي په بل زخم کي ړدي. او له بله لي اخلي
 بيا لي په بل کي ړدي. په دغه په وينو لړې لار کي جي ير دغه
 اتل باندي خه تير شوي دي. په دي کتاب کي همدغه غميشه
 په داستان پسي د داستان په شکل نظم شوئه ده. دغه
 داستانونه که خه هم هر يو په خپل خاي باندي يو بشير داستان
 دئ مګر له لوبه سره دا تول داستانونه د هفي لوبه خميزي
 بپلا بېلى فنداري دي. چي وراندي لي يادونه وشهه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library